

T.C.
SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

**ÖĞRETMEN ODALARININ FİZİKSEL-MEKÂNSAL KOŞULLARI VE EŞYA,
ARAÇ-GEREÇ DONANIMININ ARAŞTIRILMASI**

Emrah TERZİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. Suna ARSLAN

Sivas-2020

**ÖĞRETMEN ODALARININ FİZİKSEL-MEKÂNSAL KOŞULLARI VE EŞYA,
ARAÇ-GEREÇ DONANIMININ ARAŞTIRILMASI**

Emrah TERZİ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin Eğitim Bilimleri

Ana Bilim Dalı İçin Öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Olarak Hazırlanmıştır.

Danışman

Doç. Dr. Suna ARSLAN

SİVAS

Ocak-2020

KABUL VE ONAY

Emrah TERZİ'nin hazırlamış olduğu “Öğretmen Odalarının Fiziksel-Mekânsal Koşulları ve Eşya, Araç-Gereç Donanımının Araştırılması” başlıklı bu çalışma, 07.01.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından, “Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı”nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr.Öğr.Üyesi Hülya ERCAN

(Jüri Başkanı)

Doç.Dr.Suna ARSLAN

(Danışman)

Doç.Dr.Mustafa ÖNDER

(Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../

Doç. Dr. Fatih KARAKUŞ

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZÜ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yazım Kılavuzu (Yönerge)'nda belirtilen kurallara uygun olarak Doç. Dr. Suna ARSLAN danışmanlığında hazırladığım “Öğretmen Odalarının Fiziksel-Mekânsal Koşulları ve Eşya, Araç-Gereç Donanımının Araştırılması” adlı tez çalışmasında;

- ✓ Bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ✓ Görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ✓ Başkalarının eserlerinden yararlanması durumunda ilgili eserlere, bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu ve atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi,
- ✓ Bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- ✓ Tezin herhangi bir bölümünü, Cumhuriyet Üniversitesi veya bir başka üniversitede, bir başka tez çalışması olarak sunmadığımı; beyan ederim.

.../.../.....

Emrah TERZİ

ÖNSÖZ

Öğretmen Odalarının Fiziksel-Mekânsal Koşulları ve Eşya, Araç-Gereç Donanımının Araştırılması adlı tez çalışmasının amacı, eğitim ortamlarının önemli bir birimi olan öğretmen odalarının güncel koşullarını ve bu koşullara ilişkin memnuniyet düzeylerini saptamak, bu konuda sonuç ve öneriler oluşturmaktır.

Tezin konusuna ilişkin alan yazın taramasında eğitim ortamları konulu araştırmaların daha fazla olduğu, öğretmenler odası odaklı çalışmaların görece olarak az sayıda ve yakın tarihli olduğu görülmüştür. Bu araştırma, Eğitim Bilimleri alanında sözü edilen bu boşluğun doldurulmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın araştırma konusu ve probleminin tanımlanması, yöntem ve modelinin saptanması 2017 güz döneminde tamamlanmıştır. Aynı dönem veri toplama aracı olan Öğretmenler Odası Günlüğü oluşturulmuş ve seçilen örnekleme uygulanmıştır. 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi ve “2019-Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı” projesi uyarınca öğretmen odalarının öğretmen görüşleri alınarak araştırılması, bu konuda kuramsal ve uygulamaya dönük sonuç ve önerilere ulaşılması önem kazanmıştır.

Bu yüksek lisans tezi uzun soluklu bir çalışmanın ürünüdür ve hazırlanmasına birçok kişi katkı sağlamıştır. Hayata gözlerimi açtığım ilk günden bugüne kadar elimden tutan, benden hiçbir zaman maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili annem Emine TERZİ’ye, sevgili babam Faik TERZİ’ye, ağabeyim Nurettin TERZİ’ye, amcam Faruk TERZİ’ye, ailemizin bütün fertlerine ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu çalışmayı, araştırmama devam ettiğim dönemde hayatını kaybeden, her zaman güler yüzüyle hatırlayacağım sevgili amcam Alaattin TERZİ’ye ithaf ediyorum.

“Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum” ilkesiyle eğitim hayatım boyunca bir meşale gibi önümü aydınlatan; engin fikirlerinden, akademik bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım eğitim ordumuzun yılmaz bekçileri bütün öğretmenlerime, öğretmenler odasındaki varlığımızın sebebi olan, her biri altın kalpli öğrencilerime en kalbi duygularıyla sevgilerimi iletiyorum.

Tez çalışmam süresince benden hiçbir desteğini esirgemeyen, gelecekte yapacağım çalışmalar için beni cesaretlendiren, kendisinden bilimin kültür ve sanatla

birleŖtiđinde daha da kıymetli olacağını öğrendiğim, öğrencilerine iyi ve güzel olanı öğretmek için çalışan tez danışmanım sayın Doç. Dr. Suna ARSLAN'a teşekkürü borç biliyor, Ŗükranlarımı sunuyorum.

Emrah TERZİ

Sivas - 2020

ÖZET

TERZİ, Emrah. Öğretmen Odalarının Fiziksel-Mekânsal Koşulları ve Eşya, Araç-Gereç Donanımının Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Sivas, 2020.

Bu araştırmada, eğitim-öğretim faaliyetlerinin verildiği ortamların/okulların önemli bir birimi olan öğretmen odaları; bu alanda geçirilen süre, yapı (fiziksel-mekânsal), araç-gereç (eğitim materyalleri, mobilya, teknolojik donanım vd.) özellikleri ve bu alana ilişkin mekânsal doyum düzeyleri, bu değişkenlerin kendi aralarındaki ilişkisi bağlamında incelenmiş ve tartışılmıştır. Araştırmanın yanıt aradığı temel soru, öğretmenlerin kendileri için ayrılan bu ortamda ne kadar zaman geçirdikleri, bu birimin fiziksel-mekânsal, eşya ve teknolojik araç-gereç koşullarının neler/nasıl olduğu, öğretmenlerin bu alandaki olumlu ve olumsuz algıları ile ilgili bulgu ve sonuçlara ulaşmaktır.

Araştırma, öğretmenler odası ortamını kuramsal ve güncel boyutta derinliğine inceleme imkânı sağlayabileceği için nitel yaklaşımla yürütülmüş ve durum çalışması modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Yozgat ili Akdağmadeni ilçesinde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında çalışan bir grup öğretmen oluşturmaktadır. Bu grupla nitel yöntem uyarınca amaçlı, benzeşik ve katılımcı gözlemci özelliği taşıyan bir örnekleme çalışılmıştır. Veri toplama aracı olarak bu araştırma için uyarlanan, öğretmenlerin okula giriş-çıkış saatleri, öğretmenler odasında geçirdikleri süre; fiziksel-mekânsal koşullar, eşya, teknolojik araç-gereçler ve öğretmenler odasına ilişkin doyum düzeylerinin kaydedilmesi için düzenlenmiş “Öğretmenler Odası Günlüğü” formu kullanılmıştır. Bu form, örnekleme oluşturan öğretmenlere dağıtılmış ve üç hafta süreyle izlenimlerini kaydetmeleri istenmiştir. Çalışmanın veri çözümlemesi günlük kayıtları üzerinde içerik analizi tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşma yönünde verilerin kodlanması, tema ve ana temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarıyla araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

Sonuç olarak, örnekleme oluşturan öğretmen odalarının öğretmenler tarafından okulda geçen süreye göreli olarak uzun süreli ve işlevsel kullanıldığı görülmüştür. Öğretmen odasının fiziksel koşullar teması altında diğer temalara göre en az kaydedilen veri yer aldığı, bu kayıtların çoğunlukla olumsuz algılar içerdiği görülmüştür. Mekânsal koşullar en yüksek sayıda veri kaydedilen temadır ve çoğunlukla olumlu algılar içermektedir. Eşya ve teknolojik araç-gereç temalarına ilişkin sonuçlar ise her iki koşula

ilişkin algıların çoğunlukla olumlu olduğunu, olumsuz algıların çok az kaydedildiğini göstermektedir. Öğretmenlerin mekâna ilişkin doyum düzeyleri yüksek düzeydedir. Özetlemek gerekirse, incelenen öğretmen odaları, kullanıcıları olan öğretmenler açısından işlevsel ve gerekli bir eğitsel alan olarak betimlenmiştir; gözlemlenen eksiklikler üzerinden araştırmanın tartışma ve önerileri oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen odası, Eğitim ortamları, Fiziksel-mekânsal koşullar, Eşya, Teknolojik araç-gereç, Mekânsal doyum.

ABSTRACT

TERZİ, Emrah. The Physical-Spatial Conditions of Teachers' Rooms and The Research of Furniture, Material Equipment. Master Thesis, Sivas, 2020.

In this research, the teachers' rooms which is the most important unit of the environments/schools where education-learning activities are given; the time which is spent in these areas, structure (physical-spatial), material (educational materials, furniture, technological hardware etc.) features and the spatial satisfaction level has been examined and argued according to the relationship between these variables one another. The main question which the research looks for to answer is to arrive the results about how much time teachers spend at this place which is separated for them, how and what this unit's physical-spatial, item and technological material conditions are and teachers positive and negative impressions in this area.

The research, has been carried out in the situation study and performed with a qualitative approach as teachers' room has a theoretical and current dimension to examine deeply. The research study group includes a group of teachers who work in the primary and secondary schools in Akdağmadeni district, Yozgat city in 2017-2018 academic year. With this group, in accordance with the qualitative approach, it has been studied on the example which has the qualification of aimed, homogeneous and participant observer. As a data collecting means, the form of "Teachers' Room Diary" has been used, which is adapted to save the satisfaction levels related to teachers' room, what time teachers come to and leave school, time they spend in teachers' room, physical-spatial conditions, furniture and technological materials. This form has been handed to the teachers who form the sampling and asked to save their observations for three weeks. Data analysis of the research has been carried out by using content analysis technique on diary records. The answer of the research questions has been sought by coding data to reach the concepts and relationship which can explain data, by organizing theme and main themes, by describing and explaining the findings.

As a result, it has been seen that the teacher rooms that form the sampling is used long-timed and functionally relatively to the time they spend at school. It is seen that the least saved data is teachers' rooms' physical conditions theme compared to other themes and these records have mostly negative perceptions. Spatial conditions are the most data-saved theme and mostly include positive perceptions. Furniture and technological

materials' results show that the perceptions about both conditions are mostly positive and negative perceptions have been saved rarely. Teachers' satisfaction levels related to the location is at high level. In summary, the teachers' rooms which are examined, have been described as a functional and necessary educational area in terms of their users teachers; arguments and requests of the research have been formed over the shortcomings that are observed.

Key Words: Teachers' room, Educational environment, Physical-spatial conditions, Furniture, Technological materials, Spatial satisfaction.

İÇİNDEKİLER

Kabul ve Onay	
Etik Sözü	iii
Önsöz	iv
Özet	vi
Abstract	viii
İçindekiler	x
Tablolar Listesi	xiii
Şekiller Listesi	xiv
Kısaltmalar	xv
Öğretmen Odası (Şiir)	xvi

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Konusu ve Problemi	1
1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi	2
1.3. Araştırmanın Alt Problemleri	3
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Sayıtlılar	5
1.8. Tanımlar	5

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve	7
2.1.1. Çevre ve Davranış	7
2.1.2. Eğitim ve Çevre	8
2.1.3. Eğitim Ortamları/Mekânları ve Okul Mimarisi	10
2.1.4. Eğitim Ortamlarının Fiziksel-Mekânsal Koşulları	11
2.1.5. Öğretmenler Odası	12
2.2. İlgili Araştırmalar	15

2.2.1. Yurt İçi Yayın ve Araştırmalar.....	15
2.2.1.1. Öğretmenler Odası Konulu Araştırmalar	15
2.2.1.2. Eğitim Ortamları Konulu Araştırmalar	22
2.2.1.3. Okul Mimarisi Konulu Araştırmalar	24
2.2.1.4. İnsan-Mekân İlişkisi Konulu Araştırmalar	30
2.2.2. Yurt Dışı Yayın ve Araştırmalar	31
2.2.2.1. Öğretmenler Odası Konulu Araştırmalar	31
2.2.2.2. Eğitim Ortamları Konulu Araştırmalar	36
2.2.2.3. Okul Mimarisi Konulu Araştırmalar	40
2.2.2.4. İnsan-Mekân İlişkisi Konulu Araştırmalar	42

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi	43
3.1.1. Araştırma Deseni	43
3.1.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	44
3.1.3. Veri Toplama Aracı	44
3.1.4. Verilerin Çözümlemesi	45

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Bulgular ve Yorum	48
------------------------------	----

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	90
5.1.1. Öğretmenler Odası-Zaman Temasına İlişkin Sonuçlar	90
5.1.2. Öğretmenler Odası-Fiziksel Koşullara İlişkin Sonuçlar	91
5.1.3. Öğretmenler Odası-Mekânsal Koşullara İlişkin Sonuçlar	92
5.1.4. Öğretmenler Odası-Eşya Donanımına İlişkin Sonuçlar	94
5.1.5. Öğretmenler Odası-Teknolojik Araç-Gereç Donanımına İlişkin Sonuçlar	95
5.1.6. Öğretmenler Odası-Mekânsal Doyum Düzeyine İlişkin Sonuçlar	96

5.2. Tartışma	97
5.3. Öneriler	100
5.3.1. Kuramsal Boyuttaki Öneriler	100
5.3.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler	101
KAYNAKÇA	103

EKLER

Ek 1. Öğretmenler Odası Günlüğü Yönergesi	115
Ek 2. Öğretmenler Odası Günlük Formu	116
Ek 3. G1 Günlük Kayıt Örneği	117
Ek 4. G5 Günlük Kayıt Örneği	118
Ek 5. G10 Günlük Kayıt Örneği	119
Ek 6. Araştırmanın Yapıldığı Öğretmen Odalarına Ait Fotoğraflar	120
Ek 7. Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk “Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı” Paylaşımı	127
Ek 8. “Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı”- MEB İnternet Sayfası Haber	128
Ek 9. Memurlar.net- MEB’den Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı	130
Ek 10. “Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı Projesi” Kapsamında Yenilenen Keçiören Yalçın Eskiyapan İlkokulu Öğretmenler Odasına Ait Fotoğraflar	132
ÖZ GEÇMİŞ	137

TABLolar LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. G1 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	50
Tablo 2. G2 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	54
Tablo 3. G3 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	58
Tablo 4. G4 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	62
Tablo 5. G5 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	66
Tablo 6. G6 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	70
Tablo 7. G7 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	74
Tablo 8. G8 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	78
Tablo 9. G9 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	82
Tablo 10. G10 Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri	86

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1. Öğretmenler Odasında Geçen Zamanın Okulda Geçen Zamana Oranı	48
Şekil 2. Okulda Geçen Süre ile Öğretmenler Odasında Geçen Süre Ortalamaları	90
Şekil 3. Öğretmenler Odasında Geçen Sürenin Okulda Geçen Süreye Oranı ile Mekânsal Doyum Düzeyinin Karşılaştırılması	91
Şekil 4. Fiziksel Koşullar Temasına İlişkin Olumlu-Olumsuz Algıların Karşılaştırılması	92
Şekil 5. Mekânsal Koşullara İlişkin Olumlu-Olumsuz Algıların Karşılaştırılması	93
Şekil 6. Eşya Donanımı Temasına İlişkin Olumlu-Olumsuz Algıların Karşılaştırılması	94
Şekil 7. Teknolojik Araç-Gereç Donanımı Temasına İlişkin Verilerin Olumlu- Olumsuz Algılar Bağlamında Değerlendirilmesi	95
Şekil 8. Öğretmenler Odasına İlişkin Mekânsal Doyum Düzeyi	96

KISALTMALAR DİZİNİ

EAG: Eşya, Araç-Gereç

F-M: Fiziksel-Mekânsal

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

OGS: Okulda Geçen Süre

ÖO: Öğretmenler Odası

ÖOG: Öğretmenler Odası Günlüğü

ÖOGS: Öğretmenler Odasında Geçen Süre

TAG: Teknolojik Araç Gereç

TDK: Türk Dil Kurumu

TY: Toplam Yinelenim

Y: Yinelenim

ÖĞRETMEN ODASI

Her okulda bir tane,
Vardır öğretmen odası.
Öğretmene sevinç, neşe,
Yardır öğretmen odası.

Okulda huzur bulduğum,
Dinlenip rahat olduğum,
Dersime hazır geldiğim,
Yerdir öğretmen odası.

Sohbet bol, ortam şahane,
Muhabbete çok bahane,
Çay da demlenmiş daha ne?
Kârdır öğretmen odası.

Yazıcıda kuyruk olur,
Erken gelen sıra alır,
Gelemeyen sona kalır,
Zordur öğretmen odası.

Bilgisayar hiç boş kalmaz,
Kimse yoksa bil çalışmaz,
Öğrenci için varılmaz,
Sırdır öğretmen odası.

Özlerim derse girince,
Koşarım zili duyunca,
Karşımda müdür görünce,
Dardır öğretmen odası.

Muhabbetle yemek yenir,
Olan biten burda denir,
Ne dert kalır ne de sinir,
Güldür öğretmen odası.

Rahatlık var her yerinde,
Memnuniyet son düzeyde,
Bütün mekânlar içinde,
Birdir öğretmen odası.

Emrah TERZİ

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya ilişkin problem durumu, araştırmmanın amaç ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Araştırmanın Konusu ve Problemi

Eğitim, bireyin sosyalleşmesi ve kim olduğuna dair farkındalıklar kazanması yönünde etkinlikler planlayan ve gerçekleştiren bir kurumdur. Öğretmenlik mesleği de bu kurumlarda görev alan ve eğitim-öğretim faaliyetlerini gerçekleştiren uzman kişilerce verilen hizmetleri kapsar. Günümüzde eğitim faaliyetleri örgün eğitim kurumları olan okullarda yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin her aşamasında görev alan öğretmenlerin alan bilgisi, entelektüel düzey, çağdaşlık bilinci vb. mesleki ve kişisel nitelikleri taşımaları gerekmektedir. Bu özelliklerin iyi ve özenle tasarlanmış eğitim ortamlarında sürdürülebilmesi için elverişli çalışma koşullarına gereksinim vardır. Öğretmenlerin bu anlamdaki mesleki haklarından biri de kendileri için düzenlenmiş güvenli, fiziksel, sosyal, mesleki anlamda bir araya gelme, iletişim kurma, dinlenme ortamlarına sahip olmalarıdır.

Eğitim ortamları, toplumların, belirlenmiş olan eğitim modeline göre tasarladıkları; çalışanlar arası iletişim, fiziksel ortam, mekânsal koşullar, eşya, teknolojik donanım vb. olmak üzere birçok ögeyi içerisinde barındıran hareketli ve sistemli yapılardır. Bu yapının önemli bir parçası öğretmenlerin meslekleriyle ilgili çalışmaları yürüttükleri, mesleki gelişimlerine katkı sağlayan ortamlardan biri olan öğretmenler odasıdır. Bu mekân öğretmenlerin meslektaşlarıyla iletişim kurma, mesleki faaliyetler düzenleme, fikir alışverişinde bulunma gibi işlevlerin dışında öğretmenlerin nitelikli zaman geçirdikleri, günlük yaşamla ilgili düşüncelerini paylaştıkları, eğitim öğretimin diğer paydaşları olan öğrenciler, okul idarecileri ve velilerle görüşmeler gerçekleştirdikleri çok amaçlı bir ortamdır. Öğretmenlerin çalışma ortamları olan okullarda onlar için düzenlenmiş olan bu alanı benimsemiş olmaları mesleğe ve örgüte bağlılıklarını artırabilecektir. Bu açıdan öğretmenler odasında elverişli koşullar oluşturulması önem kazanmaktadır (Turhan, Kaptan ve Kahveci, 2015). Eğitim ortamlarının önemli birimleri olan öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal ve psiko-sosyal koşulları öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişimini ve eğitim süreçlerini etkileyebilir (Arslan, 2016). Öğretmenler odası okul çalışanlarının yaşamlarında mesleki varoluşun farklı bir boyutunu tamamlar. Meslek yaşamlarını yıllarla tanımlayan öğretmenlerin,

çalışma hayatlarının önemli bir dilimini öğretmenler odasında geçirdiğini söylemek yanlış değildir (Açıkalın, 2013). Alkan'a (1983) göre eğitim ortamlarının fiziksel boyutu, eğitim olgusunun meydana geldiği çevre, mekân ya da alandaki insan gücü dışındaki öğelerin öngörülen hedefler doğrultusunda en verimli ve sağlıklı biçimde işe koşulmasıdır. Bu öğelerin istendik yönde kullanılması eğitim-öğretim süreçlerinin de istenilen düzeye gelmesine katkıda bulunacaktır. Karaküçük (2010) fiziksel-mekânsal koşullar terimini, doğal ve mimari çevrede var olan, eğitim sürecini ve dolayısıyla eğitim sürecinin içinde yer aldığı bireyi etkileyen yer, ses/akustik, ısı, ışık/aydınlatma, estetik/görünüm, renk, eşya, araç-gereç, boyut/büyükölç, temizlik/havalandırma gibi özelliklerin bütünü olarak tanımlamaktadır. "Öğretmenler Odası merkezi bir konumda ve yönetimle ilişkili olmalıdır. Dinlenme ve farklı çalışma olanaklarını da içereceğinden, büyüklüğü salt ihtiyaçlarla değil konfor koşulları da hesaba katılarak ele alınmalıdır" (Dinç ve Onat, 2002: 51). Bu özelliklerin yeterli seviyede olduğu bir öğretmenler Odası, öğretmenlerin kişisel, sosyal, psikolojik yönlerden rahatlama ihtiyaçlarını sağlayacak ve kendileri için ayrılan bu ortamda verimli zaman geçirmelerine katkıda bulunacaktır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülen Yeni Nesil Öğretmenler Odası Tasarımı bu araştırmanın problemiyle örtüşen bir proje içermekte ve öğretmen özlük hakları bağlamında öğretmen ihtiyaçlarının saptanması, pedagoji ve mimari bilimlerinin işbirliğinde yeni bir öğretmenler Odası geliştirilmesini amaçlamaktadır. 2019 yılı itibarıyla üç okul seçilerek başlatılan pilot çalışmada 100 okulun öğretmen odalarının yenilenmesi programlanmıştır. Tasarım, planladığı öğretmenler Odası için temel standartlarının yanı sıra bölgenin ve okulun ihtiyacına göre bazı yerel standartların da uygulanması ilkesini vurgulamaktadır (Ziya Selçuk Instagram, memurlar.net, MEB).

1.2. Araştırmanın Problem Cümlesi

Bu araştırmanın yanıt aradığı temel soru "Öğretmenlerin okulda buldukları süre içinde öğretmenler Odasında ne kadar zaman geçirdikleri, bu alanın fiziksel-mekânsal koşulları, eşya ve teknolojik araç-gereç donanımının nasıl olduğu ve öğretmenlerin bu odaya ve odada geçirdikleri zamana ilişkin memnuniyetlerinin ne düzeyde olduğu" ile ilgili bulgu ve sonuçlara ulaşmaktır. Ulaşılan sonuçlara göre; öğretmen odalarının eğitim-öğretim faaliyetlerinin niteliğine ve öğretmenlerin mesleki tutum ve algılarına ilişkin öneriler oluşturmak amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Alt Problemleri

Bu çalışma şu alt problemlere yanıt aramaktadır:

1. Öğretmen odalarında geçirilen ortalama süre ne kadardır, bu sürenin okulda geçen süreye oranı ve mekânsal doyum düzeyi ile ilişkisi nedir?

2. Öğretmenlerin, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşullarına ilişkin gözlem ve algıları nelerdir; bu sonuçların mekânsal doyum düzeyi ile ilişkisi nedir?

3. “Öğretmenler Odası Günlüğü” gözlem kayıtlarından elde edilen eşya, araç-gereç ve teknolojik koşullarla ilgili bulgu ve sonuçlar nelerdir, bu sonuçların mekânsal doyum düzeyi ile ilişkisi nedir?

4. Örnekleme oluşturan öğretmen odalarına ilişkin genel mekânsal memnuniyetleri ne düzeydedir?

5. Araştırmanın sonuçlarının ulusal ve uluslararası düzeyde diğer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırılmasıyla Türkiye’de ve diğer ülkelerde öğretmen odalarının farklı mevzuatı ve düzenlemeleri açısından sonuçlar elde edilebilir mi?

6. Araştırma, çalışma grubunu oluşturan öğretmenler üzerinde öğretmen odalarının eğitsel ortam olarak önemine ilişkin farkındalık oluşturabilmiş midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada bir ortamda bulunan koşulların birey davranışlarında meydana getirdiği etkilerin bir eğitim-öğretim ortamı olan öğretmenler odasına uygulanarak araştırılması ve öneriler oluşturulması amaçlanmaktadır.

Araştırmada yukarıda belirtilen genel amaca ulaşabilmek için:

Araştırmanın birinci alt problemine ilişkin olarak öğretmenlerin okulun diğer birimlerinde geçirdikleri zaman dışında öğretmen odalarını ne kadar kullandıkları, dolaylı olarak bu odaların işlevselliği ve aidiyet duygusu konusunda bulgulara ulaşmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin olarak öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşullar kapsamında ne tür özellikler taşıdığına dair sonuçlara ulaşmak ve gözlemlenen eksiklikler konusunda öneriler geliştirmek amaçlanmaktadır.

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin olarak öğretmenlerin çalışma, dinlenme, yeme-içme vd. ihtiyaçlarını ne tür eşya ve araç-gereçlerle giderdikleri, güncel

teknolojik koşulların öğretmen odalarına ne kadar girebildiği ve kullanılabilmesine ilişkin bilgilere ulaşmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın dördüncü alt problemine ilişkin olarak çevresel psikolojinin kavramları olan “davranış alanı” ve “mekânsal memnuniyet” konularında öğretmen odalarına ilişkin sonuçlara ulaşmak amaçlanmaktadır.

Araştırmanın beşinci alt problemi bağlamında Türkiye’de ve başka ülkelerde öğretmen odalarına ilişkin mevzuat ve düzenlenmeler açısından bir karşılaştırma amaçlanmaktadır.

Araştırmanın nihai amacı öğretmenlerde ve okul çalışanlarında öğretmen odalarına ilişkin bir farkındalık ve katılım bilinci oluşturmaktır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin ve öğretmenler odasını paylaştıkları meslektaşlarının bu alanı bir eğitsel ortam olarak görüp görmedikleri ve alanın düzenlenmesi konusunda katılımları olup olmadığı merak edilmektedir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Yurt içi ve yurt dışı eğitsel literatürde eğitim ortamları konulu çalışma sayısına görece olarak öğretmen odaları konulu araştırmaların az olduğu görülmektedir. Bu çalışma eğitim alanındaki bu boşluğu doldurabilme yönünde önem taşımaktadır.

Çalışmanın özellikle ülkemizde öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya, teknolojik araç-gereç donanımına ilişkin bir farkındalık oluşturması ve öğretmenlerin kendileri için özel olarak oluşturulmuş, düzenlenmiş bu ortamın daha elverişli bir hâle getirilmesi yönünde de katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu bağlamda çalışma, eğitim bilimleri, çevresel psikoloji, okul iklimi, eğitim teknolojisi, eğitim mimarisi vb. konuların ortak paydasında sonuç ve önerilere ulaşabildiği oranda önemlidir.

1.6. Sınırlılıklar

1. Araştırma, Yozgat ili Akdağmadeni ilçesinde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda çalışan ve öğretmenler odasını kullanmakta olan öğretmenlerle sınırlıdır.

2. Araştırmanın kuramsal sınırlılığı öğretmenler odası konusunda ulaşılabilen yurt içi ve yurt dışı çalışmalarla sınırlıdır.

3. Bu araştırmanın uygulama kısmı 2017-2018 eğitim-öğretim yılı içinde üç hafta süreyle kayıt altına alınan öğretmenler odası katılımcı gözlemleri ile sınırlıdır.

1.7. Sayıtlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıltıdan hareket edilmiştir:

Bu araştırmada öğretmenlerin öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya, teknolojik araç-gereç koşullarına ilişkin görüş, düşünce ve izlenimlerini gerçeğe uygun şekilde yansıttıkları ve kaydettikleri varsayılmaktadır.

1.8. Tanımlar

Eğitim-Öğretim: Eğitim, “Çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme, terbiye”dir (Türkçe Sözlük, TDK, 2011). Öğretim, teşkilatlı ve düzenli olarak genellikle bir öğretim kurumunda (okul vd.) öğretmenler tarafından, öğrencilere, araç gereç kullanılarak bilgi aktarılması ve öğretilmesi çalışmalarının tümüdür (Akyüz, 2008).

Eğitim Ortamı: Eğitsel etkinliklerin meydana geldiği, öğretme-öğrenme süreçlerindeki iletişim ve etkileşimin olduğu, personel araç-gereç, tesis ve örgütlenme gibi öğelerin oluşturduğu bir alan, bir çevredir. Eğitim-öğretim ortamı aynı zamanda bilgi iletişiminin yer aldığı, öğrencinin etkileşimde bulunduğu ve eğitim-öğretim etkinliklerinin meydana geldiği çevre anlamına da gelmektedir (Alkan, 1979).

Öğretmenler Odası: Öğretmenler odası, öğretmenlerin başta eğitim-öğretim işleri olmak üzere, iletişim kurdukları, işbirliğinin olduğu, fiziksel ve zihinsel olarak dinlendikleri bir mekân olarak nitelendirilmektedir (Yeşil ve Korkmaz, 2012). Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatına göre okullarda en az bir öğretmenler odası bulunması zorunludur, bu alanın konum ve yapısal özellikleri yönetmeliklerle belirlenmiştir.

Eşya: Eşya, “Türlü amaçlarla kullanılan, insan yapısı, taşınabilir cansız nesnelere”dir (Türkçe Sözlük, TDK, 2011). Etimolojik olarak eşya, dışımızda var olan, önümüze ve/veya karşımıza konmuş, yerleştirilmiş, göze görülen, duyuları etkileyen, algı alanımızı zorlayan, özneye karşı duran şeyler anlamını taşımaktadır. Bilgin’e (2011) göre eşya, çeşitli konum ve işlevlere sahip; insanlar arası iletişim ve etkileşimin aracı, kültürel değerlerin ve yaşam tarzlarının taşıyıcısıdır. Bu araştırma için “eşya” kavramı öğretmenler odasında bulunan eğitim materyalleri, mobilya vb. anlamında kullanılmıştır.

Eğitim Teknolojisi: Eğitim teknolojisi kavramı, bu çalışmada retmenler odasında bulunan televizyon, telefon, internet, bilgisayar, yazıcı, fotokopi makinesi vd. araçlar anlamında kullanılmıştır.

Günlük: Günlükler, nitel çalışmalarda veri toplama aracı olarak önerilmiş doküman türlerinden biridir (Yıldırım ve şimşek, 2016). Bu araştırma için “Günlük”, retmenlerin retmenler odasına ilişkin izlenimlerini kaydettikleri, retmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi temalarına ilişkin gözlemlerini kaydettikleri sütunlar şeklinde düzenlenmiş sayfalardan oluşan formlardır.

Ergonomi: “İş bilimi” (Türkçe Sözlük, TDK, 2011). Ergonomi disiplini, hayatımızın her anını kapsayan, insanlarla bütünleşik bir bilim dalıdır. Ergonominin amacı; değişik sağlık problemlerinin ortadan kaldırılabilmesi, verimin arttırılabilmesi için çalışma ortamının nasıl düzenleneceği ve renci/üretim elemanına nasıl uyarlanacağıdır (Yalçınkaya, 2012).

Fiziksel-Mekânsal Koşullar: Karaküçük’e (2010) göre doğal ve mimari çevrede var olan, eğitim sürecini ve dolayısıyla eğitim sürecinin içinde yer aldığı bireyi etkileyen yer, ses/gürültü, ısı, ışık/aydınlatma, estetik/görünüm, renk, eşya, araç-gereç, boyut/büyüklük, temizlik/havalandırma gibi özelliklerin bütünüdür.

Mekânsal Doyum: Bu araştırma için “Mekânsal doyum” kavramı; bireylerin içinde buldukları ortama ve çevresel koşullara yönelik memnun olma, sevinç duyma, doyum ve benimseme durumudur.

BÖLÜM II

2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde konuyla ilgili kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Çevre ve Davranış

İnsan doğada aktif bir canlıdır; duygu, düşünce ve davranışlarını hayata geçirebilmesi için fiziksel bir çevreye ihtiyaç duyar ve bu çevre ekosistemler anlamında sayısız etkeni barındırır. “Önce Ekolojik Psikoloji daha sonra da Çevresel Psikoloji akımlarının ortaya çıkması ile Psikoloji, insanların günlük yaşamları içinde geçirdikleri ortamların yalnızca sosyal değil aynı zamanda fiziksel özellikler de içerdiğini, fiziksel çevrenin özellikleri ve bu çevre ile davranış arasındaki önemli ve çok yönlü ilişkilerin araştırılması gereğini kabul etmiştir” (Gürkaynak, 1988: 1). Bir ortamın insan üzerindeki etkisi yaşam içerisinde sıklıkla fark edilen bir durumdur. Bir ortamdan bahsederken o ortam olumluysa “huzurlu, rahat, mutluluk verici vb.” sıfatlar, ortam olumsuzsa “bunaltıcı, sıkıcı, huzursuz, mutsuz vb.” sıfatlar kullanılır. Günlük hayat içerisinde onlarca mekâna girip çıkılır. Bu mekânlarda sergilenen davranışlar mekânsal koşulların yansımaları şeklinde birbirinden farklıdır. Bir cenaze töreninde gösterilen tutum ve davranışlarla bir kutlama töreninde gösterilen davranışlar birbirinden farklıdır. Bu durum gösteriyor ki içinde bulunulan çevrenin boyutları, rengi, görsel yapısı, içinde bulunan eşya ve araç-gereçler birey davranışlarını doğrudan etkilemektedir. Bir davranış çevreden ayrı düşünülemez. “Çevre ile kişi arasındaki ilişki, karşılıklı bir etkileşimdir, kişi de çevresini anlamak, ona yönelik tutumlar geliştirmek gibi yollarla çevre üzerinde etkili olur. Zaten bunu başaramadığı zaman, öğrenilmiş çaresizlik olgusu ile yüz yüze gelmiş demektir” (Gürkaynak, 1988: 9). “İnsanın çevresinden bağımsız var olması mümkün değildir. İnsan ve çevre birbirlerini karşılıklı olarak etkilerler. Nasıl bir çevre oluşturduğumuz, çevremizin ne yönde gelişmekte olduğu, bizlerin de ne yönde değişmekte, gelişmekte olduğumuza işaret eder. Örneğin, özensiz, hoyrat, gürültülü çevrelerde özenli, zarif, duyarlı, sakin insanların yetişmesi bir hayli güçtür” (İmamoğlu, 1992: 191).

Çevre-davranış alanında ilk önemli çalışmalar 1940’larda toplumbilim kuramlarının bu alana uygulanmasıyla başlamıştır. Koffka’nın nesnel çevre (coğrafi çevre) ve öznel çevre (davranışsal çevre) ayrımını ve Murray’nin benzer bir yaklaşımla ileri sürdüğü gerçek çevrenin etkisi ve birey tarafından yorumlandığı biçimiyle çevre

etkisi ayrımını içeren çalışmaları bu döneme aittir. Lewin, gerçek dünya ve algılanan dünya ayrımını tanımlayarak dışsal çevreyi bireyin davranışının belirleyicisi olarak ön plana çıkarmıştır. Barker ise davranışın salt sosyal çevreden değil fiziksel çevrenin unsurlarından da etkilendiğini ileri sürmüştür. Bu konuda Barker (1964) ve Wright'ın (1960, 1967) çocuk davranışlarını doğal çevresel koşullarda ve günlük akışı içinde gözlemlene, kaydetme ve çözümleme konulu çalışmalarında yer alan “Davranış Alanı Kuramı”ndan bahsetmek gerekir. Bu kurama göre insanlar, yaşamlarını, kendi oluşturdukları fiziksel, toplumsal çevreler içinde, bu çevreleri oluşturan çok daha küçük çekirdek çevrelere girip çıkmakla, bunlar arasında gidip gelmekle geçirirler. Fiziksel-toplumsal çevreyi oluşturan bu setlerin her birine “Davranış Alanı” adı verilir. Davranış alanları davranış üretirler; kişilerin davranışlarını biçimlendirmede, o çevreye özgü rollerin benimsenip öğrenilmesinde etkili ve zorlayıcıdır. O hâlde, davranış alanlarının doğal işleyişlerine karışılmadan gözlemlenmesi, betimlenmesi bu biçimlendirmenin özüne ilişkin bilgiler verebilir (Dönmez, 1981; Gürkaynak, 1988). İnsan davranışı ve çevre birbirine bağımlıdır ve ayrı ayrı ele alınamaz.

2.1.2. Eğitim ve Çevre

Eğitim, “Bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını ve olumlu değerdeki diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır” (Tezcan, 1981: 4). Başka bir tanım, “Eğitim, bireydeki gizilgücü, bireyi özeğe alarak kendisi, toplumu ve tüm dünya/evren için şekillendirmek ve geliştirmek sürecidir” şeklindedir (Toprakçı, 2008: 44). Çok bileşenli bir kavram olan eğitimin, Eğitim bilim, Çevresel Psikoloji ve Mimarlık alanlarının ortak paydasındaki tanımı ise şöyledir: “Eğitim, seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin (özellikle okulun) etkisi altında sosyal yeterlik ve en uygun bireysel gelişme sağlayan sosyal bir süreçtir” (Good,1959’dan akt. Fidan ve Erden 1998: 8).

Çevre, bireyi ve davranışlarını etkileyen ve aynı zamanda ondan etkilenen ortamdır. İnsan içinde bulunduğu çevreyi düzenlemek, şekil vermek ve değiştirmek eğilimindedir. Çevre kavramı sözlükte “Bir şeyin yakını, dolayı, etraf, periferi” ve “Kişinin içinde bulunduğu toplumu oluşturan ortam” anlamlarına gelmektedir (TDK, 2011). Hançerlioğlu (1993) bu kavramı, bir canlının ilişki kurduğu olaylarla varlıkların bütünü olarak tanımlar. Çakın (1990) çevre teriminin Fransızca “environ” kelimesinden geldiğini ve bireyin etkilendiği ve yaşadığı şartları ifade ettiğini vurgulamaktadır. İnsanları ve tüm canlıları etkileyen içsel ve doğuştan ya da dışsal ve yapılandırılmış

faktörlerin birleşimi çevreyi oluşturmaktadır (Uluğ, 1992). Bireyin çevresi yaşamsal, toplumsal ve kültürel bileşenlerden oluşur ve bunların herbiri bu insanların yaşamlarını ve çevreyle olan ilişkilerini etkiler. Çevre kavramının bu disiplinler arası yapısı antropoloji, sosyoloji, psikoloji ve eğitim bilimleri alanlarında sıklıkla araştırılan bir konudur.

Eğitim bilimleri, eğitim faaliyetlerinin bütün süreçlerini planlama, programlama ve sonuca ulaşma aşamalarını içermektedir. “Eğitim programı öğrenenin okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir” (Demirel, 2004: 6). Eğitim, insanı topluma adapte etme işlevini de üstlendiği için düzenlenmiş bir çevrede yürütülmektedir. “Aslında eğitim, bir çevre etmenidir. Farklı bir ifadeyle insanın eğitimi demek insana önceden belirlenen davranışları kazandırabilecek nitelikte düzenli bir çevre sunmak demektir” (Başaran, 1994: 13). Bireye sunulan, belirlenen istendik yöndeki davranışların kazandırılacağı ortamlar eğitim çevreleridir. Eğitim çevreleri eğitimin amaçlarına uygun koşullara sahipse öğrenme ve davranış değişikliği oluşabilir. Örneğin, Leo Buscaglia’nın çok bilinen “Hayvanlar Okulu” metaforunda betimlediği gibi, balık yavrusu suda yüzmeyi, kuş yavrusu havada uçmayı, ağaçkakan ise ağaçta galamayı doğaları gereği yapabilmektedirler. Bunun aksine öğrencilerin doğalarına aykırı yaşantılara zorlandıkları bir eğitim, eğitimin amaçlarına uygun öğrenmeler kazandırmaz; var olan yetileri de geriletir. Uygun çevresel koşulların olmadığı bir ortamda her türlü teorik şartlar oluşsa da başarılı olmak mümkün değildir.

Çevre genellikle sosyal ve fiziki çevre olmak üzere iki bölümde incelenmektedir. İnsan güdüsel olarak fiziki çevresini etkisi altına almak, değiştirmek, şekillendirmek ve yenilemek istemektedir. Aynı durum sosyal çevre için de geçerlidir; fiziksel çevreden farklı olarak kendisi tarafından meydana getirilmiş bir ilişkiler ağını oluşturan sosyal çevre etkilenmeye daha açık olan çevredir.

Eğitim çevrelerinin yerleşik ve örgün yapıları olan okullar eğitim için oluşturulmuş kurumlardır. Küçükahmet (1986) okulun, belli bir ortam olarak bireylerin ve bu bireylere rehberlik edip yönlendirecek kişilerin kullanımına sunulmuş, eğitim-öğretim etkinliklerinin bir program dâhilinde düzenlendiği, bilgi ve becerilerin ortaya çıkarıldığı, kendi özelliğine uygun şekilde eğitsel, yönetsel ve hizmet birimleriyle hedefli bir mekân olduğunu ifade etmektedir. Karaküçük’e (2008) göre okullar bir kentin,

toplumun göstergesidir; öğretmen odaları da, ait oldukları okulu yansıtan göstergeler barındırır.

2.1.3. Eğitim Ortamları/Mekânları ve Okul Mimarisi

Eğitim, “Bireyin kendi yaşantısı ve kasıtlı kültürleme yoluyla istenilen davranış değişikliğini meydana getirme sürecidir” (Demirel, 2000: 5). Öğretim ise “Yaşantısal deneyimler yoluyla davranışlarda oluşan kalıcı ve izli değişimler” olarak tanımlanmaktadır (Aydın, 2000: 185). Tanımlardan anlaşılacağı gibi, eğitim-öğretim etkinliklerinde en temel faktör istenen davranış değişikliklerini meydana getirmek, kişinin bireysel ve sosyal gelişimine katkıda bulunmaktır. Eğitim-öğretim faaliyetleri mümkün olduğunca hedefli, programlı ve planlı etkinliklerdir. Bu etkinliklerin belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için eğitim/öğretim ortamlarının hem psiko-sosyal hem de fiziksel/mekânsal açıdan iyi bir şekilde tasarlanması, düzenlenmesi ve gerektiğinde çağın şartlarına uygun şekilde yenilenmesi gerekmektedir. Küçüköğlü ve Özerbaş (2004) okullarda bulunan sıra, masa, tahta, tebeşir, kitaplar, basılı kaynaklar, fiziki donanım ve binanın, eğitim-öğretimin meydana geldiği ortamın önemli bir niteliğini oluşturduğunu ifade etmektedir. Öğrenme-öğretme etkinlikleri için fiziksel, toplumsal ve psikolojik bir ortamın varlığı gereklidir.

“Eğitim-öğretim süreçlerinin, içinde yer aldığı ortamlar, öğrenme-öğretme etkinliklerinin meydana geldiği, katılımcılarının birbirleriyle ve bilgiyle iletişim/etkileşim kurduğu çevre anlamını ifade eder. Eğitim ortamları, personel, fiziksel mekân, donanım, öğrenme araç-gereçleri, özel düzenlemeler gibi alt öğelerden oluşan dinamik bir yapıdır” (Karaküçük, 2008: 308). Bu dinamik yapının bir parçası olarak eğitim-öğretim ortamları söz konusu olduğunda ilk sırada okullar akla gelmektedir. Bireylerde gerekli davranış değişikliğinin, gelişimin sağlanması için okulların gerekli fiziksel/mekânsal, psiko-sosyal vb. koşullara sahip olması gerekmektedir.

“Mekân, öznenin özneye ya da nesnelere buluştuğu/eylemlendiği yerdir” (Karaküçük, 2004: 78). Eğitim mekânları ise bu eylemlerden öğretmenlerin ve öğrencilerin beraber olması veya eğitim faaliyetlerinin gerçekleşmesini sağlayan tesis, sınıflar, aydınlatma, görünüş, araç-gereçler şeklinde öğeleri tanımlamaktadır. Mekânla mekânın kullanıcıları arasında karşılıklı bir bağ söz konusudur. Birey herhangi bir mekâna girdiği anda o mekânla olan ilişkisi başlamakta ve süreç içinde gelişmektedir. Eğitim mekânlarının en aktif kullanıcıları öğretmen, öğrenci, okul yöneticileri, veliler ve

diğer kullanıcılarıdır; hepsinin bu mekânlarla farklı bir ilişki kuracağı düşünülebilir. Doğru şekilde oluşturulmuş mekânlar, mekânsal göstergeler kullanıcıların kavramalarına etki ederek onları uygun davranışlara yönlendirecektir (Günel ve Esin, 2007).

Bir eğitim mekânının tasarlanması, tasarımı sürecinde yer alan kişilerin eğitim-öğretim, eğitim-öğretim süreci, hedefler, çıktılar kısacası eğitim programları hakkında bilgi sahibi olmasını da gerekli kılmaktadır. Böylece eğitim programları bütün nitelikleriyle uygulanabilecek ve başarıya ulaşabilecektir. Eğitim mekânları eğitim programlarının dört temel ögesine; eğitimin hedef ve davranışlarının gerçekleştirilebileceği mekân, eğitim programının kapsamının aktarılacağı mekân, öğrenme ve öğretme sürecinin tam olarak uygulandığı mekân ve ölçme-değerlendirmenin güvenilir şekilde yapılabildiği mekân koşullarına uygun düzenlenmişse eğitim programlarına uygun/destekleyici eğitim ortamlarından söz edilebilir.

Türe ve Karaküçük (2011) eğitim yapılarının bütün aşamalarında mimar ve mühendislerden öncelikli olarak eğitim bilimcilerin ve eğitim ortamlarını kullanan kişilerin söz sahibi olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Böylece eğitim sistemlerinin içinde bulunan bireylerin doyumlarının, ihtiyaçlarının ortaya çıkması eğitim yapılarının tasarımcılarına da geri bildirim sağlayacaktır. Bu disiplinler arası işbirliğinin eğitim mimarisi alanını ortaya çıkarması eğitime katkı sağlayacaktır.

Eğitim mekânlarının bir parçası olarak öğretmen odaları da eğitim mimarisinin önemli bir konusudur ve öğretmen odaları tasarlanırken mekânın asıl kullanıcıları olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulması gerekmektedir.

2.1.4. Eğitim Ortamlarının Fiziksel-Mekânsal Koşulları

Bu araştırmanın ana problemini oluşturan genel anlamda eğitim ortamlarının ve dar anlamda öğretmen odalarının fiziksel koşulları; bir eğitim ortamının yapı, konum, yön, boyut, alan, hacim vb. olmak üzere önceden planlanan ve sonradan değiştirilmesi zor olan özelliklerini içermektedir. Fiziksel koşulların uygunluğu, eğitim programın içeriğiyle ve amaçlarıyla tutarlı olması ve öğrenmeye etki eden tüm öğelerle işbirliği sağlayacak biçimde düzenlenmesi anlamına gelir ve etkili öğrenme/öğretme sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır (Aydın, 2000). Fiziksel özelliklere ait olan her türlü parametre öğrenme-öğretme süreçlerini doğrudan ya da dolaylı yoldan etkileyebilir. Uludağ ve Odacı (2002) fiziki çevreyle ilgili olan her değişkenin eğitime bir dayanak ya da engel teşkil edebileceğini ve yalnızca ortamda mevcut olarak bulunanların değil, bunların

görüntüsünün, düzenlenmesinin de eğitim-öğretim sürecine etki edebileceğini ifade etmişlerdir. Eğitim-öğretim ortamlarının mekânsal koşulları ise; mekânı kullanan bireylerin müdahale edip değiştirebileceği özellikleri kapsamaktadır ve ısı/sıcaklık, ışık/aydınlatma, temizlik, renk, havalandırma, görünüm/estetik, koku, ses/gürültü, bakım/onarım, güvenlik, eşya donanımı vb. mekânsal özellikleri içermektedir. Mekânsal koşullar, fiziksel koşullardan ayrılamayacak ve birbirini tamamlayacak nitelikteki özelliklerdir. Bir fiziksel yapının içine insanlar/kullanıcılar girip çıktığı anda oluşan ve adına “mekânsal koşullar” denilen ikincil yapı kullanıcıların psikolojik yapıları üzerinde daha fazla etkili olabilmektedir. Fiziksel özelliklerde olduğu gibi mekânsal özellikler de eğitim-öğretim etkinliklerine doğrudan etki edebilecek koşullardır.

2.1.5. Öğretmenler Odası

Öğretmen, resmi ya da özel eğitim kurumlarında çocukların ya da gençlerin öğrenmelerine rehber olmak veya yön vermek üzere görevlendirilmiş ve yetiştirilmiş kişi olarak tanımlanmaktadır (Duman, 1991). Tanımdan anlaşıldığı gibi öğretmenler gelecek nesillerin yetişmesini sağlama, ihtiyaçlarına, ilgi ve yeteneklerine, yaşantılarına destek olma, her türlü bilgiden yararlanmalarını sağlama gibi önemli görevleri gerçekleştirmek üzere yetiştirilmiş kişilerdir. Eğitim ortamları çalışanlar, fiziki mekân, donanım, eğitsel araç-gereçler gibi bileşenlerden oluşan dinamik bir yapıdır. Bu bileşenlerin eğitim ortamına yönelik olan anlamı eğitim için oluşturulan ortamların koşullarını içermektedir (Aydın, 2000; Uludağ ve Odacı, 2002). “Eğitim, mevcut değerleri yeni kuşaklara aktararak sosyalleşmeyi sağlamak, bireysel yeteneklerin keşfedilmesi ve geliştirilmesinde bireye yardım ederek kişilik kazanmasını sağlamak, hayatını sürdürebilmek ve toplumsal yaşama katkıda bulunmak üzere, bireylerin ihtiyaç duyacağı bilgi, beceri ve davranışlar ile iş görme alışkanlığı kazandırarak meslek sahibi olmalarını sağlamak gibi birçok önemli işlevi yerine getirir. Eğitim sistemlerinin bu temel işlevleri etkin olarak yerine getirebilmesi, sistem içerisinde yer alan öğretmenlerin niteliğine bağlıdır” (MEB, 2017: 1). Burada ifade edilen bileşenler öğretmenler odasını da kapsamaktadır. Öğretmen odaları çok amaçlı, birçok iletişimin aynı anda kurulduğu, etkinliklerin planlandığı ve bazen gerçekleştirildiği, bu anlamda okulun merkezi birimlerinden biri sayılabilecek alanlardır. Gündüz (2005), bir öğretilerde bulunması gereken kişisel ve mesleki özellikleri açık fikirli olma, kendine güvenme, mesleki ve demokratik ideallere bağlı olma, liderlik bilinci, sürekli gelişmeye açık olma, yaratıcı düşünme, ahlak, iletişim, sevgi, sabır ve hoşgörü, adaletli olma ve başkalarının

yetişmesine katkıda bulunma olarak ifade etmiştir. İfade edilen özelliklerin hem öğretmenlerde tam anlamıyla ortaya çıkması hem de sınıf ortamına uyarlanması öğretmenlerin meslek yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri öğretmen odalarının koşullarına da bağlıdır. Çünkü öğretmenlerin iş yaşamlarının kalitesi, sağlanan sosyal imkânların ve öğretmen odalarının fiziksel ve mekânsal koşullarının niteliğine bağlıdır.

Bir okul yapısında derslikler ve yönetim birimleri ne kadar önemliyse öğretmen odaları da o derece önemli birimlerdir. Britland (2012) okullarda, yönetim birimlerinin okulun beyni olduğunu, öğretmen odalarının ise okulun kalbi durumunda olduğunu belirtmiştir. MEB (2017) öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri bildirgesinde yer verilen Küresel Öğretmen Statüsü Endeksi'ne (Global Teacher Status Index) göre, Türkiye'de öğretmenler toplumda gördükleri saygınlık bakımından dünyada üçüncü sıradadır. Bu bağlamda öğretmen odaları, öğretmenlere verilen değer ve onlara sunulan imkânlarla eş değerde olmak durumundadır.

Öğretmen odaları öğretmenlerin ders saatleri dışında dinlendikleri, zaman geçirdikleri, boş derslerde oturdukları, meslektaşlarıyla ve okul yöneticileri, veliler, öğrenciler ve diğer çalışanlarla iletişim kurdukları, eşyalarını bıraktıkları, derse hazırlık yaptıkları ve çalışmalarını planladıkları onlar için oluşturulmuş özel ortamlardır (Nayir, Taneri ve Akgündüz, 2016).

Eğitim-öğretim kademelerine ve okul türlerine göre öğretmen odalarının sayıları ve nitelikleri farklı olabilir. Bazı okullarda tek bir öğretmen odası varken bazı okullarda zümre öğretmenlerin birlikte çalışmasına imkân sağlayacak odalar şeklinde düzenlenmiş öğretmen odaları vardır. Öğretmen odalarının zümre öğretmenlerinin birlikte çalışmasına imkân verecek şekilde düzenlenmesi, aynı branşlardaki öğretmenlerin fikir alışverişinde bulunmalarını sağlayacak, alanlarıyla ilgili yeni gelişmeleri paylaşma olanağı kazandıracaktır.

Akyol (2011) öğretmen odalarının kurul toplantısı, çalışma ya da sohbet amacıyla bir araya gelmelerine olanak veren eğitsel alanlar ve dersler dışında en çok zaman geçirdikleri özelleşmiş mekânlar olduğunu belirtmektedir. Odada koltuk, kanepeler, sandalye, masa, eşya dolabı ve gardirop gibi temel donatım eşyalarının yanı sıra öğretmenlerin ders planı ve eğitim materyali hazırlama gibi işlerinde kullanabilecekleri bilgisayar ve yazıcının yer aldığı bir çalışma köşesi, genel kullanıma açık telefon, gazete, dergi vb. okuma malzemeleri ile posta kutusu ve duyuru kutusu bulunmalıdır. Kalaycı

(2014) öğretmen odalarının erişimi kolay, gürültülü mekânlardan uzak olması, çok katlı binalarda her katta bulunması, okulun niteliklerine göre iletişim ve etkileşime açık, teknoloji ve diğer gereksinimler açısından bazı özellikler taşıması gerektiğini vurgulamaktadır. Töremen (2014)'e göre öğretmen odaları, öğretmenlerin huzur buldukları, sıkıntılarını ve dertlerini unuttukları, bilgi paylaşımında buldukları, olumsuz durumların sık görülmediği çekici ortamlardır. Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığının öğretmen odaları için belirttiği koşullar, öğretmenlerin teneffüs saatlerinde rahat ulaşabilmeleri için mekânsal organizasyonda erişimi kolay bir yerde olması, büyüklüğünün ise öğretmen sayısına göre belirlenmesidir.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde, 2000-2019 yılları arasında yurt içi ve yurt dışı alan yazında öğretmenler odası ve eğitim ortamları, okul mimarisi, insan-mekân ilişkisi konulu çalışmaların problem durumu, yöntem, sonuç ve öneri bilgileri yer almaktadır.

2.2.1. Yurt İçi Yayın ve Araştırmalar

2.2.1.1. Öğretmenler Odası Konulu Araştırmalar

Dinç ve Onat (2002) “Bir ilköğretim yapısının bina programı ve tasarımı bağlamında değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında, tip proje olarak geliştirilmiş olan ilköğretim yapılarından bir örneğin kullanım aşamasında incelenmesini ve binanın ön görülen program ve tasarım performanslarını ne derece karşıladığının saptanmasını amaçlamışlardır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Öğretmenler odası merkezi bir konumda ve yönetimle ilişkili olmalıdır. Tek bir öğretmenler odasının olması tercih edilen bir durumdur ve bu isteğin Milli Eğitim Bakanlığınca incelenmesi ve pedagojik bağlamda değerlendirilmesi gerekmektedir. Dinlenme ve farklı çalışma olanaklarını da içereceğinden, büyüklüğünün salt ihtiyaçlarla değil konfor koşulları da hesaba katılarak ele alınması gerektiği öneri olarak sunulmuştur.

Gök ve Gürol (2002) “Zaman ve ergonomik açıdan ilköğretim okul binalarının kullanım durumu (Elazığ ili örneği)” adlı çalışmalarını anket tekniğini kullanarak gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın örneklemini okul yöneticileri oluşturmuştur. Ulaşılan sonuçlar, yöneticilerin büyük çoğunluğunun her öğretmen ve uzman için ayrı odanın bulunması gerektiğini belirttikleri ancak bunun için okul binalarının yeterli alanlara sahip olmadıkları şeklindedir. Ayrıca bütün birimlerde ergonomik açıdan yetersiz olan koşulların akustik düzen, renk uyumu ve havalandırma olduğu, yeterli koşulların ise ışık ve ısı özellikleriyle ilgili olduğu, öğretmenler odasının alan ve boyut bakımından yetersiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada sunulan öneriler şunlardır: Öğretmenlerin alanlarıyla ilgili kaynakları daha yakından inceleyip derslerine daha iyi hazırlanabilmeleri için okullarda her öğretmene birer oda imkânı sağlanmalıdır. Eğitim ortamlarının düzenlenmesinde ergonomik koşulların göz önünde bulundurulması ve eğitim ortamlarının kalitesini artırmak için öğretmenler odasında ısı, ışık, aydınlatma, akustik düzen, temizlik vb. koşulların yeterli ölçüde olması gereklidir.

Başar (2003) “İlköğretim kurumlarının olanakları” adlı doktora tezinde, resmi ve özel ilköğretim okullarında eğitimi doğrudan etkileyen kişiler ve eğitim ortamlarının olanaklarının yeterliği konusunda yönetici ve öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu sınıf ve branş öğretmenleri ile ilköğretim okul yöneticileri oluşturmaktadır. Ulaşılan bulgulara göre, okullarda genel amaçlı öğretmen odaları vardır; bireysel kullanıma yönelik odalar neredeyse hiç yoktur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük kısmının dinlenme ve hazırlık çalışmalarını yaptıkları bu ortamı yeterli buldukları görülmüştür. Bu sonuç, bireysel kullanıma yönelik odalara ihtiyaç duymadıkları veya böyle bir ortamın düzenlenmesine yönelik bilgiye sahip olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Araştırmada, genel amaçlı öğretmen odalarının yanı sıra öğretmenlerin bireysel ya da zümre öğretmenleriyle çalışmalar yapabilecekleri odaların bulunması önerilmiştir.

Töremen (2004) “İlköğretim okullarının sahip oldukları sosyal sermaye konusunda öğretmen görüşleri” adlı çalışmasında, bağlantı, işbirliği, destek, güven, aidiyet duygusu, kabul görme düzeylerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma, anket tekniği uyarınca, betimsel-tarama modelinde yürütülmüştür. Sonuç olarak öğretmenlerin öğretmenler odasında kendilerini çok rahat hissetmedikleri ancak öğretmenler odasını sıkıcı ve itici bulmadıkları ortaya çıkmıştır.

Terzioğlu (2005) “İlköğretim okulu binalarının fiziksel özellikler bakımından değerlendirilmesi” adlı doktora tezinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçilmesini öngören yasadaki önce ve sonra yapımı gerçekleştirilen yeni ve eski tip ilköğretim okulu binalarının fiziksel özellikler bakımından kullanıcılar tarafından nasıl algılandığını sorgulamıştır. Araştırmanın evrenini Ankara ili merkez ilçelerinde bulunan yeni ve eski tip ilköğretim okullarının yönetici, öğretmen ve öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Veriler anket (yazışma) yoluyla elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, eski ve yeni tip okullara dair görüşlerini belirten öğretmenler, öğretmen odalarının donanım malzemeleri hariç diğer fiziksel özellikler açısından odayı yeterli bulmaktadırlar.

Durmuş (2006) “İlköğrenim öncesi ve ilköğrenim yapılarında planlama ve tasarım sürecine katılımcı yaklaşım” adlı yüksek lisans tezinde öğretmen odalarına ilişkin olarak bu alanın kapalı ya da çocukların kontrolünün daha rahat sağlanabilmesi için açık mekân

olarak tasarlanmasını ve dosyalar, ders programları ve özel eşyalar için dolaplar bulunmasını önermektedir.

Cilve (2006) “İlköğretim ve lise eğitim binalarının kullanıcı gereksinimlerinin ve fiziksel mekân özelliklerinin bina değerlendirme yöntemi ile belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde verileri gözlem ve görüşme teknikleriyle toplamıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğretmenler odası yönetici ve öğretmenlere dinlenme, çalışma, toplantı, sohbet olanağı sunmalıdır ve odada çalışma masası, sandalye, dolap, bilgisayar, yazıcı, duyuru panosu ve telefon bulunmalıdır. Öğretmenler odası okul idaresiyle ilişkili ve merkezi bir konumda bulunmalıdır.

Bağışlar (2006) tarafından yapılan “İlköğretim okullarında okul gelişim modeli uygulamalarına ilişkin; yönetici, öğretmen ve öğrencilerin değerlendirme farklılıkları” adlı çalışmanın ana problemi, resmi ve özel ilköğretim okullarında “okul gelişim modeli” uygulamalarına ilişkin; yönetici, öğretmen ve öğrencilerin değerlendirmelerinin saptanmasıdır. Araştırmada, öğretmen odalarının büyük ve konforlu olma yönünden, özel okulların devlet okullarından daha iyi düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Coşkun (2008) “İlköğretim okulu öğretmenlerinin okul ortamını iyileştirmelerinde ödülün etkisi” adlı yüksek lisans tezinde öğretmen görüşlerine başvurarak cinsiyet, medeni durum, mesleki kıdem ve çalıştığı kurum değişkenine göre okul ortamının iyileştirilmesi için önerilerde bulunmayı amaçlamıştır. Araştırmada öğretmen odalarıyla ilgili şu sonuçlara yer verilmiştir: Öğretmen odaları öğretmenlerin ders aralarında dinlenecekleri, boş zamanlarında oturacakları, eğitim öğretim etkinlikleri hakkında bilgi alışverişi yapabilecekleri, eşyalarını, sınav evraklarını koyabilecekleri ortamlardır. Öğrencilere, sınıflara, öğretim etkinlikleri yapılacak diğer birimlere, yönetim birimlerine yakın bir yerde olmalıdır ve mümkün olduğu kadar büyük olmalıdır. Genellikle okuldaki toplantılar burada yapılmaktadır. Bu nedenle tüm öğretmenlerin bir araya geldiği durumlarda bu mekânların ihtiyaca cevap verecek büyüklükte olması ve donatılması gerekir. Öğretmenler odası aynı zamanda bilgilerin, duyuruların iletildiği, tebliğler dergisi, yönetmelik vb. dokümanların bulunduğu bir ortamdır.

Karasolak (2009) tarafından yapılan “Mimari özellikleri farklı ilköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bina ve bahçeleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi” adlı çalışma tarama modelinde betimsel bir araştırmadır. Araştırmadan yüksek düzeyde mimari özelliklere sahip ilköğretim okulundaki öğretmen

ve öğrencilerin öğretmen odalarını yeterli buldukları, düşük ve orta düzey mimari özelliklere sahip ilköğretim okulundaki öğretmen ve öğrencilerin okullarındaki öğretmen odalarını yetersiz buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Ekinci (2010) “Japon eğitim sisteminden Türk eğitim sistemine iyi örnekler” adlı çalışmasında Japon eğitim sisteminin tarihsel gelişimiyle birlikte, eğitim ve okul sistemi içerisinde örnek uygulamalara yer vermiş ve Türk eğitim sistemi açısından uygulanabilirlikleri tartışmıştır. Araştırmaya göre, Japon okullarında öğretmen odaları çalışma ofisi şeklinde düzenlenmiştir. Odada her öğretmen için bir masa bulunmaktadır ve öğretmenler ders saati dışındaki zamanlarını kişisel masalarında eğitim-öğretim için çalışarak geçirebilmektedirler. Öğretmen odaları yönetim odasına bitişik ve kolay iletişim kurulacak şekilde tasarlanmıştır. Araştırmada Japon Eğitim Sistemi’nden esinlenerek Türk Eğitim Sistemi’nde yapılacak çalışmalara ışık tutabileceği düşünülen, öğretmen odalarının çalışma odaları biçiminde düzenlenmesi ve çalışma saatleri dışında da burada zamanlarını verimli şekilde geçirmeleri gerektiği önerisi sunulmuştur.

Akyol (2011) “Resmi ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin okulların fiziki durumu konusunda görüşleri (Esenyurt ilçesi örneği)” adlı çalışmasında öğretmen odalarına ilişkin şu bilgilere yer vermiştir: Öğretmen odaları öğretmenler ve yöneticilerin, kurul toplantısı, çalışma ya da sohbet amacıyla bir araya gelmelerine olanak veren eğitsel alanlardır. Çok katlı binalarda her bir katta olması tercih edilir. Öğretmenlerin dersler dışında en çok zaman geçirdikleri özelleşmiş mekânlardır. Öğretmenlerin teneffüs saatlerinde rahat ulaşabilmeleri için mekânsal organizasyonda erişimi kolay bir yerde olmalıdır. Odada koltuk, kanepeler, sandalye, masa, eşya dolabı ve gardırop gibi temel donatım eşyalarının yanı sıra öğretmenlerin ders planı ve eğitim materyali hazırlama gibi işlerinde kullanabilecekleri bilgisayar ve yazıcının yer aldığı bir çalışma köşesi, genel kullanıma açık telefon, gazete, dergi vb. okuma malzemeleri ile posta kutusu ve duyuru kutusu bulunmalıdır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenler odası dinlenmek için yeterlidir. Öğretmenler odasının durumundan en fazla memnun olanlar eğitim fakültesi mezunu öğretmenlerdir.

Sağol (2013) “Kurum kültürü analizi: Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim ve ortaokuluna yönelik bir araştırma” adlı çalışmasının ana problemi Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bir ilköğretim ve ortaokulun kurum kültürüne ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin neler olduğudur. Araştırmada öğretmenler odasıyla ilgili şu bulgulara

ulaşmıştır: Öğretmenler odası okul için en önemli olan yerlerden birisi konumundadır. Okulla ilgili konular burada paylaşılmaktadır. Öğretmenler odası sadece öğretmenlerin teneffüslerde dinlendikleri, bir şeyler içtikleri bir yer değildir. Bilgi paylaşımı, sosyalleşme, informal iletişim, velilerle görüşme, derse hazırlık ve çalışma gibi daha birçok aktivitenin yapıldığı okulun merkezi konumunda bulunan bir yerdir. Okul kültürünü etkileyen birçok unsur burada ortaya çıkabilmektedir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Öğretmenler odasının donanım bakımından yeterli olduğu söylenebilir. Odada bir huzur ortamı hâkimdir, kullanılmakta ve zaman geçirilmektedir. Öğretmenlerin en rahat iletişim kurdukları yerdir. Etkili bir okul kültürünün gereği olarak öğretmenlerin burada hem bilgi paylaşımları hem de sosyal anlamda hareket etmeleri okulun kültürünün olumlu olarak değerlendirilmesini sağlar.

Taşdan vd. (2013) “Okul profili araştırması (Kars ili örneği)” adlı araştırmalarında amaç, Kars il ve ilçe merkezlerindeki ilköğretim okullarının fiziksel özelliklerini belirlemek ve temel sorunlarını ortaya çıkarmaktır. Araştırma tarama modelinde ve nicel araştırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Okul Profili” anketi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, Kars’taki okul yöneticilerinin % 39,3’ü okullarındaki öğretmenler odasının “yetersiz” olduğunu ifade etmişlerdir. Kars il merkezindeki 40 okul yöneticisinden sadece 26’sı okullarındaki öğretmenler odasının “yeterli” olduğunu belirtirken, Susuz ve Arpaçay’daki okul yöneticileri okullarındaki öğretmenler odasının “yeterli” olduğunu belirtmişlerdir. Selim ve Kağızman’daki okul yöneticilerinin yarısı okullarındaki öğretmenler odasının “yetersiz” olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma sonuçlarına bağlı olarak, öğretmenlerin iş yaşam kalitesinin geliştirilmesi için öğretmenler odası ve diğer sosyal imkânlarının daha iyi hale getirilmesi önerilmiştir.

Turhan, Kaptan ve Kahveci (2015) “İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmenler odasına yönelik görüşleri” adlı araştırmalarını olgubilim deseninde, yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırmanın örneklemini ilkokul ve ortaokulda görev yapan yirmi öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin bu alanı kullanma amaçları arasında yaşamsal ihtiyaçlar, iletişim ve eğitim-öğretim ile ilgili işlerin yer aldığı ve daha çok yaşamsal ihtiyaçları (beslenme ve dinlenme) için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Göksoy ve Yenipınar (2015) “Öğretmenlerin okul zümre öğretmenler kurullarına ilişkin görüşleri” adlı çalışmalarının amacı, zümre öğretmenler kurulu uygulamasında öngörülmesi istenilen durum ile mevcut durumun, eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda karşılaştırılarak değerlendirilmesidir. Araştırma durum çalışması modelindedir, veriler yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmada, zümre üyelerinin birlikte çalışmalarına imkân sağlayacak ortamların bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçtan öğretmenler için ayrılmış bir alana ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Okullarda zümre üyelerinin birlikte çalışmalarına imkân sağlayacak mekânlar oluşturulması önerilmiştir.

Aydoğdu-Özoğlu ve Turan (2015) tarafından yapılan “Okul kültürünün sembolik açıdan çözümlenmesi: Etnografik bir çalışma” adlı araştırmanın amacı, bir okul kültürü içinde yaşayan bireylerin, eylemlerini gerçekleştirirken yorumladıkları sembol ve anlamları incelemektir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, öğretmenler odası büyük değildir. Odanın ortasında bir masa ve etrafında sandalyeler bulunmaktadır. Odada her öğretmene ait bir dolap vardır. Odanın bir duvarında pano bulunmaktadır ve duyurular, nöbet çizelgeleri, etkinlik takvimleri vb. genelde bu panoya asılmaktadır. Dolapların karşısındaki duvarda öğretmenlerin kıyafetlerini astığı bir giysi dolabı, raf ve telefon vardır. Odada oldukça fazla kullanılan bilgisayar ve fotokopi makinesi yer almaktadır. Öğretmenler okulun fiziki koşullarından genel olarak memnun olsa da bazı öğretmenler fiziki koşullara ilişkin eksikliklere dikkat çekmektedir.

Akar ve Gündüz (2016) “İlköğretim okullarının TSE standartlarına göre değerlendirilmesi (Uşak ili örneği)” adlı çalışmalarında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının fiziki yeterlilik özelliklerini, standartlara uygunluk düzeyi açısından incelemişlerdir. Araştırma 2000 yılından sonra yapılmış Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 17 ilköğretim okulunu kapsamaktadır. Veriler 9518 numaralı Türk Standartları Enstitüsü standartlarına göre belirtilen 5 temel kural ve 72 maddeden oluşan bir gözlem formu ile toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen odalarının genel olarak iyi düzeyde olduğu, alan olarak standartlara uyarken iç döşemelerinde kısmi eksiklikler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nayir, Taneri ve Akgündüz (2016) tarafından yapılan “Kapalı kapılar ardında: Öğretmen adaylarına göre öğretmenler odası” adlı çalışmanın amacı, aday öğretmenlerin öğretmenler odasına ilişkin görüşlerinin zamana ve deneyimlere bağlı olarak nasıl

değişim gösterdiğini ortaya çıkarmaktır. Araştırmada boylamsal tarama yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak üzere araştırmacılar tarafından bir anket formu geliştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların aday öğretmenliğe başlamadan önce öğretmenler odasını ağırlıklı olarak dinlenme, yeme içme ve gizli ve yasak bir bölge olarak gördükleri; aday öğretmenliğe başladıktan sonra, öğretmenler odasını dinlenme ve derse ve sınavlara hazırlık yeri olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Katılımcılar öğretmenler odasında en çok öğrenciler hakkında konuşulduğunu belirtmişlerdir. Odanın, öğretmenlerin öğrencilerden uzakta, çay ya da kahve içtikleri, sınav kâğıtlarını okudukları, diğer öğretmenlerle sohbet ettikleri, okul yönetiminden uzak bir alan olarak görüldüğü ortaya çıkmıştır. Öğretmenler odasının konforlu bir ortam olduğu, ayrıca, katılımcıların aday öğretmenliğe başladıktan sonra öğretmenler odasının teknolojik açıdan da donanımlı olduğunu fark ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Dağlı ve Gençdal (2018) “Öğretmenlerin okul binalarının fiziksel koşullarına ilişkin algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi” adlı çalışmalarında ilkokullarda görevli öğretmenlerin okul binalarının fiziksel koşullarına ilişkin algılarının bazı değişkenlere göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğretmenler odasının büyüklüğü oldukça yeterli düzeydedir.

Uğurlu, Koç ve Şemin-Köybaşı (2018) “Sağlıklı öğrenme çevresi ihtiyacının keşfi: Okul yönetimi ve öğretmenlerin görüşleri” adlı çalışmalarının çalışma grubunu Milli Eğitim Bakanlığına ve özel bir öğretim kurumuna bağlı ortaokullarda görev yapan 8 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmanın verileri gözlem ve görüşme teknikleriyle elde edilmiştir. İki farklı okul tipine ait öğretmenler odası karşılaştırıldığında öğretmenler odasıyla ilgili gözlemlerin benzer olduğu görülmektedir. Özel okuldaki öğretmenler odasının görsel özelliklerinin devlet okuluna göre daha resmi düzenlendiği, devlet okulundaki öğretmenler odasının sıcak bir ortam olmasının yanında özel okuldaki öğretmenler odasına göre konforun daha çok düşünüldüğü ve her iki okulun öğretmenler odasının da kapasiteye uygun bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ünal, Sürücü ve Yıldırım (2018) “Öğretmen adaylarının gözünden öğretmenler odası” adlı çalışmalarını, olgubilim deseniinde gerçekleştirmişlerdir. Veriler anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın verileri Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersini alan

283 öğretmen adayından toplanmıştır. Verilerin analizinde, içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Öğretmenler odasının öğrenci değerlendirme mekânı, sohbet mekânı, yemek salonu, yabancıların (öğrenci, veli, öğretmen adayı) istenmediği mekân, informal mekân ve yüksek sesle konuşulan mekân olması, öğretmenlerin dinlenmesini engelleyebilmektedir. Hiç konuşulmayan bir mekân olması da ortamdaki gerginliği gösteren ve artıran bir konumda olmasını göstermektedir. Okul yöneticilerinin, okullarındaki öğretmenler odasının hangi özelliklere sahip olduğunu tespit ederek, değişmesi ve gelişmesi için çaba harcamaları önerilmiştir.

Argon ve Koçak (2019) “Öğretmenlerin mesleki yorgunluğu” adlı çalışmalarında, okul öncesi, ilköğretim, ortaokul ve lise kademelerinde görev yapan öğretmenlerin mesleki yorgunluk durumlarına yönelik görüşlerini tespit ederek, mesleki yorgunluğun sebeplerini, etkileyen faktörleri ve üstesinden gelmek için neler yaptıklarını araştırmayı amaçlamışlardır. Nitel araştırma yönteminde yürütülen çalışmada olgubilim deseni kullanılmıştır. Veriler nitel araştırma görüşme tekniklerinden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ortaokul öğretmenleri öğretmenler odasının rahat bir ortam olmadığını, lise öğretmenleri ise fiziksel olarak yetersiz ve samimi olmayan bir ortam olduğunu dile getirmişlerdir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, okul ortamının özellikle öğretmenler odası başta olmak üzere rahatlatıcı, ferah ortamlara dönüştürülmesi önerilmiştir.

2.2.1.2. Eğitim Ortamları Konulu Araştırmalar

Karaküçük (2008) “Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel/mekânsal koşulların incelenmesi: Sivas ili örneği” adlı çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında var olan fiziksel/mekânsal koşulların, çocukların gelişim özelliklerine ve standartlara uygunluğunu araştırmıştır. Bu çalışmada veriler on beş okul öncesi eğitim kurumunda, okul binasının yeri/yapısı, iç mekân özellikleri, bahçe/dış mekân özellikleri ve güvenliğine ilişkin olarak, nitel araştırma yöntemlerinden “gözlem” ve “doküman incelemesi” yoluyla toplanmıştır. İncelenen okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel/mekânsal özellikler açısından bir standardın olmadığı, yapılaşmanın ve fiziksel düzenlemelerin kurumdan kuruma değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Karaküçük (2010) “Okul rehberlik servislerinin fiziksel/mekânsal koşullarının incelenmesi (rehber öğretmenlerin mekânsal alguları bağlamında)” adlı çalışmada

eğitim ortamlarının önemli bir birimini oluşturan okul rehberlik servislerinin fiziksel/mekânsal koşullarını, rehber öğretmenlerin mekânsal algıları açısından incelemiştir. Araştırma durum çalışması modelindedir ve yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Sivas ve Kayseri illerinde rehberlik hizmetleri verilmekte olan ve rastgele seçilmiş rehberlik servisleri/odaları oluşturmaktadır. Araştırmanın genel sonuçlarına göre, okul düzeyleri açısından, kamu-ortaöğretim okulları yer/ulaşım ve oda boyutlarında kamu-ilköğretim okullarından daha uygun koşullar taşımaktadır. Kamu-ilköğretim okulları ışık/aydınlatma, ısı/iklim, ses/yalıtım ve temizlik özellikleri açısından, orta öğretim okullarının rehberlik odalarından daha uygun koşullardadır ve eşya/araç-gereç, renk/görünüm özellikleri açısından, her iki okul düzeyinde, rehberlik servisleri eşit fiziksel koşullardadır.

Yalçinkaya (2012) “Eğitim ortamında başarının gizli etkeni: Ergonomi” adlı çalışmasında ergonomi prensiplerinin eğitim ortamlarının düzenlenmesinde ne derece önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadır. Araştırmada ergonomi prensiplerinin eğitim kurumlarındaki uygulanma yöntemleri; insan performansı, çevre koşulları, yerleştirme, aydınlatma, iklimleme, ses dağılımı (akustik), renklendirme, tozlar ve zehirli etkenler, sağlık ve güvenlik ile yasal düzenlemeler başlıkları altında ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, eğitim kurumlarında, fiziksel tesis ve malzemeler toplam kaliteyi destekleyecek nitelikte sağlanmalı ve yönetilmeli; yeni çıkan teknolojilerin (enformasyon sistemi, bilgisayar ağı, yazıcı ve multimedya sistemleri) uygunluğunu değerlendirilerek kullanılmalıdır.

Döş (2013) “Mutlu okul” adlı çalışmasında çocukların eğitildiği mekânlar olarak okulların, mutlu bir yer olması gerektiğini düşünerek, öğrencilere göre mutlu okulu tanımlamayı amaçlamıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle elde edilmiştir. Tipik durum örneklemesinin kullanıldığı çalışmanın analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada incelenen eğitim kurumlarının çoğunda fiziki imkânların yetersiz olduğu, etkinlik ve eğitsel faaliyetler için mekân darlığı çekildiği sonucuna ulaşılmıştır. Okulların fiziki mekân ve yapı olarak, sosyal-sanatsal etkinliklere uygun yapılması, okul binasının bahçesi, derslikleri, rengi vb. özelliklerinin öğrenci ihtiyaç ve beklentilerine göre projelendirilmesi önerilerinde bulunulmuştur.

Sarıca (2013) tarafından yapılan “Eğitim ortamlarının iyileştirilmesinin yönetici ve öğretmen motivasyonuna etkisi” adlı yüksek lisans tezi ilişkisel tarama modelinde bir

çalışmadır. Veriler anket yoluyla toplanmış, saha araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları şöyledir: Yönetici ve öğretmen katılımcılardan, eğitim ortamlarının radyo, televizyon ve internet ile donatılmış olmasından kadın öğretmenlerin daha fazla etkilendikleri anlaşılmaktadır. Bu sonuç kadın katılımcıların teknolojiye daha açık olduğunu düşündürmektedir. Eğitim ortamlarının aydınlatma koşullarının iyi olmasından erkek öğretmenlerin daha çok etkilendikleri görülmüştür. Araştırma sonuçlarından, okullarda eğitim ortamlarının uygulanacak programlara göre standartlara uygun yapılmasının, eğitimde istenilen hedeflere ulaşılmasında önemli olacağı önerisi sunulmuştur.

Kurşunlu (2018) “Türkiye’deki okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi” adlı doktora tezinde, bu konuda yapılacak iyileştirme çalışmalarına katkı sağlayacak öneriler geliştirmeyi amaçlamıştır. Betimsel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmada aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmış, veriler görüşme ve gözlem formlarıyla toplanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, Türkiye’de okul yapılarında kullanılmak üzere geliştirilen tek tip mimari projelerin, bazı bölgelerin ihtiyaçlarına uygun olmadığı görülmektedir. Bu nedenle, tüm ülkede uygulanmak üzere hazırlanan tek tip mimari projeler yerine, bölgesel ya da yerel ihtiyaçlara cevap vermek üzere farklı mimari projelerin geliştirilmesi ve okul binalarının, binayı kullanacakların ihtiyacına cevap verecek şekilde düzenlenmesi önerilmiştir. Öğretmen görüşlerine ilişkin sonuçlarda; öğretmenlerin fiziksel ortamın etkili düzenlenmesine ilişkin bilgilerinde yetersizlik ve yanlışlıklar görüldüğü sonucuna bağlı olarak, öğretmenlerin etkili ve nitelikli fiziksel düzenlemelere ilişkin bilimsel kaynakları ve iyi örnekleri inceleyerek, sınıflarında bu düzenlemeleri uygulayabilmesi şeklinde öneriler geliştirilmiştir. Araştırmacılar için de Türkiye’deki eğitim kurumlarının fiziksel özellikleri ile başka ülkelerin eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerini karşılaştıran çalışmalar yapılması önerisi geliştirilmiştir.

2.2.1.3. Okul Mimarisi Konulu Araştırmalar

Acar (2000) “Mimarinin biçimlenmesinde kültürel etkenler (Türkiye ölçeğinde kültürel değişimlerin eğitim binalarına yansımaları)” adlı çalışmasında kültür kavramıyla mimari arasındaki ilişkiyi ve kültürel değişimlerin eğitim binalarına yansımalarını incelemeye çalışmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, insanlar binaları, binalar insanları şekillendirmektedir; aralarında karşılıklı bir etkileşim söz konusudur. Mimarlar

kültürün değişmesini ve farklılaşmasını göz ardı etmeden insanları da doğru şekillendirecek binalar tasarlamalıdır. Daha iyi eğitim verebilmek için sürekli gelişen ve yenilenen eğitim programları, yeni mekânlara gereksinim duymakta, bu da bina programlarını etkilemektedir.

Ünal, Öztürk ve Gürdal (2000) “İlköğretim okullarının bina standartlarına uygunluğu” adlı çalışmalarında 15 devlet okulu ve 15 özel okulun kitaplık, ışık, spor tesisi, fen ve bilgisayar laboratuvarı, sınıf büyüklükleri ve okul bahçelerinin MEB standartlarına uygunluğunu gözlem tekniği ile incelemiştirlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, belirtilen alanların standartlara uygun olmadığı görülmektedir. Okul bahçe alanlarının büyüklüğü öğrenci sayısına göre standartlara uygun değildir. Sınıf büyüklükleri öğrenci sayısı dikkate alındığında yeterli değildir. Araştırma kapsamında bulunan alanların devlet okullarında belirlenen standartlara uygunluğu özel okullara göre daha düşük düzeydedir. Araştırmada, ilköğretim okullarında bulunması zorunlu olan öğretim alanlarının standartlara uygun olması ve okul binalarının büyüklüklerinin çevresel gelişme ve büyüme potansiyelleri dikkate alınarak tasarlanması gerektiği önerilmiştir.

Uludağ ve Odacı (2002) “Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân” adlı çalışmalarında, okul veya fiziksel ortam düzeninin insanların sağlıklarını, duygusal dünyalarını ve performanslarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebileceğini, bu durumun, okul mekânlarında özellikle öğrencileri ve öğretmenleri ilgilendirdiğini belirtmişlerdir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Okullarda bu konunun üzerinde önemle durulması ve gerekli düzenlemelerin yapılması eğitimin kalitesini artırmada etkili olacaktır. Eğitim kurumlarında; yerleşim düzenine, öğrenci sayısına, renk uyumuna, uygun ışık ve ısı düzeyine, temizliğe, gürültünün olmamasına, estetik anlamda da birçok fiziksel ortam öğesinin göz önünde bulundurularak düzenlemelerin yapılmasına gerek duyulmaktadır. Eğitim binaları gelişigüzel inşa edilebilecek yerler değildir ve okul binalarının eğitim-öğretim faaliyetlerini kolaylaştırıcı, verimi arttırıcı bir şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Akar ve Sadık (2003) “İlköğretim okul binalarının fiziksel açıdan değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında 1998 yılı öncesinde eğitim-öğretime başlanan ilkokul binaları ile 2000 yılı ve sonraki yıllarda eğitim-öğretime başlanan ilköğretim okul binalarının eğitsel, idari, servis alanları ve estetik özellikleri bakımından fiziksel

koşullarında farklılık olup olmadığını araştırmışlardır. Araştırma yarı yapılandırılmış görüşme ve gözlem teknikleriyle yapılmıştır ve örnekleme Adana ilinin merkez ilçelerinde bulunan altı ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şu şekildedir: 2000 yılı ve sonrasında eğitim-öğretime başlanan ilköğretim okul binalarının eğitsel alanları, idari alanları, servis alanları, iç ve dış mekân renkleri, ısı ve ışıklandırma, sıra ve sandalyelerin uygunluğu, sınıfların ve okul bahçesinin temizliği, çevre düzenlemesi, okul binalarının giriş ve çıkış kapısı gibi değişkenler 1998 yılı ve öncesinde eğitim-öğretime başlanan ilköğretim binalarından daha olumlu fiziksel özelliklere sahiptir.

Dönmez (2008) “Okul ve sınıf ergonomisi ya da insanı incelemek” adlı çalışmasında eğitim ortamlarında ısı, ışık, renk, gürültü kavramları üzerinde durmuştur. Çalışmada geçmişte yapılmış ve gelecekte yapılacak eğitim binalarından en fazla eğitsel faydayı sağlamak ve insanı incelemek için planlar yapmak ve yönetimi geliştirmek gerektiği sonuç ve önerilerine ulaşılmıştır.

Sarı ve Karasolak (2009) tarafından yapılan “Farklı mimari özellikleri olan ilköğretim okullarında binaların taşıdığı mesajların metaforlar aracılığıyla incelenmesi” adlı araştırmanın amacı, Adana ili merkez ilçelerindeki farklı mimari özelliklere sahip üç ilköğretim okulunda, öğretmen ve öğrencilerin okullarındaki fiziksel imkânlarla dair geliştirdikleri metaforların ve bu metaforlara göre okul binalarının taşıdığı mesajları incelemektir. Araştırmadan elde edilen bulgular şöyledir: Öğretmen ve öğrencilerin okulun mimari özellikleri, sınıfların yapı ve donatımı, tuvaletler, koridorlar, panolar, merdivenler, öğretmenler odası, spor salonu, kütüphane ve binanın rengi hakkındaki duygu ve düşünceleri, okulun mimari özelliklerine paralel olarak gelişmektedir. Bina olanakları bakımından daha iyi koşullara sahip okullarda öğretmen ve öğrenciler okula yönelik daha olumlu duygular beslemektedir.

Oyman (2010) “İlköğretim okullarının fiziksel yapılarına ilişkin öğrenci tutumları ve öğretmen memnuniyetlerinin değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, öğretmenlerin temizlik, renk, aydınlatma faktörlerine yönelik memnuniyet düzeylerinin yüksek olduğunu, bu faktörleri sıcaklık, akustik, iç hava kalitesi ve bina yaşı gibi faktörlerin izlediğini saptamıştır. Dolayısıyla öğretmenlerin ve öğrencilerin okul binalarının fiziksel yapılarına ilişkin yüksek düzeyde memnuniyete sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Türe ve Karaküçük (2011) tarafından yapılan “Yatılı ilköğretim bölge okullarında eğitim ortamlarının fiziksel/mekânsal değişkenleri açısından incelenmesi” adlı çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Mimari/yapısal özellikler hem mekân-birey, mekân-mekân etkileşimini hem de bireyin mekânı benimsemesini etkileyen öncelikli olgudur. Mekân-birey ilişkisi, mekânı benimseme ve mekânların kendi aralarındaki etkileşimi birbirini karşılıklı olarak etkilerken, mimari yapısal özellikler de bu olguların üçünü birden baskın olarak etkilemektedir. Araştırmanın öncelikli önerisi okul mimarisinin okulların kendine özgü inşası olması gerektiği şeklindedir. Ayrıca araştırmaya ilişkin, eğitim mekânlarının planlama aşamasından inşa aşamasına kadar bütün süreçlerinde eğitim bilimcilerin ve eğitim ortamlarını kullanan kişilerin fikir ve düşüncelerinin alınması önerisi geliştirilmiştir.

Karakütük vd. (2012) “Türkiye’de genel ortaöğretim okullarının büyüklüğüne göre fiziksel koşulların yeterliği” adlı çalışmalarında verileri, araştırmacılarca düzenlenen ‘Okulun Fiziksel Koşullarının Yeterliği ve En Uygun Okul Büyüklüğü’ soru formu ile toplamışlardır. Araştırmada yönetici, öğretmen ve öğrencilerin, okulun fiziksel koşulları içinde yeterli gördükleri maddeler ile yetersiz gördükleri maddelerin çoğunlukla aynı olduğu sonucu dikkati çekmektedir. Okulların fiziksel koşulları, okul büyüklüğüne göre farklılaşsa da, genel olarak küçük, orta ve büyük okulların fiziksel koşullarının yetersiz olduğu, bir başka ifadeyle okul büyüklüğüne göre fiziksel koşullar değişse de her büyüklükteki okulun fiziksel altyapı bakımından istenen düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Aydoğan (2012) “Okul binalarının özellikleri ve öğrenciler üzerine etkileri” adlı çalışmada, okul binalarının yapımında dikkate alınması gereken özellikleri, okul binaları konusunda yeni yaklaşımları ve bu bağlamda ülkemizde okul binalarının yapımındaki son eğilimleri ele almıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okul binaları ve fiziksel çevre şartlarının öğrenme ve öğretim süreçleri üzerindeki etkileri küçümsenemeyecek kadar fazladır. Okuldaki mobilya ve döşemelerin nitelikleri, okulun ve sınıfın sahip olduğu teknolojik aletler, okul binasının büyüklüğü, öğretmenler odasının yeri ve niteliği gibi birçok fiziksel çevre şartları eğitim-öğretim faaliyetlerini şekillendirmekte, öğrenci ve çalışanların davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Aynı zamanda okul binalarının ısınma, aydınlatma ve işitsel açılardan sahip olduğu özelliklerin öğrenme süreçlerini, öğrenci ve öğretmenlerin motivasyonlarını derinden etkilediği bu nedenle mevcut okul binalarının günün gereklerine göre yenilenmesi ve yeni

yapılacak binaların modern yaklaşımlara dayanarak dikkatli bir şekilde planlanması ve tasarlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Gültekin, Aruntaş ve Gün (2014) “4306 Sayılı kanun kapsamında ilköğretim okul binalarının mekânsal yeterliliklerinin incelenmesi: Ankara örneği” adlı çalışmalarında, mevcut ilkokul ve ortaokul binalarının program hedeflerini karşılayıp karşılayamadığını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmanın sonuçlarından, eğitim sisteminde yapılacak değişikliklerde önceki ihtiyaçlar doğrultusunda hazırlanmış olan okul binalarına ait projeler ile bu okulların fiziksel mekân kapasitelerinin göz önünde bulundurulması gerektiği anlaşılmaktadır.

Kaplan (2014) “Okul binalarının fiziksel yeterliliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde ulaşılan bulgulardan, öğretmenlerin okul binalarının fiziki şartlarını yeterli görmedikleri, okul binalarının tasarımının gelişen eğitim sistemine ve ihtiyaçlara uygun özellikte inşa edilmediği ve gelecekte meydana gelebilecek gelişmelere uygun bir şekilde tasarlanmadığı, ayrıca okul binalarının öğretmen ve öğrencilerin kendilerini kıymetli hissettirecek ve motivasyonlarını yükseltecek iç mekânlara sahip olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Şensoy ve Sağsöz (2015) “Öğrenci başarısının sınıfların fiziksel koşulları ile ilişkisi” adlı çalışmalarında sınıfların fiziksel kalitesini, öğrencilerin sınıflarının mevcut fiziksel koşulları ile ilgili olan memnuniyet düzeylerini belirleyerek, sınıfların fiziksel yapısının öğrencinin başarısı ve okula devamlılığı üzerindeki etkilerini araştırmayı ve ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırma anket ve gözlem teknikleriyle yapılmıştır. Çalışma 21 devlet ortaokulu arasından seçilen 9 okulda yürütülmüştür. Araştırmada, öğrenci sayısı, sınıf boyutu, mekânsal organizasyon ve mekânsal yoğunluk, donatı, gürültü, havalandırma, ısı-sıcaklık, ışık, renk ve temizlik gibi faktörlerin kalite düzeylerinin yüksek olmasının, öğrencinin başarısını, motivasyonunu, sosyal iletişimini, sağlığını, ailesi ve topluma karşı olan sorumluluk duygusunu, davranışlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Akbaba ve Turhan (2016) “İlköğretim okul binalarının fiziksel sorunlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Van il örneği)” adlı çalışmalarını nitel yaklaşım uyarınca betimsel tarama modeliyle gerçekleştirmişlerdir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcı öğretmenlerin önemli bir kısmının okullarında elektronik donanımlardan yeterli seviyede yararlanamadıkları

görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Okul binalarının planlamaları yapılırken, gün ışığı ile aydınlanmanın göz ardı edilen önemli mekânsal özelliklerden biri olduğu, araştırma için görüşülen öğretmenlerin yarısına yakınının bu konuda sıkıntı yaşadıkları ve özellikle kuzey cephede bulunan sınıfların yeteri kadar gün ışığı ile aydınlanamadığı tespitinde bulunulmuştur.

Göksoy (2017) “Eğitimde eşitlik kapsamında okulların altyapı yeterliliği” adlı çalışmasında okullardaki mevcut fiziki mekânları eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda incelemiştir. Yapılandırılmış soru formu kullanılarak gerçekleştirilen araştırma bir nitel durum çalışmasıdır. Verilerin analizi içerik analizi yoluyla yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, fiziki mekânların yeterliliği, etkililiği okuldan okula ve aynı okulda kişiden kişiye değişmekte, faklı algılanmaktadır. Dolayısıyla bazı fiziki alt yapı kimi okullarda yeterli iken kimi okullarda yetersiz durumdadır. Okullarda; okul güvenliği, okul bina ve diğer fiziki mekânları, ısınma, teknolojik malzemeler, aydınlanma gibi yetersizlikler öne çıkmaktadır.

Çamur (2018) “Mimari özellikleri farklı ilkokul binalarında görev yapan öğretmenlerin okulları hakkındaki görüşleri” adlı çalışmasını nicel araştırma modellerinden tarama modelini kullanarak tasarlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 yılında Denizli il merkezinde yer alan 52 devlet ilkokulunda görevli öğretmenler oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Okul Binaları Fiziksel Çevre Öğretmen Anketi kullanılmıştır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin fiziksel ve duygusal sağlığının fiziksel konumun kalitesine bağlı olduğu ve bunun da güvenli, sağlıklı binaların kurulmasını zorunlu kıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şahin (2018) “Okul binaları ve okul yaşam doyumu arasındaki ilişki” adlı araştırmasında, öğretmenlerin okul bina kalitesine ilişkin algılarının arasında öğrenci başarısı ve okul bina tipine göre anlamlı bir fark olup olmadığını incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma, nicel araştırma uyarınca tabakalı seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin elde edilmesinde Kaliteli Okul Binası Ölçeği ve Yaşam Doyumu Öğretmen Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin okul yaşam doyumu algıları oldukça yüksek, okul bina ve donanımına ilişkin algıları da yüksek düzeydedir.

Ayaydın ve Katılmış (2018) “Ortaokullardaki fiziki koşullara ilişkin veli görüş ve beklentilerinin incelenmesi” adlı çalışmalarını nitel araştırma uyarınca kolay ulaşılabılır

örneklem yöntemi kullanarak gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya 8 kadın ve 2 erkek olmak üzere toplam 10 veli katılmış, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları okulların fiziki olarak eksikliklerinin olduğunu, bu eksikliklerin giderilmesinin eğitim-öğretimin etkili bir şekilde gerçekleşmesi için önemli olduğunu, okulların çok büyük ve kalabalık olmasının fiziksel yetersizlikleri ortaya çıkardığı ve eğitim-öğretim faaliyetlerini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Araştırma sonuçlarından hareketle Milli Eğitim Bakanlığının okulların fiziki koşullarını gözden geçirmesi, okulların çok büyük boyutlarda tasarlanmaması ve öğrenci sayısının okulun fiziksel özellikleriyle uyumlu olmasına dikkat edilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

2.2.1.4. İnsan-Mekân İlişkisi Konulu Araştırmalar

Gürpınar (2000) tarafından yapılan “Mekân kurgusunun kullanıcılar üzerindeki psikolojik etkilerinin örneklerle incelenmesi” adlı çalışmanın amacı, kullanıcının mekândan nasıl etkilendiğini, içinde bulunduğu mekâna gösterdiği olumlu ve olumsuz tepkileri belirlemek, mekân içindeki davranışlarını yorumlamak ve mekândan beklentilerini saptamaktır. Araştırma alan çalışması yoluyla yapılmış, gözlem ve soru sorma şeklinde iki ayrı metot kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Mekânın bileşen ve öğeleri, taşıdıkları farklı niteliklerle kullanıcısı olan insan üzerinde çeşitli psikolojik etkiler yaratırlar. Psikolojik anlamda etkilenmenin ilk aşaması olan algılama sırasında insanın duyularına ulaşan her bir mekânsal etken onda farklı etkiler bırakır. Bu etkenler özellikle şunlardır: Renk, doku, biçim, ölçü ve oran. Kullanıcıların yaşı, cinsiyeti, gelir durumu, kültür düzeyi, mekânı kullanım amacı değiştikçe renk, doku, ışık gibi mekânsal uyarım elemanlarının kişiler üzerindeki psikolojik etkisi de değişmektedir.

Başkaya vd. (2003) “Mekânsal imaj üzerine bir deneme: Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Eğitim Bloğu Giriş Holü” adlı çalışmalarında ana giriş holünü "ilk imaj" ve "gerçek imaj" başlıklarında tartışmışlardır. Araştırmanın sonuç bölümünde şu ifadelere yer verilmiştir: Mekânlar hareket halinde olan kişilerin dinamik ilişkileri için adeta bir koreografi görevindedirler. Mimarlar tasarımlarıyla içinde hareket ettiğimiz ve kullandığımız mekânları kontrol ederek, kullanıcının hareketini, davranışını yönlendirip, şekillendirebilir, sosyo-psikolojik açıdan mutluluk veya mutsuzluklara neden olabilirler.

Biter (2008) tarafından yapılan “Kurumsal binalarda tasarım ilkeleri ve insan mekân ilişkileri” adlı yüksek lisans tezinin çalışma grubunu 58 erkek, 65 kadın toplam 123 kişi oluşturmuştur. Veriler soru listesi ve görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada, çevresel davranışın insanın çevre ile ilişkisi çerçevesinde değerlendirilmesi için insanın içinde hareket ettiği çevreyi hangi aşamalarda ve nasıl algıladığı üzerinde durulması gerektiği belirtilmiş, insanın yaşadığı çevrenin, kentin onun fiziksel yapısını anlamlandırdığı, seçtiği ve zihninde örgütlediği ifade edilmiştir.

Yıldız ve Alaeddinoğlu (2011) “Küreselleşme çağında değişen mekân algılayışları” adlı çalışmalarında, mekân kavramının tarihsel süreç içerisindeki farklı algılanmalarından hareketle günümüzde küreselleşme olgusunun ortaya çıkardığı yeni anlam ve kavrayışları irdelemişler ve bunun yansımalarını eleştirel bir bakışla ele almışlardır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, değişen zaman, toplumsal koşullara bağlı olarak anlamlandırılan ve yeniden şekillendirilen mekân, yaşamımızda önemli bir boyut olmaya devam edecektir. Gerçek ya da sanal, korku ya da umut olsun, mekânlar yaşam standartlarımızı, değerlerimizi, iç dünyamızı ve bilinçaltımızı, kültürümüzü ve dış dünya ile etkileşimimizi sürekli etkileyen bir unsur olarak hep var olacaktır.

2.2.2. Yurt Dışı Yayın ve Araştırmalar

2.2.2.1. Öğretmenler Odası Konulu Araştırmalar

Butin (2000) “Öğretmen çalışma alanı” (Teacher Workspaces) adlı araştırmasında, iyi tasarlanmış öğretmen çalışma alanlarında bulunan temel unsurları ve bu çalışma alanlarını tasarlarken önemli olan ilkeleri vurgulamayı amaçlamıştır. İyi tasarlanmış ve donanımlı öğretmen odaları, öğretmenler arasındaki iletişimi artırma potansiyeline sahiptir. Mesleki gelişimi teşvik edebilir ve ders planlama verimini artırabilir. Öğretmenler Odası, öğretmenlerin çalışma alanının bir parçası olabilir. Okulun büyüklüğüne bağlı olarak birden fazla öğretmen çalışma salonu gerekebilir. Salonda küçük bir mutfak olmalıdır. Bir mikrodalga fırın, iki buzdolabı, rahat mobilya, sessiz bir yerde telefon, televizyon, bulaşık makinesi de bulunmalıdır.

Hargreaves (2000) “Karmaşık duygular: Öğretmenlerin öğrencilerle ilişkilerine dair algıları” (Mixed emotions: Teachers’ perceptions of their interactions with students) adlı çalışmasında öğretmenlerin öğrencilerle paylaştıkları duygusal ya da bilişsel yaşantıların paylaşılan bir “ortak oda”da gerçekleştiğini, bu alanın da öncelikli olarak derslikler olduğunu belirtmektedir. Öğretmen odalarının öğretmen-öğrenci ilişkisinin

mekânı olmadığı vurgulanmaktadır. Diğer bir sonuç olarak, öğretmenlerin bürokratik ve kişiliksiz çalışma ortamlarına mecbur bırakıldıkları bunun da üzücü olduğu vurgulanmıştır.

Ben Peretz, M. ve Schonmann, S. (2000) “Kapalı kapılar ardında: Öğretmenler ve öğretmenler odasının rolü” (Behind closed doors: Teachers and the role of the teachers’ lounge) adlı çalışmalarında 26 öğretmen odasındaki öğretmen etkileşimlerinin kapsamlı niteliksel bir çalışmasını tartışmışlar ve öğretmen kültürünün ulusal sınırları aştığını ve oldukça tanınabilir olduğunu ortaya koymuşlardır. Öğretmenler odasındaki karşılıklı etkileşimin, öğretmenlerin kişisel, toplumsal, mesleki yönden gelişmelerine katkıda bulunacağı ifade edilmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmenler odasının kapalı/mahremiyeti olan bir yer olduğu, öğretmenlere dinlenme ve kahve içmekten daha fazlasını sağlaması, bir öğrenme çevresi, toplumsal ilginin geliştirilmesi ve meslektaşlığın doğasının oluşturulması gibi katkılar sağlaması gerektiği şeklindedir.

Siskin (2000) “Eğitim sosyolojisi-ana temalar” (Sociology of Education-Major Themes) başlıklı kitap bölümünde öğretmenler odasının hem mesleki hem de sosyal ortamını araştırmıştır. Okul “bir sosyal dünya” olarak tanımlanmış ve bu dünya içinde nelerin paylaşıldığı, bunlardan hangilerinin öğretmenler odasında yoğunlaştığı, bu alanın kişisel ve mesleki yönünün nasıl paylaşıldığı araştırılmıştır. Araştırma sonuçları, sosyal iletişim ve mesleki/eğitsel iletişim arasındaki ayrımın öğretmenler odasında kaynaştırılmış olduğu, öğretmenler odasının öğretmen kişiliğini etkilediği bu durumun öğretmenlerce kavranmış olduğu, bir arada yaşama ve ortak girişimler paylaşma yaşantıları olduğu, öğretmenler odasının “küçük okul” a benzetildiği şeklindedir. Ek olarak okulun farklı yönlerde/bölgelerde birden fazla öğretmen odası olduğu bunun öğrencilerle spontan iletişim kurmaya olanak tanıdığı görülmüştür.

Griesbach, Inchley ve Currie (2002) “Kelimelerden daha fazla? İskoç okullarındaki sigara içim politikalarının durumu ve etkisi” (More than words? The status and impact of smoking policies in Scottish schools) adlı çalışmalarında, sigara yasağı uygulaması ile öğrenci ve öğretmenlerin sigara içme alışkanlığı arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamışlardır. İskoçya’da orta öğretim okulundan 15 yaş grubu 77 öğrenci örneklem olarak seçilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin okulun dış mekânlarında sigara içimini daha çok fark ettikleri, öğretmenler odasında içilen sigarayı daha az gördükleri/fark ettikleri şeklindeki bulgu, öğretmenler odasının bir tür “mahrem alan”

oluşturduğunu göstermektedir. Öğretmenler odasının varlığı sigara vb. yazılı yasak politikalarının fark edilmesini perdelemektedir.

McGregor (2003) tarafından yapılan “Öğretmen işyeri topolojileri, pedagoji, kültür ve toplum” (Teacher workplace topologies, pedagogy, culture and society) adlı çalışma İngiltere’de iki okula ait deneysel araştırmaya dayanmaktadır. Öğretmenlerin okuldaki çalışmaları genellikle sınıf, öğretmenler odası ve okulun diğer alanlarına odaklanır. Çalışmada, öğretmenlerin odalarını en fazla iletişim kurma ve sosyal etkileşim için kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Hodkinson ve Hodkinson (2004) tarafından yapılan “Öğretmenlerin işyerinde öğrenme ile bağlantılı olarak uygulama grubu-yeniden gözden geçirme” (Rethinking the concept of community of practice in relation to school teachers’ workplace learning) adlı çalışmaya göre, ortaokul öğretmenlerinin iş yerinde öğrenme eğitimi aldıkları ortamlardan biri öğretmenler odasıdır. Bir mesleki gelişim programının verildiği öğretmenler odası ile ilgili olarak bu alanda bireysel sosyalleşme yaşandığı, formal-informal toplantılar yapıldığı ve bütün okullarda aynı, tek tip öğretmenler odası olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Clandfield ve Foord (2008) “Öğretmenler odasını insanlaştırmak” (Humanising your staff-room-Humanising language teaching) adlı çalışmalarında altı farklı ülkede öğretmen odalarını incelemişlerdir. Çalışma “öğretmenler odası ne içindir?” sorusuyla başlamaktadır; yanıt, insan çevresi, fiziksel çevre, mesleki öğrenme çevresi, siber çevre olduğu şeklindedir. Öğretmen odaları, öğretmenlerin dersler arasında gelip gittikleri, bazen rahatladıkları, meslektaşlarıyla sohbet ettikleri veya son dakika hazırlıklarını yaptıkları yerlerdir. Araştırmanın bir diğer sorusu, “Bir okula ‘harika okul’ dendiğinde ne anlaşılır?” şeklindedir ve yanıtı, “öğretmenler odasında yeterince kalırsanız, okulun genel atmosferi hakkında bir yargıya varabilirsiniz.” şeklindedir. Bazı öğretmen odaları her zaman aktivite ve iyi sohbetlerle doludur, öğretmenler yapacakları faaliyetler hakkında fikir alışverişinde bulunurlar. Bazıları ise öğretmenlerin birbirleriyle konuşmalarını veya öğrenciler hakkında dedikodularıyla bir hoşnutsuzluk yuvasıdır. Kimi öğretmen odaları, aslında öğretmen odası bile değildir, birkaç kitap içeren, sandalyesiz ve penceresiz bir dolap gibidir. Bir öğretmenler odasını dönüştürmenin en iyi yolu öğretmenler odasını benimsemek, küçük inisiyatifler almak ve başkalarının yapacaklarını takip etmesini beklemektir. Araştırma sonuçları, öğretmenler odasının yedi ortak kullanımı olduğu;

çalışma yeri, yeme-içme ve konuşma yeri, dinlenme yeri, kitap koyma yeri, depo/eşya koyma yeri, haberleşme/duyuru yeri, sınıflar doluyorsa öğretim için yer şeklindedir. Makale öğretmenler odası için şu önerileri geliştirmiştir: “Bir değişiklik yapın”, “Odayı dinleyin”, kısaca bir “İnsani çevre” oluşturun. Bu bağlamda araştırmancın önerdiği VAKOG modeli (visual, auditory, kinesthetic, olfactory, gustatory) (görsel, işitsel, kinestetik, koku, tatsal) beş öğrenme stilini öğretmenler odasına uyarlamak üzerinedir. Bu model öğretmenler odasının puzzle panosu vb. görsel uyaranlar, müzik, dolaşma ortamı, taze hava ve temizlik, beslenme, yeme-içme koşullarını barındırması anlamına gelmektedir. Çalışmada siber çevre önerisi, öğretmenler odasında çevrim içi gruplardan yararlanabilme ortamı anlamındadır.

Turner (2008) tarafından yapılan “Ders kitaplarından öğretmenler odasına: Okuldaki aile hakkında programlar” (From the textbooks to the teachers' room: Programs about the family at school) adlı çalışma, öğretmenler odasını teorik dersleri tamamlayıcı bir ortam olarak betimlemekte ve okulun bu alanında bir aile ortamı oluşturulabileceğini belirtmektedir.

Bubb ve Earley (2009) tarafından yapılan “Okul gelişimi için lider öğretmen yetiştirme, okul liderliği ve yönetim” (Leading staff development for school improvement) adlı çalışmanın öğretmenler odasıyla ilgili bölümü şu sonuçları içermektedir: Gözlemlenen öğretmen odalarının “mutlu yerler” olduğu anlaşılmaktadır. Odadaki konuşmaların çocuklar ve öğrenmeleriyle ilgili olduğu ve kitaplar, web sitelerine bağlantılı okul içi internet ağı, ilan ve hatırlatma panoları, televizyon programları bulunduğu görülmüştür. Öğretmen odasına ilişkin istekler menüsü; sürekli yayınlar, eğitim basını, intranet televizyon programları izlemek, öğrenmeyi sürdürmek ve bu odada okullar arası ağlardan yararlanmak, benzer okullara ziyaretler içermektedir.

Mawhinney (2010) “Hadi öğle yemeği yiyelim ve öğrenelim: Öğretmen odalarında ve diğer topluluk alanlarında profesyonel bilgi paylaşımı” (Let's lunch and learn: Professional knowledge sharing in teachers' lounges and other congregational spaces) adlı çalışmasında öğretmenler odasının “negatif kurgulanmış” bir alan olduğunu, olumsuz iletişimin yer alabildiğini vurgulamaktadır. Aynı yazar “Etnoğrafya ve Eğitim” (2008) dergi bölümünde okullarda özellikle öğretmen odalarında “öğretmen izolasyonu” olduğunu, bu tutuma karşı sosyal destek ve mizah yoluyla mücadele edilmesi gerektiğini

vurgulamaktadır. Öğretmen hikâyelerinin analizleri yapılarak bu tür soyutlama/ötekileştirmeye karşı mücadele eden öğretmen odaları önerilmiştir.

Saphiro (2010) “Öğretmenler odasını tekrar ziyaret etme: Duygusal deneyim ve öğretmen kimliği üzerinde düşünceler” (Revisiting the teachers’ lounge: Reflections on emotional experience and teacher identity) başlıklı çalışmasında öğretmenler odasının mesleki kimliği yansıtmasını (inşa edilmiş kimlik), etkileşim özelliğini, öğretmenler arası sohbet konularını, dayanışma ve duyarlılık geliştirilmesini ve odanın pedagojik boyutunu incelemiştir. Çalışmanın ana teması, öğretmen kimliğinin bir paradigmaya tabi tutulduğu başka deyişle öğretmenler odasında belli davranışlar ve paylaşımlar için “buna yer yok” duygusu yaratıldığı, pedagojik yaklaşımın öne çıkarılıp kişisel/duygusal yaşantıların çok kabul görmediği, bu durumun öğretmenlerin insani yanlarını bastırdığı şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmanın ana düşüncesi, öğretmenlik mesleğinin öğretmenin kişilik özelliklerine hak tanması ve bunun öğretmenler odasında yaşanması gerektiğidir. Öğretmenler odasının sınırlı bir öğretmen kimliği inşa etmede etkili rolü olduğu ve buna karşı çıkmak gerektiği vurgulanmıştır.

Paton (2014) “Okullar artık öğretmenler odasını ve kantini sağlamak zorunda değil” (Schools no longer forced to provide staff rooms or canteens) adlı araştırmasında öğretmenlerin çalışmasını ve sosyalleşmesini sağlamak için öğretmenler odasının kaldırılmasını, öğretmenlerin okullarını istedikleri gibi organize etmelerinin zorunlu hale gelmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Parks (2017) “Avustralya Lisesinin öğretmenler odasında öğretmen ilişkileri: Bir lise öğretmenler odasındaki iletişimsizlik süresinde öğretmen ilişkilerinin önemini yeniden kavrama” (Teacher Relationships in an Australian High School Staffroom: Reconceptualising the significance of teacher relationships during non-contact time in a high school staffroom Diss) adlı çalışması, Avustralya’nın kenar mahallerinde bulunan bir lisenin öğretmenler odasındaki öğretmen ilişkileri ile ilgilidir. Çalışma nitel bir araştırmadır. 17 gönüllü personel altı ay boyunca gerçekleştirilen iki görüşmeye katılmıştır. Araştırmada, öğretmenler odasının tasarımının duygulara yansıdığı, öğretmenler odasının büyüklüğü, yapılandırması ve donanımının meslektaşlar arasında meydana gelen duygusal anlayış ve etkileşimleri etkilediği ifade edilmiştir.

2.2.2.2. Eğitim Ortamları Konulu Araştırmalar

Lyons (2001) “Okul olanakları çocuğun eğitimini gerçekten etkiliyor mu?” (Do school facilities really impact a child’s education?) adlı çalışmasında, okul imkânlarının öğrenci başarısına olan etkisini araştırmıştır. Çalışma, bina yaşı, sıcaklık ve havalandırma, akustik, aydınlatma, bina büyüklüğü gibi çeşitli koşulların öğrenciler üzerindeki etkisine odaklanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Okul binalarının koşulları ile öğrenme arasında doğrudan bir ilişki vardır. İyi tasarlanmış sistemler, çocuklara toplumlarının eğitime verdiği önem konusunda güçlü bir mesaj göndermektedir. Yayınlanmış çalışmalar eski binaların öğrenme için olumsuz sonuçlar doğurduğunu ortaya çıkarmıştır. Okul binalarının durumu hakkında kendimizi bilgilendirmemiz, bir okul binasının çocuklarımızı eğitmek için yapabileceği önemli farka dikkat çekmek gerekmektedir.

Pasalar (2001) “Okul binalarının anlamı ve algısı” (The meaning and perception of school buildings) adlı çalışmasında insanların okul binalarını nasıl algıladıklarını, yorumladıklarını ve belirli anlamların insanların yargılarını nasıl etkilediğini araştırmıştır. Ankette farklı mimari stillerin fotoğrafları, sıfat derecelendirme ölçeği, aşinalık ve samimiyet ile ilgili sorular yer almaktadır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, fiziksel ortamların en çok tercih edilen özelliklerinin özgünlük, belirsizlik, ilginçlik, çekicilik, çeşitlilik ve karmaşıklık olduğu söylenebilir. Katılımcıların çok tanıdık olarak nitelendirmediği teknolojik ve modern okul binaları geleneksel okul binalarından daha esnek olarak kabul edilmiştir.

Papathodorou (2002) “Okulumuzun nasıl olmasını istiyoruz... Öğrenci sesleri” (How we like our school to be...Pupils’ voices) adlı çalışmasında bir İngiliz ilköğretim okulunda öğrencilerin, okudukları okulun fiziksel ortamı hakkındaki deneyimlerini ve önerilerini tartışmayı amaçlamıştır. Araştırma vaka incelemesi yoluyla yapılmıştır. Veriler belgesel kanıtlar, röportajlar, gözlemler, odak grupları, öğrencilerin çizim ve tasarımlarıyla elde edilmiştir. Bulgular, okul ortamının öğrencilerin akademik ve davranışsal sonuçlarında rol oynadığını ortaya koymuştur.

O’Neil ve Oates (2001) “Teksas merkez ortaokullarında okul olanaklarının öğrenci başarısı, davranışı, devamlılığı ve öğretmenlerin okul değiştirmesi üzerindeki etkisi” (The impact of school facilities on student achievement, behavior, attendance and teacher turnover rate in central Texas middle schools) adlı çalışmalarında okul

olanaklarının durumu ile öğrenci başarısı, davranış, devam ve öğretmenlerin okul değiştirmesi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, okul olanakları ile öğrenci başarısı arasında olumlu bir ilişki vardır. İyi şartlara sahip okullarda eğitim gören öğrencilerin başarıları daha yüksek seviyededir.

Lang (2002) tarafından yapılan “Fiziksel çevre ile öğretmen etkileşimleri: Öğretmenlerin alanlarını ve/veya rutinlerini derslik özelliklerinden dolayı nasıl değiştirdikleri” (Teacher interactions with in the physical environment: How teachers alter their space and/or routines because of classroom character) başlıklı araştırmanın örneklemini 31 lise öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmanın verileri anketler, gözlemler ve görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Araştırmadan öğretmenlerin sınıf alanlarını değiştirme ve rutinlerini pedagojik hedeflerine uyacak şekilde değiştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Barbra (2006) “Gürcistan okul müdürlerinin okul olanaklarının öğrenci başarısına etkilerine ilişkin algıları” (Georgia School Principals’ Perceptions of the Impact of School Facilities on Student Achievement) adlı doktora tezinde verileri görüşme ve gözlem yoluyla toplamıştır. Yapılandırılmış görüşmelerden gelen yanıtları anlatı biçiminde bildirmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Okul müdürleri, okul binalarının yapısı ve bakımı ile ilgili çok fazla bilgiye sahip değildir. Öğrencilere hizmet verilen okulların koşullarına dikkat edilmelidir. Okul yöneticileri, okul olanakları ile öğrenci başarısı arasında güçlü bir ilişki olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Okul binalarının okul kültürü, öğrencilerin duyguları, okula ilişkin düşünceleri üzerinde etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Liljestrom, Roulston ve de Marrais (2007) “İşyerinde bu duyguların hissedildiği başka yer yok: Kadın öğretmenlerin okul ortamından şikâyeti” (There’s no place for feeling like this in the workplace: Women teachers’ anger in school settings) adlı araştırmaları “model öğretmen mitosları” şeklindeki bir kavramı tartışmaktadır. Bu kavram öğretmenler için biçilmiş roller, duyguları düzenleme eğilimi, yüksek düzeyde tutuk davranışlar içeren baskıları içermektedir ve araştırma bu tutuma karşı çıkmakta ve okul ortamlarının daha serbest duygulara izin vermesini savunmaktadır.

Strong-Wilson ve Ellis (2007) tarafından yapılan “Çocuklar ve yer: Üçüncü öğretmen olarak Reggio Emilia ortamı” (Children and Place: Reggio Emilia's Environment As Third Teacher) adlı çalışmanın amacı, üçüncü öğretmen olarak çevre

kavramının sınıf öğretmenlerine ve öğretmen eğitimine yansımalarını takip etmektir. Reggio Emilia yaklaşımı çevreyi çocuk, öğretmen ve ebeveyn arasında üçüncü bir öğretmen olarak tanımlamaktadır. Reggio Emilia, çevreyi eğitici bir kışkırtma ve içgörü kaynağı olarak yeniden kavramlaştırmıştır.

Ruzsala (2008) “Virginia Metropolitan okul bölümlerinde lise binalarının durumu ve öğretmen memnuniyeti ilişkisi” (The Condition of the High School Facilities in the Commonwealth of Virginia’s Metropolitan School Divisions and the Relationship to Teacher Satisfaction) adlı çalışmasında, altı yapısal koşul (aydınlatma, termal, akustik, yoğunluk, iç ortam hava kalitesi, yaş) ve iki kozmetik koşul (boya/renglendirme, temizlik) araştırılmıştır. Araştırmada 19 yaş ve üstü okullar standardın üzerinde, 20–49 yaş arasındaki okullar hem yapısal hem de kozmetik koşullar açısından standardın altında bulunmuştur. Boya/reng, öğretmen memnuniyetinin önemli bir belirleyicisidir. Öğretmenlerin ankete verdiği yanıtlar aydınlatmanın memnuniyet için önemli bir koşul olduğunu göstermiştir. Termal koşullar ve öğretmen memnuniyeti arasında düşük bir ilişki vardır. Araştırmada tanımlanan bir diğer faktör ise bina yaşıdır. Bina yaşı da öğretmen memnuniyeti açısından önemli bir faktördür ve aralarında olumlu bir ilişki vardır.

Uline, C. ve Tschannen-Moran (2008) “Duvar konuşuyor: İmkânların niteliği, okul iklimi ve öğrenci başarısının etkileşimi” (The walls speak: The interplay of quality of facilities, school climate, and student achievement) adlı çalışmalarında okul binalarının kalitesini, eğitim alt yapısını ve binaların niteliğini vurgulamışlardır. Okul ortamı tasarlanırken; hareket kolaylığı, grup toplantı alanları, rahat giriş-çıkış, doğal ışık, manzara, öğretmenler için teknolojinin varlığı, hoş veya uygun renk, fiziksel özellikler gibi koşulların önemli olduğu ifade edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır: Okul imkânlarının kalitesinin öğrenci başarısı üzerinde etkisi vardır. Öğretmenlerin düşük imkânlara sahip okullarda meslekleri için daha az hevesli oldukları ve öğretmek için öğrencilerle birlikte daha fazla çaba sarf ettikleri saptanmıştır. Konfor, hoş görünüm, fonksiyonel mobilyalar, temiz ve düzenli bir ortam ve bakım ortamı kullanan kişilerin memnuniyet duygusunu nasıl etkilediği dolayısıyla öğretme ve öğrenme kapasiteleri hakkında yardımcı olabilir.

Tanner (2009) “Okul tasarımının öğrenci çıktıları üzerine etkileri” (Effects of School Design on Student Outcomes) adlı çalışmasında, öğrencilerin başarısını üç okul

tasarım sınıflamasıyla (hareket ve dolaşım, gün ışığı ve görünüm) karşılaştırmayı amaçlamıştır. 71 okuldan on puanlık likert ölçeğiyle alınan bu üç okul tasarımının ölçütleri, Iowa Temel Beceri Testinin (ITBS) altı bölümünün tanımladığı öğrencilerin sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre, okulun fiziksel çevresinin, öğrencilerin kelime hazinesi, okuduğunu anlama, dil sanatları, matematik ve fen derslerinde önemli etkileri vardır. Eğitim yöneticileri bu çalışmanın bulgularını mevcut okul binalarının koşullarını değerlendirmek ve geliştirmek için kullanabilirler. Planlamacılar bulguları yeni eğitim tesislerinin tasarımı ve inşasında mimarlara rehberlik etmek için kullanabilirler.

Liao (2010) “Okul binalarının kalitesi ve eğitim çıktıları arasındaki ilişki üzerine bir çalışma” (A Study on the Relationship between the Quality of School Facilities and Educational Outcomes) adlı çalışması Tayvan’ da bulunan okullarda görev yapan öğretmenlerle yapılan nicel bir araştırmadır. Araştırma sonuçlarına göre, okul binalarının kalitesi ile öğretmenlerin kurumsal bağlılıkları, öğrencilerin akademik başarıları arasında olumlu bir ilişki vardır.

Kuuskorpi ve Gonzalez (2011) “Geleceğin eğitim mekânları: Kullanıcıyı destekleyen okul imkânları” (The future of the physical learning environment: School facilities that support the user) başlıklı çalışmalarında, eğitimin kalitesine eğitsel çevre özellikleri açısından katkıda bulunmayı amaçlamışlardır. Araştırmaya Belçika, Finlandiya, Hollanda, Portekiz, İspanya ve İsveç ülkeleri katılmıştır. Kullanıcıların ve okul otoritelerinin öğrenme ortamına ilişkin verileri farklı yöntemler kullanılarak altı ülkeden toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul tasarımları öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin ihtiyaçlarına uygun fiziksel imkânları sunmalıdır. Araştırma bulgularında kaliteli bir fiziksel öğrenme ortamının okul, öğrenci ve öğretmenlerin ihtiyaçlarına uygunluğu göz önüne alınarak tasarlanan mobilya ve ekipmanların bulunması gerektiği vurgulanmıştır.

Sadick ve Issa (2016) “Okul binalarının iç ortam kalitesini ve fiziksel durumunu öğretmenlerin refah düzeyi ile değerlendirmek için bir metodoloji” (A methodology to assess school buildings' indoor environmental quality and physical condition in relation to teachers' well-being) adlı çalışmalarında ulaşılan sonuçlara göre, okulların iç ortam kalitesi ile öğretmenlerin refahı arasındaki ilişki son yıllarda önemli bir araştırma alanı

olmuştur. Okul binalarının fiziksel durumu öğretmenlerin psikolojik, sosyal ve fiziksel refahlarına etki etmektedir.

Johnston (2018) “Fiziksel öğretim ortamının Orton-Gillingham (OG) yaklaşımının etkinliği üzerindeki etkisi” (The impact of the physical instructional setting upon the effectiveness of the Orton-Gillingham (OG) approach) adlı çalışmasında, 4. Sınıf öğrencilerinin fiziksel öğretim ortamının Jamaika'da Orton-Gillingham (OG) yaklaşımının etkinliği üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucu, fiziksel koşulların o ortamdaki insanların sosyal veya bilişsel özelliklerinden etkilendiğini göstermektedir.

2.2.2.3. Okul Mimarisi Konulu Araştırmalar

Yarbrough (2001) “Okul tasarımı ile ilkökul çocuklarının akademik başarısı arasındaki ilişki” (The Relationship of School Design to Academic Achievement of Elementary School Children) adlı çalışmasında okul binalarının hareket alanları, büyük grup alanları, mimari düzen, gün ışığı, manzara, renk, bina ölçeği ve konumu gibi 86 değişkeni içeren fiziksel koşulları karşılaştırmıştır. Araştırmadan, okulların fiziksel koşullarının çocukların akademik başarısı üzerinde etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kenreich (2001) "Fiziksel alanlar ve kurumsal başarı" (Physical settings and organizational success) adlı çalışmasında fiziksel ortamların işimizi olumlu, olumsuz etkileyeceğini veya hiç etkilemeyeceğini ifade etmiştir. Fiziksel bir çevrenin çalışma üzerindeki etkisinin farkında olmanın, mevcut alanı yeniden tasarlamamıza veya ihtiyaçlarımızı karşılayacak yeni alanlar oluşturmamıza yardımcı olacağını belirtmiştir. Fiziksel ortamlarda belirli değişiklikler yapmanın, kurumda istenen diğer değişiklikleri yapmayı kolaylaştırabileceğini ifade etmiştir.

Schneider (2002) “Okul binaları akademik sonuçları etkiler mi?” (Do school facilities affect academic outcomes?) adlı araştırmasında ulaşılan bulgulardan hareketle mekânsal yapılandırma, gürültü, ısı, soğuk, ışık ve hava kalitesinin öğrenci ve öğretmenlerin performansları üzerinde açıkça etkili olduğu sonucuna varmıştır.

Kilpatrick (2003) “Okul iklimi üzerinde bir etki olarak tesis durumu: İki ayrı ortaokulun incelenmesi” (Facility condition as an influence on school climate: A study of two separate secondary school settings) adlı çalışmasında okul binasının fiziksel şartlarının

okul iklimi üzerindeki etkilerini incelemiştir. Verilerin elde edilmesinde anket ve odak grup görüşmesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmadan, okul binalarının ve fiziksel ortamların okul personeli ve öğrencilerin algıları üzerinde etkileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Hughes (2005) tarafından yapılan “Büyük bir Teksas eyalet okul bölgesinde okul tasarım değişkenleri ve öğrenci başarısı arasındaki ilişki” (The relationship between school design variables and student achievement in a large urban Texas school district) adlı çalışmada İlkokullar İçin Tasarım Değerlendirme Ölçeği büyük bir kentteki 21 okulu değerlendirmek için kullanılmıştır. Hareket alanları, mimari tasarım, gün ışığı ve görüş, renk şemalarının psikolojik etkisi, bina, okulun yeri, eğitim laboratuvarları ve çevre gibi pek çok değişken bina tasarımını tanımlamak için kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulardan, tüm bina tasarım değişkenlerinin, her okul kategorisindeki öğrenci başarısı ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki içerdiği sonucuna varılmıştır.

Mason (2008) tarafından yapılan “Kaliforniya okullarında okul tesisi tasarım özellikleri-ortaokul müdürlerinin ve öğretmenlerin algıları” (School facility design characteristics supporting California schools to watch-taking center stage middle schools: Perceptions of middle school principals and teachers) adlı nitel araştırmanın çalışma grubunu 10 okul müdürü ve 20 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen bulgulardan, müdürlerin, öğretmenlerin ve okul iş görenlerinin yeni bina yapımında tasarım sürecine dâhil edilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Sigurdardottir ve Hjartarson (2011) “21. yüzyıl okul binaları: İzlanda’da yeni okul binalarının bazı özellikleri” (School buildings for 21st century: Some features of new school buildings in Iceland) adlı çalışmalarında, İzlanda'daki okul binalarının tasarımındaki değişimin özelliklerini ve bunların öğretim uygulamalarını nasıl etkileyebileceğini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın örneklemini dört farklı şehirden seçilen 20 okul oluşturmuştur. Seçilen okullardan dördü bu yüzyılda geliştirilmiş ve inşa edilmiş, diğer on altısı 20. yüzyılda tasarlanmıştır. Araştırma sonuçları, eğitim binalarının tasarımında belirgin bir değişiklik olduğunu göstermektedir. Eski okul binalarıyla yeni binalar karşılaştırıldığında, yeni binalarda teknolojinin daha fazla kullanıldığı görülmektedir. Yeni okulların tasarımında esneklik, açıklık ve takım çalışmasının etkili olduğu görülmektedir.

Blazer (2012) “Okul binalarının öğrenmeye etkisi” (The impact of school buildings on learning) adlı çalışmasında yeterli koşullardaki okullarda hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin motivasyonlarının ve başarılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

2.2.2.4. İnsan-Mekân İlişkisi Konulu Araştırmalar

Haq ve Zimring (2001) “Yolun hemen aşağısında bir parça: Bina yerleşimlerinin topolojik bilgisinin gelişimi” (Just down the road a piece) adlı çalışmalarında insanların topolojik bilgilerinin bir ortamı tanıdıkça değişip değişmediğini araştırmışlardır. Araştırmaya göre, insanların mekân içerisindeki deneyimleri arttıkça mekân içerisinde yönelmelerine yardımcı olacak daha fazla bilgiye sahip olmaktadır.

Aries, Veitch, Newsham (2010) “Pencereler, manzara ve fiziksel ve psikolojik rahatsızlık yaratan işyeri koşulları” (Windows, view and office characteristics predict physical and psychological discomfort) adlı çevresel psikoloji konulu çalışmalarında çalışma ve iş performansını etkileyen, binanın yapısal özelliklerini (manzara ve görüntü kalitesi), sosyal yoğunluk ve algılanan çevresel koşullar (ışık, pencere mesafesi, izlenimler) açısından araştırmışlardır. Bu koşulların sonucu olarak fiziksel ve psikolojik rahatsızlıklar, uyku bozukluğu, çevresel yararlılık, termal ve ışık yansımaları gibi sorunlara dikkat çekilmektedir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu bölümde araştırmanın deseni, çalışma evreni, örnekleme, veri toplama araçları ve veri analizine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1.1. Araştırma Deseni

Öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya, araç-gereç donanımının araştırıldığı bu çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır. Nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modeline göre gerçekleştirilmiştir. “Nitel-durum çalışmasının temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler, vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 77). Nitel araştırmalarda durum çalışması, bir olayın yoğun bir şekilde çalışılmasıyla ilgilidir (Glesne, 2013). Öğretmen odalarının araştırıldığı bu çalışmada “tek bir durumda birden fazla alt tabaka veya birim oluşabileceği” ve birden fazla analiz çalışması gerektireceği düşünülerek “iç içe geçmiş tek durum deseni” şeklinde bir model oluşturulmuştur (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 291). Belirlenen okulların öğretmen odaları, bu odaları kullanan öğretmenler tarafından katılımcı gözlem yoluyla incelenmiş ve öğretmenlerin izlenimlerini öğretmenler odası günlük formlarına kaydetmeleri istenmiştir. Glesne (2013), katılımcı gözlemin araştırmacının içinde bulunduğu grubun yaşantısına katılarak ‘içerden birisi’ olarak yapılan veri toplama olduğunu belirtir. Bu yöntemde araştırmacının öncelikli özelliğinin gözlemci kimliği olduğu varsayılmaktadır. Burada önemli olan “gözlemlenen ve kaydedilen durumun parçası olduğu sosyal bağlamla olan ilişkisini gözden kaçırmamak”tır (s. 30-31). Araştırma modeli, ilgili alan yazın taraması yapılması, kuramsal temelin oluşturulması, “Öğretmenler Odası Günlük Formu”nun ve çalışma grubunun oluşturulması, örnekleme oluşturacak okulların belirlenmesi, veri toplama

sürecinin belirlenmesi, günlüklerin toplanması, veri analizi, tablolaştırma, yorum ve bulgulara ulaşılması, sonuç ve tartışma bölümünün yazılarak öneriler geliştirilmesi şeklinde yürütülmüştür.

3.1.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Evren, araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür. İki tür evren vardır. Biri, araştırma evreni olarak da nitelenen genel evren, diğeri ise çalışma evrenidir (Karasar, 1998). Bu çalışmanın genel evrenini çalıştığı eğitim kurumunda öğretmenler odası bulunan ve bu mekândan yararlanan bütün öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma evrenini ise 2017-2018 eğitim öğretim yılında Yozgat ili Akdağmadeni ilçesinde ilköğretim ve ortaöğretim okullarında çalışan bir grup öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme nitel araştırma uyarınca amaçlı, bütünlük ve kolay ulaşılabilir özellikte bir gruptan oluşmaktadır. Araştırmacının öğretmen olması, kendisinin de öğretmenler odası günlük formlarını kaydetmesini, çalışma grubuyla iletişim kurmasını, günlükleri dağıtma ve toplama sürecini kolaylaştırmıştır. Aşağıda araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle ilgili kişisel ve mesleki bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle ilgili kişisel ve mesleki bilgiler

Günlük	Cinsiyet-Yaş	Okul Düzeyi-Türü	Alan	ÖÖ'da Geçirilen Ortalama Süre
G1	Kadın-28	İlkokul-Devlet	Sınıf Öğr.	120 dk/2 saat
G2	Kadın-27	Ortaöğretim-Devlet	Sosyal Bilgiler	88 dk/1,5 saat
G3	Kadın -27	Ortaöğretim-Devlet	İngilizce	69 dk/1,2 saat
G4	Erkek-38	Ortaöğretim-Devlet	Türkçe	58 dk/0,9 saat
G5	Kadın-36	Ortaöğretim-Devlet	Fen Bilimleri	35.6 dk/0,6 saat
G6	Erkek -62	Lise-Devlet	Din Kültürü	160 dk/2,6 saat
G7	Kadın-32	Ortaöğretim-Devlet	Türkçe	43 dk/0,7 saat
G8	Kadın-26	İlkokul-Devlet	Okul Öncesi	124 dk/2,06 saat
G9	Erkek-27	Ortaöğretim-Devlet	Türkçe	80 dk/1,3 saat
G10	Kadın-30	İlkokul-Devlet	Sınıf Öğr.	88 dk/1,5 saat

3.1.3. Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalarda sık kullanılan veri toplama yöntemlerinden biri de günlüklerdir. Araştırma sürecinde öğretmen, öğrenciler ya da araştırmaya katılan diğer bireylerden bir uygulama ya da sorunla ilgili günlük tutmaları istenebilir. Günlükler

bireysel gözlemlere, duygulara, tepkilere, yorumlara ve açıklamalara ulaşmada yardımcı kaynaklardır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Kumar (2011), bir araştırmacının dikkatini çeken, işitilen ya da gözlemlenebilen, araştırma problemiyle ilgili olarak katkısı saptanan düşüncelerin yansıtıcı bir günlükte kaydedebileceğini belirtmekte ve bu yansıtıcı kayıtların daha sonra bulgu ve sonuçlar için temel oluşturabileceğini vurgulamaktadır.

Bu araştırmada, öğretmen odalarının belli bir zaman kesiti içinde öğretmenler tarafından kullanılan bir davranış alanı olarak koşullarının saptanması amaçlanmıştır ve bu amaç doğrultusunda araştırma için geliştirilen “Öğretmenler Odası Günlüğü” formu kullanılmıştır. Etkin bir şekilde kullanılan öğretmen odalarının karmaşık yapısını oluşturan zaman, fiziksel yapı, mekânsal ortam, eşya ve teknolojik araç-gereçler şeklindeki öğeler günlük formunun sayfaları üzerinde altı sütun şeklinde belirlenmiştir. Bu sütunlarda çalışmanın ana temaları olan kavramlar ve alt temalar belirtilmiştir. Günlük formları A4 boyutunda on beş sayfa şeklinde düzenlenmiştir, sayfanın üst bölümünde rumuz, uygulama tarihi ve günü, doyum düzeyi derecelendirme bilgileri yer almaktadır. Günlük formuyla birlikte araştırmanın konusu, formların nasıl doldurulacağı, kayıt süresi ve tez akademik bilgileri yer almaktadır. Kişisel bilgi formu şeklinde katılımcı öğretmenlerin cinsiyet, yaş, görev yapılan okul düzeyi, okul türü, branş bilgileri istenmiştir. Araştırma grubunun oluşturulmasını izleyen süreçte günlük formları rastgele seçilmiş altı öğretmende bir hafta süreyle uygulanmış; formların kullanılabilirliği, sayfa yapısı, yönergeye açıklık getirilmesi ve doyum düzeyi göstergesinde gerekli kontroller yapılarak uygulamaya geçilmiştir. Günlük formlar çalışan öğretmenler arasından kartopu yöntemiyle on beş öğretmene dağıtılmış, üç hafta süreyle izlenimlerini kaydetmelerini istenmiş ve bu formlardan yeterli kayıt içeren on tanesi değerlendirmeye alınmıştır.

3.1.4. Verilerin Çözümlemesi

Nitel veri analizi, Yıldırım ve Şimşek (2016) tarafından şu şekilde ifade edilmektedir: “Nitel araştırmada veri analizi çeşitlilik, yaratıcılık ve esneklik anlamına gelir. Her nitel araştırma farklı birtakım özellikler taşır ve veri analizinde birtakım yeni yaklaşımları gerektirir. Bu nedenle araştırmacının, gerek araştırmanın gerekse toplanan verilerin özelliklerinden yola çıkarak ve var olan veri analiz yöntemlerini gözden geçirerek, kendi araştırması için bir veri analiz planı geliştirmesi beklenir” (s. 237).

Nitel araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bu çalışmanın veri çözümlemesi içerik analizi yapılarak gerçekleştirilmiştir. “İçerik analizi, söylemin görünen, kolayca yakalanan, sergilenmiş ve ilk bakışta algılanan içeriği yerine, gizli, üstü

örtülü içeriğini ortaya çıkarmayı sağlamaktır. Dolayısıyla içerik analizi, mesajda bireyi görünmeden etkileyen öğelerin belirlenmesine yönelik ‘ikinci bir okuma’dır’ (Bilgin, 2014: 1). “İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir.” “İçerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışırız. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 242).

Nitel araştırma verilerinin analizi dört aşamada yapılır: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu araştırmanın veri analizi bu dört aşama dikkate alınarak yapılmıştır. İçerik analizinin ilk aşaması olan verilerin kodlanmasında elde edilen veriler incelenerek anlamlı bölümlere ayrılmıştır ve her bölümün kavramsal olarak ne ifade ettiği bulunmaya çalışılmıştır. Kendi içinde anlamlı bir bütün oluşturan bu bölümler isimlendirilmiş yani kodlanmıştır. Kodlamalar verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılmıştır. Örneğin; “ÖO boyutu küçük, ÖO ortamı kasvetli, dolaplar küçük-yetersiz, gürültüsüz bir gün, hava durumundan dolayı ÖO soğuk vb.” İçerik analizinin ikinci aşaması temaların bulunmasıdır. Bu aşamada, ortaya çıkan kodlar arasındaki ortak-tematik özellikler saptanarak kategoriler belirlenmiştir. Başka ifadeyle, kodlar arasındaki benzerlik ve farklılıklara göre birbiriyle ilişkili olabilecek kodları kapsayan temalar belirlenmiştir. Örneğin; “ÖO boyutları, ÖO ortamı, ısınma, havalandırma, ÖO yeri/konumu, mesleki çalışma vb.” Üçüncü aşama temalara göre düzenlenen verilerin tablolaştırılması aşamasıdır. Tablolar on günlük analizinden elde edilen *zaman* (okulda ve öğretmenler odasında geçirilen süre), *fiziksel-mekânsal koşullar* (öğretmenler odasının fiziksel ve mekânsal koşullarının olumlu ve olumsuz özelliklerine göre sınıflanması), *eşya donanımı* (eşya, araç-gereçlerin olumlu ve olumsuz özelliklerinin sınıflanması), *teknolojik araç-gereç donanımı* (teknolojik araç-gereçlerin olumlu ve olumsuz özelliklerinin sınıflanması) ve *mekânsal doyum düzeyi* (1-5 arası beşli ölçek) boyutundaki verileri içermektedir. Dördüncü aşama ise bu başlıklar altındaki verilerin kuramsal-kavramsal bilgilere başvurularak yorumlanması, bulgu ve sonuçlara ulaşılmasını içermektedir.

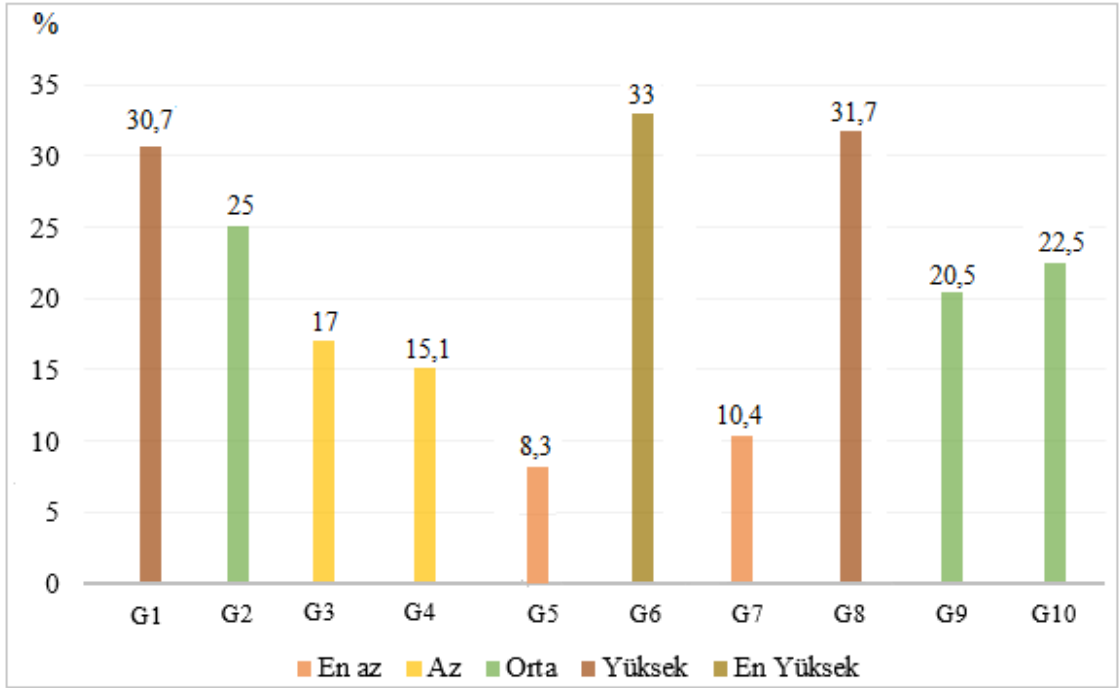
İçerik analizinde, incelenen konuya bağlı olarak çeşitli teknikler kullanılır. Bu araştırmada içerik analizi tekniklerinden frekans analizi ve kategorisel analiz teknikleri kullanılmıştır. Frekans analizi, en basit şekliyle, birim veya ögelerin sayısal, yüzdesel ve oransal bir tarzda görünme sıklığını ortaya koymaktır. Kategorisel analiz, genel olarak, belirli bir mesajın önce birimlere bölünmesini ve ardından bu birimlerin, belirli kriterlere göre kategoriler halinde gruplandırılmasını ifade eder (Bilgin, 2014). Bu araştırmada, elde edilen verilerin analizi içerik analizi tekniklerinden frekans analizi tekniğine göre, öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşullarının ve eşya, araç-gereç donanımının belirlenmesine ilişkin kodlar ve temalar oluşturulmuş, bunların yüzdesel oranları ve frekanslarla ifadesi şeklinde yapılmıştır. Kategorisel analiz tekniğinde ise, metinden hareketle kodlar oluşturulmuş, elde edilen kodların benzerlik ve farklılıklarına göre birbiriyle ilişkili olan kodlar bir araya getirilerek temalar oluşturulmuş ve buradan ana temalara ulaşılmıştır.

Bu araştırmanın veri analizleri ve kod-tematik sınıflamalar, tablolaştırma, frekans analizi ve aritmetik ortalama süreçlerinde güvenilirlik özelliğinin sağlanması yönünde iki ayrı kişinin çalışma koşulları oluşturulmuştur. Günlük kayıtlarının analiziyle elde edilen veriler araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hesaplanmış ve tablolaştırılmıştır. Aynı zamanda tez danışmanı tarafından aynı veri analizleri yapılarak sonuçlar karşılaştırılmış, tablo içeriklerinin güvenilirliği sağlanmıştır. Her iki analiz sürecinde günlük formlarında yer alan yarı yapılandırılmış formata göre hazırlanan kod ve tema listesinden yararlanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde 10 öğretmen tarafından kaydedilen günlüklere ilişkin tablolar yer almaktadır. Bu tablolarda zaman teması altında günlük kayıtlarını gerçekleştiren öğretmenlerin okulda geçirdikleri süre ile öğretmenler odasında geçirdikleri süreler hesaplanmış ve karşılaştırılmıştır. Bu sınıflamadaki veriler öğretmenler odasında geçirilen sürenin okulda geçirilen süreye oranı %8,3 en düşük değer, %33 en yüksek değer olarak kabul edilmiştir. Başka ifadeyle 10 günlükten kaydedilen veriler; en az (%8,3 - %10,4), az (%15,1 - %17), orta (%20,5 - %22,5 - %25), yüksek (%30,7 - %31,7), en yüksek (%33) şeklinde sınıflanmıştır (bkz. şekil 1).

Şekil 1. Öğretmenler odasında geçen zamanın okulda geçen zamana oranı

Tablolarda yer alan diğer temaların kapsamı şu şekildedir:

Öğretmenler odasının “fiziksel koşulları” yer, konum, boyut, yeme-içme faaliyeti, kapı, duvar, pencere öğelerini içermektedir. Öğretmenler odasının “mekânsal koşulları” ses, ışık, ısı, havalandırma, temizlik, düzen, renk, kalabalık öğelerini içermektedir. “Eşya donanımı” kapsamında koltuk, masa, sandalye, dolap, askılık, sehpa, ayna vd. eşyalar sınıflanmıştır. “Teknolojik araç-gereç donanımı” teması altında ise televizyon, bilgisayar, internet, yazıcı, fotokopi makinesi, telefon vd. ile ilgili kodlamalar sınıflanmıştır.

“Mekânsal doyum düzeyi” başlığı altında 1: en düşük, 5: en yüksek memnuniyet durumlarını ifade etmektedir.

Öğretmenler odasında geçen zamanı verimli kılan, iyi iletişim barındıran mesleki çalışmaları destekleyen, temiz ve düzenli ortam oluşturan vd. koşullar olumlu; bunun tersi durumlar, örneğin; ergonomik olmayan eşya, iletişimi ve işbirliğini bozan konuşmalar, çalışmayan teknolojik araçlar, temiz olmayan ortam vd. koşullar olumsuz olarak kodlanmıştır.

“Teneffüs olunca düzenli ve tertemiz bir odaya girmek gerçekten yorgunluğun üzerine çok iyi geliyor. Bugün olduğu gibi artık genelde böyleyiz.” (G1, 02.11)

“Okulda çalışmaya yeni başlayan bayan görevli odamızı tertemiz etmişti. İlk defa mis deterjan kokularıyla odaya girdim. Çok mutlu olduk hepimiz.” (G10, 25.10)

“Kaloriferler yanmadığı için ısınma problemi var. Temizlik ve bakım çok iyi değil. Eski bir bina olduğu için güvenli olmadığını düşünüyorum.” (G7,17.10)

“Çok lazım olmasına rağmen bugün bilgisayar ve interneti kullanamadım. Çünkü arkadaşımız üç gündür bilgisayarın başında oturuyor. Hiçbir işimizi yapamadık.”(G10, 03.11)

Tablo 1. G1* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman			Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi
	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖO Geçen Süre		TY: 23		TY: 93		TY: 58		TY:32		
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖO Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	2	3	-	1	2	5	3	3	5
17.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	1	-	-	1	6	3	-	-	4
18.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	-	8	3	1	1	-	4
19.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	2	4	-	-	1	2	4
20.10 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	6	1	1	-	1	-	4
23.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	-	7	3	-	3	1	4
24.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	3	4	1	1	-	-	4
25.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	1	2	3	4	2	-	2	-	3
26.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	-	2	3	6	2	-	5
27.10 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	4	1	2	1	-	2	5
30.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	5	3	1	1	-	-	3	5
31.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	1	5	3	2	4	2	5
01.11 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	3	7	3	2	-	-	4
02.11 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	2	9	2	-	4	-	-	4
03.11 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	3	8	3	-	2	-	4
T: 15 gün	08.30-15.00	Gün X: 390 dk/6, 5 saat	X: 120 dk/ 2 saat	Y: 4	Y: 19	Y: 37	Y: 56	Y: 33	Y: 25	Y: 19	Y: 13	X: 4,26

*G1 (Günlük 1): Rumuz: Zühal, Yaş: 28, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: İlköğretim, Branş: Sınıf Öğretmenliği

Tablo 1’de G1 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G1 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.30-15.00 saatleri arasında kullanıldığı görülmektedir. G1 okula hafta içi her gün gelmekte ve öğretmenler odasını sabah, öğle ve öğle sonrasında gözlemleyebilmektedir; bu durum öğretmenler odasında günün farklı zaman dilimlerindeki yaşantıların kaydedilebildiği, odanın incelenen koşullarıyla ilgili güvenilir bilgilere ulaşıldığı anlamına gelmektedir. G1’de okulda geçirilen günlük ortalama süre 390 dk/6,5 saat olup öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 120 dk/2 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 30,7’sidir; okulda bulunulan sürenin üçte biri öğretmenler odasında geçirilmektedir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışında bırakıldığında, bu süre öğretmenler odasının G1 için yüksek yoğunlukta kullanım değerine (bkz. şekil 1) sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 1’de öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin analiz sonuçları; olumsuz algıların (Y: 19), olumlu algılardan (Y: 4) çok daha fazla olduğu şeklindedir. G1’in gözlemlediği öğretmenler odasının fiziksel koşullarının yeterince iyi olmadığı söylenebilir. Bu bulgu yer, konum, boyut vb. kalıcı özellikler içeren fiziksel koşulların, öğretmenler veya odanın diğer kullanıcıları tarafından düzenlenebilme/değiştirilebilme durumlarının olmadığı ya da az olduğu, bu nedenle öğretmenler odasının fiziksel özelliklerinin öncelikli algılanmadığı ve kaydedilmediği şeklinde yorumlanabilir. Günlük 1 kayıtlarından bu durumu destekleyen ifadeler şöyledir:

“Öğretmenler odasının yan tarafında öğrenci tuvaletlerinin olması çok kötü.” (G1, 30.10)

“Öğretmenler odası zemin katta ve arka tarafta kalıyor.” (G1, 25.10)

“Pencereden baktığımızda okulun arka tarafı görünüyor ve güzel bir manzara yok.” (G1, 02.11)

Tablo 1’de görüldüğü gibi öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* birbirine yakın değerlerde olumlu (Y: 37) ve olumsuz (Y: 56) olarak algılanmıştır. Öğretmenlerin, odalarıyla ilgili mekânsal türdeki (ses, ışık, ısı, havalandırma, temizlik vb.) durumları yeterli buldukları fakat odayla ilgili çok sayıda şikâyet ve önerilerin olduğu da

görülmektedir. Aşağıdaki kanıt cümlelerinde görüldüğü gibi bu alana ilişkin olumlu ve olumsuz algıların paradoksal bir durum içerdiği görülmektedir.

“Öğretmen arkadaşlardan biri kendi dolabını temizlemişti. Fazlalık kâğıtları çöpe atmış sanırım ve çöp ağzına kadar dolmuş hatta yan taraflarına da dökülmüştü. Yani oda bugün temiz değildi ve dağınıktı.” (G1, 23.10)

“Hem soğuk olmasın hem de ses gelmesin diye mümkün olduğunca odanın kapısını kapalı tutmaya çalıştık. Haliyle oda havasız kaldı.” (G1, 03.11)

“Hava güzeldi bugün, odayı havalandırdık. Temizliği de yapılmıştı. Yerler güzelce silinmişti. İnşallah hep böyle olur.” (G1, 27.10)

“Teneffüs olunca düzenli ve tertemiz bir odaya girmek gerçekten yorgunluğun üzerine çok iyi geliyor. Bugün olduğu gibi artık genelde böyleyiz.” (G1, 02.11)

Tablo 1’de *eşya donanımında* olumlu (Y: 33) ve olumsuz (Y: 25) algıların birbirine yakın değerlerde olduğu görülmektedir. Bu bulgu G1’in günlük kayıtlarına bakılarak yorumlanabilir. Aşağıdaki kanıt cümleleri öğretmenler odasında eşya (mobilya, dolap, askı, ders materyalleri vb.) var olduğunu fakat yeterli olmadığını ya da diğer koşullardan etkilenecek kullanılmadığını göstermektedir.

“Herkesin kendi dolabı var tabi. Bir de sık sık dolabımızı kullanıyoruz. Küçük biraz ama yine de özel eşyalarımızı koymak için yeterli oluyor.” (G1, 18.10)

“Öğretmenler odasında bulunan koltukların yerleri değiştirildi, alan biraz daha genişledi sanki. Birkaç dolap da dışarı çıkarıldı. Ama kalabalık olduğumuz için bazen ek sandalye getirmek durumunda kalıyoruz.” (G1, 17.10)

Tablo 1’de *teknolojik araç-gereç donanımında* olumlu algıların (Y: 19) olumsuz algılara (Y: 13) yakın değerde kaydedildiği görülmektedir. Bu da bilgisayar, internet, fotokopi makinesi gibi teknolojik araç-gereçlerin varlığının olumlu algılandığını ancak bu araçlar kullanılmadığında veya kesintiye uğradığında olumsuz olarak kaydedildiği şeklinde yorumlanabilir.

“Öğretmenler odasında televizyon, telefon yok. Bilgisayar var ve internete bağlanıyor. Bir tane bilgisayar olmasından dolayı yeterli olmuyor haliyle.” (G1, 16.10)

G1 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 4.26 değerle yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu öğretmenler odasının süre olarak yoğun kullanılması şeklindeki bulguyla birlikte yorumlandığında öğretmenler odasının işlevsel ve benimsenen bir eğitsel alan olduğu söylenebilir.

Tablo 1'e ilişkin bulguları özetlemek gerekirse; G1'in öğretmenler odasına ilişkin algıları fiziksel koşullar dışında birbiriyle tutarlı veriler içermektedir. G1 öğretmenler odasında iyi vakit geçirmektedir, mekândan doyum almaktadır, eşya ve teknolojik araç-gereç donanımını ve mekânsal koşulları olumlu bulmaktadır fakat odanın fiziksel koşullarını neredeyse tümüyle olumsuz bulmaktadır. Bu durum; fiziksel koşulları beğenmese de G1'in öğretmenler odasında, diğer günlüklere göreli olarak çok (% 30,7) zaman geçiren bir gözlemci olması, fiziksel alan ve mekân kavramları arasındaki farklılıkla açıklanabilir. Bir yer ya da alan içine girip çıkan kişilerle, aralarındaki iletişimle ve oluşan iklimle mekân haline gelir. G1'in gözlemlediği ve kullandığı öğretmenler odasının fiziksel koşullarının olumsuz bulunması, buna rağmen mekân ve eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımının olumlu, mekânsal doyum düzeyinin yüksek bulunması fiziksel alan olumsuz olsa da bireylerin o alanı benimsediğini, aktif kullandığını göstermektedir. G1 günlük kayıt örneğine ekler bölümünde yer verilmiştir.

Tablo 2. G2* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 43		TY: 77		TY: 29		TY: 50			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre		ÖO Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok
16.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	6	3	3	-	3	-	3	5
17.10 Sa	08.30-11.00	150 dk/2,5 s	30 dk/0,5 s	-	1	3	2	-	3	-	2	5
18.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	30 dk/0,5s	-	7	3	1	-	2	-	5	5
19.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	60 dk/1 s	-	2	4	1	1	-	2	2	5
20.10 Cm	08.30-14.10	340 dk/5,6 s	80 dk/1,3 s	-	4	2	2	-	1	1	3	4
23.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	150 dk/2,5s	-	2	4	1	-	1	-	6	5
24.10 Sa	08.30-12.00	210 dk/3,5 s	40 dk/0,6 s	1	1	4	-	-	1	2	3	5
25.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	60 dk/1 s	-	4	4	1	3	1	-	3	5
26.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	4	2	3	-	3	1	3	5
27.10 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	1	3	1	1	3	5	5
30.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	3	2	3	-	1	-	3	5
31.10 Sa	08.30-12.00	210 dk/3,5 s	30 dk/0,5 s	-	3	2	4	2	1	-	-	5
01.11 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	2	6	1	1	1	-	5
02.11 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	2	4	-	1	1	-	5
03.11 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	2	2	3	1	-	1	-	5
T: 15 gün	08.30-15.00	Gün X: 346 dk/5,7 saat	X: 88 dk/1,5 saat	Y: 1	Y: 42	Y: 40	Y: 37	Y: 9	Y: 20	Y: 12	Y: 38	X: 4,93

*G2 (Günlük 2): Rumuz: Heredot, Yaş: 27, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet oklu, Okul Düzeyi: Ortaokul, Branş: Sosyal Bilgiler

Tablo 2’de G2 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G2 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.30-15.00 saatleri arasında değişen bir zaman aralığında gözlemlendiği görülmektedir. G2 okula hafta içi her gün gelmekte ve öğretmenler odasını sabah, öğle ve öğle sonrasında gözlemleyebilmektedir; bu durum öğretmenler odasında günün farklı zaman dilimlerindeki yaşantıların kaydedilebildiği, odanın incelenen koşullarıyla ilgili güvenilir bilgilere ulaşıldığı anlamına gelmektedir. G2’de okulda geçirilen günlük ortalama süre 346 dk/5,7 saat olup öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 88 dk/1,5 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 25,4’üdür. Başka ifadeyle okulda bulunulan sürenin dörtte biri öğretmenler odasında geçirilmektedir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında, bu süre öğretmenler odasının G2 için orta yoğunlukta kullanıldığı (bkz. şekil 1) şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2’de öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin analiz sonuçları; bu alanda hemen hemen tümüyle olumsuz koşullar (Y: 42) algılandığını göstermektedir; olumlu koşulların (Y: 1) hiç algılanmadığı söylenebilir. Bu bulgu yer, konum, boyut vb. kalıcı özellikler anlamındaki fiziksel koşulların bu öğretmenler odasında öğretmenler için ayrılmış ve düzenlenmiş olması düşünülen bu eğitim biriminin amacına uygun olmadığını göstermektedir. Aşağıda verilen kanıt cümleleri bu durumu daha iyi şekilde açıklayacak niteliktedir.

“Öğretmenler odası zemin katta bulunduğu için biraz basık. Öğretmen sayısına göre oda yeterli değil. Zemin kat olduğu için fazla aydınlık da sayılmaz.” (G2, 16.10)

“Oda zemin katta olması nedeniyle gürültülü. Odanın yeri ve büyüklüğü iyi değil.” (G2, 25.10)

“Oda dar ve eşyalar uyumlu değil. Öğretmenler odası küçük ve yetersiz.” (G2, 18.10)

“Havaların soğuması ve odanın zemin ve kuzey kısımda olmasıyla birlikte oda soğuk, kalorifer ve ayrıca bir ufo yanyor.” (G2, 26.10)

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* birbirine yakın değerlerde olumlu (Y: 40) ve olumsuz (Y: 37) olmak üzere olumlu algıların daha yüksek değere sahip olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin odalarıyla ilgili mekânsal türdeki (ses, ışık, ısı, havalandırma, temizlik vb.) durumları yeterli buldukları fakat fiziksel koşulların çok olumsuz olmasının (zemin kat) mekânsal algılara yansıdığını göstermektedir. Ek olarak mekânsal koşulların iyileştirilmesi yönünde taleplerin oluşacağı da tahmin edilebilir.

“Oda temiz ve havalandırılmış. Herhangi bir koku yok. Aydınlatma iyi sayılır.” (G2, 23.10)

“Oda temizdi ve havalandırılmıştı. Isı fena değildi.” (G2, 17.10)

“Birinci sınıflar aynı katta ve ilkokul da aynı binada olduğu için biraz gürültülü. Zemin kat olduğu için fazla aydınlıkta sayılmaz.” (G2, 16.10)

“Hava soğuk ve öğretmenler odasının ısınması yetersiz. Aydınlatma yeterli değil.” (G2, 30.10)

Tablo 2’de *eşya donanımında* olumsuz algıların (Y: 20) olumlu algılardan (Y: 9) fazla sayıda olduğu görülmektedir. Bu bulgu G2’nin günlük kayıtlarına bakılarak yorumlanabilir. Aşağıdaki kanıt cümleleri öğretmenler odasında eşya donanımının var olduğunu fakat yeterli olmadığını göstermektedir. Öğretmenler odasının konumu ve boyutları anlamında fiziksel koşulların olumsuz olması eşya donanımında da olumsuz algılar oluşturmuştur; mekânsal koşulların olumsuz algılanmasında olduğu gibi.

“Oda küçük olduğu için eşyalar odayla uyumlu değil. Odada bulunan eşyalar yeterli değil. Öğretmen sayısına göre masa küçük, yeterli değil.” (G2, 16.10)

“Oda eşyalarla uyumlu değil. Yeterli araç-gereç yok. Öğretmenlerin dolapları yetersiz ve küçük.” (G2, 26.10)

“Eşya ve araç-gereçler yeterli ve modern değil.” (G2, 01.11)

Tablo 2’de *teknolojik araç-gereç donanımına* bakıldığında olumsuz algıların (Y: 38) olumlu algılardan (Y: 12) daha yüksek kaydedildiği görülmektedir. Bilgisayar, internet, fotokopi makinesi gibi teknolojik araç-gereçlerin var olduğunu ancak bu araçların yeteri kadar kullanılamamasının veya kesintiye uğramasının olumsuz algıların

nedeni olduğu düşünülebilir. Bu durum, günümüzde mesleki çalışma ve iletişimin interaktif yollarla yapıldığı düşünöldüğünde bilgisayar, internet, fotokopi makinesi vd. teknolojik araç-gereçlerin bir öğretmenler odasında yeterli sayıda bulunmasının önemini de ortaya çıkarmaktadır.

“Bilgisayar, yazıcı ve fotokopi gibi araç gereçler yeterli ve modern değil.” (G2, 16.10)

“Televizyon yok ayrıca kablosuz internet de yok.” G2, 17.10)

“Bilgisayar kullanımında neredeyse sıra var.” (G2, 18.10)

G2 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 4.93 değeri en yüksek günlüklerden biri olduğu görölmektedir. Bu bulgu öğretmenler odasının süre olarak orta yoğunlukta kullanılması şeklindeki bulguyla ve fiziksel, mekânsal, eşya ve teknolojik araç-gereç özelliklerinin olumsuz olduğu şeklindeki bulguyla birlikte yorumlandığında G2'nin tüm bu olumsuz algılarına rağmen odada geçirdiği yaşantılardan memnun olduğu görölmektedir. Bu bulgu, öğretmenler odasına ilişkin mekânsal memnuniyetin diğer koşullarla çelişerek yüksek olması, odanın diğer değişkenleriyle açıklanabilir. Örneğin G2'nin öğretmenler odasının temizliği ve havalandırılması konusunda her gün kaydettiği memnuniyeti mekânsal memnuniyete taşıdığı düşünülebilir. Bir diğer olasılık, bu çalışmada yer almayan diğer değişkenlerin (iletişim, mesleki tutum ve paylaşımlar vb.) mekânsal memnuniyet oluşturduğudur.

Tablo 2'yi özetlemek gerekirse G2'nin öğretmenler odasına ilişkin algıları mekânsal koşullar dışında çoğunlukla olumsuz algılar içermektedir. Bu nedenle G2'nin öğretmenler odasında orta yoğunlukta (% 25,4) zaman geçirmesiyle çelişmemektedir. G2 öğretmenler odasının fiziksel koşullarını, eşya, araç-gereç donanımını, teknolojik araç-gereç donanımını yetersiz bulsa da mekânsal doyumunu çok yüksektir. Bu durum odaya girip çıkan kişilerle, aralarındaki iletişimle ve oluşan mekânsal iklimle açıklanabilir.

Tablo 3. G3* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, öğretmenler odasının eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 10		TY: 41		TY: 7		TY: 31			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖÖ Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.00-15.30	450 dk/7,5 s	70 dk/1,1 s	-	1	1	1	-	-	4	-	4
17.10 Sa	08.30-15.30	420 dk/7 s	100 dk/1,6 s	-	-	5	-	2	-	2	-	4
18.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	80 dk/1,3 s	-	-	6	-	1	-	2	-	4
19.10 Prş	08.15-14.00	345 dk/5,7 s	45 dk/0,7 s	2	-	-	-	-	-	-	2	4
20.10 Cm	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	110 dk/1,8 s	1	-	3	-	-	-	4	-	4
23.10 Pzrt	08.20-15.30	410 dk/ 6,8 s	50 dk/0,8 s	-	-	5	-	-	-	2	-	4
24.10 Sa	08.30-15.10	400 dk/6,6 s	80 dk/1,3 s	1	-	-	2	-	-	1	-	4
25.10 Çrş	08.30-14.30	360 dk/6 s	80 dk/1,3 s	1	-	1	1	-	-	2	1	4
26.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	90 dk/1,5 s	1	-	2	-	-	-	2	-	4
27.10 Cm	08.00-15.00	420 dk/7 s	60 dk/1 s	-	-	1	2	3	-	-	-	4
30.10 Pzrt	08.00-15.30	450 dk/ 7,5 s	30 dk/0,5 s	2	-	2	-	-	-	-	2	4
31.10 Sa	08.30-15.10	400 dk/6,6 s	50 dk/0,8 s	-	1	3	-	-	1	1	1	4
01.11 Çrş	08.10-15.00	410 dk/6,8 s	50 dk/0,8 s	-	-	-	2	-	-	1	-	4
02.11 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	70 dk/1,1 s	-	-	-	2	-	-	-	3	4
03.11 Cm	08.10-15.20	430 dk/ 7,1 s	80 dk/1,3 s	-	-	-	2	-	-	1	-	4
T: 15 gün	08.00-15.30	Gün X: 405 dk/6,7 saat	X: 69 dk/ 1,2 saat	Y: 8	Y: 2	Y: 29	Y: 12	Y: 6	Y: 1	Y: 22	Y: 9	X: 4

*G3 (Günlük 3): Rumuz: Zemzem, Yaş: 27, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: Ortaokul, Branş: İngilizce

Tablo 3'te G3 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G3 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.00-15.30 saatleri arasında değişen bir zaman aralığında gözlemlendiği görülmektedir. G3 okula hafta içi her gün gelmekte ve öğretmenler odasını sabah, öğle ve öğle sonrasında gözlemleyebilmektedir; bu durum öğretmenler odasında günün farklı zaman dilimlerindeki yaşantıların kaydedilebildiği, odanın incelenen koşullarıyla ilgili güvenilir bilgilere ulaşıldığı anlamına gelmektedir. G3'te okulda geçirilen günlük ortalama süre 405 dk/6,7 saat, öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 69 dk/1,2 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 17,03'üdür. Başka ifadeyle okulda bulunan sürenin altıda biri öğretmenler odasında geçirilmektedir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında, bu süre öğretmenler odasının G3 için az yoğunlukta kullanıldığı (bkz. şekil 1) şeklinde yorumlanabilir. G3'ün nöbetçi öğretmen olduğu günlerde öğretmenler odasını daha az süreyle kullandığını ifade eden kanıt cümleleri bu bulguyu destekler niteliktedir.

“Bugün nöbetçi öğretmen olduğum için öğretmenler odasında fazla vakit geçiremedim. Daha çok okul bahçesindeydim.” (G3, 23.10)

“Bugün benim nöbet günümdü. Diğer arkadaşlarımla öğretmenler odasında vakit geçiremedim.” (G3, 30.10)

Tablo 3'te öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin analiz sonuçları; olumlu algıların (Y: 8) daha çok, olumsuz algıların (Y: 2) ise çok az olduğunu göstermektedir. Aslında G3 kayıtlarında fiziksel koşullara ilişkin veri sayısı azdır; bu açıdan az sayıdaki fiziksel özellik olumlu koşul olarak genellenebilir. Bu bulgu öğretmenler odasının okul içindeki yeri, konumu, boyutu, yapısal özellikleri, büyüklüğü gibi kalıcı özellikler içeren fiziksel koşulların, öğretmenler ya da odanın diğer kullanıcılarının planlamadığı ve değiştiremediği özellikler olması nedeniyle öğretmenler odasının bu özelliğinin fazla algılanmadığı ve kaydedilmediği şeklinde de yorumlanabilir.

“Öğretmenler odamız geniş ve ferah.” (G3, 30.10)

Tablo 3'te görüldüğü gibi; G3'te öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* çoğunlukla olumlu (Y: 29) ve yarısı oranında olumsuz (Y: 12) olarak algılanmıştır. Bu ana tema altındaki kayıtlar diğer değişkenlere göre en yüksek sayıda (TY: 41) veri içermektedir, öğretmenler odasının ses, ısınma, aydınlanma, havalandırma, temizlik vd. özelliklerinin daha kolay ve öncelikli algılandığı söylenebilir.

“Temizlik yapılmıştı. Oda havalandırılmıştı. Kasım ayı olduğundan dolayı kalorifer yanıyordu ve oda gayet sıcaktı. Odada herhangi bir koku yoktu.” (G3, 23.10)

“Bugün öğretmenler odasının temizliği iyiydi. Masa çekilmişti ve altı temizlenmişti. Masanın üstü silinmişti ve eşyalar toparlanmıştı. Odanın ısınması gayet iyiydi. Herhangi bir koku yoktu.” (G3, 18.10)

“Sabah ilk geldiğimde öğretmenler odasındaki kalorifer peteği çok az yanıyordu. Görevli arkadaşlarımıza durumu bildirdik.” (G3, 25.10)

Tablo 3'te *eşya donanımında* olumlu algıların (Y: 6), olumsuz algılardan (Y: 1) fazla olduğu, olumlu ve olumsuz algıların toplam yinelenme sayısının ise 7 olduğu görülmektedir. Bu durumla ilgili olarak G3 kayıtlarında zaten eşya donanımıyla ilgili fazla sayıda veri kaydedilmemesi fiziksel koşullardaki bulguya benzer bir durumdur. Öğretmenler odasında bulunması kaçınılmaz olan oturma, çalışma, yeme-içme, eşya koyma vb. işlevsel eşyanın kaydedilmemesi ya da çok az kaydedilmesi şaşırtıcıdır; belki eşya ile ilgili sorun olmadığı anlamına gelebilir.

“Öğretmenler odasında oturmak için koltuklarımız var. Hem büyük hem de çok rahatlar. Öğretmenler odasındaki büyük masamıza oturmadığımız zaman siyah koltuklarımızı tercih ediyoruz çünkü oldukça rahat.” (G3, 27.10)

“Odada iki tane masamız var.” (G3, 17.10)

“Odamızdaki eşyalarımız büyük olduğu için dar duruyor ortamımız.” (G3, 31.10)

Tablo 3'te *teknolojik araç-gereç donanımı* teması altında, olumlu algıların (Y: 22) olumsuz algılardan (Y: 9) daha çok algılandığı ve kaydedildiği görülmektedir. Bu da bilgisayar, internet, fotokopi makinesi gibi teknolojik araç-gereçlerin varlığının olumlu algılandığını ancak bu araçlar kullanılmadığında veya yetersiz olduğunda olumsuz olarak kaydedildiği şeklinde yorumlanabilir. G3'ün teknolojik araç-gereçler teması

altında önceliği bilgisayara verdiği de görülmektedir; bu diğer günlüklerde de rastlanan bir bulgudur.

“Genellikle öğretmenler odamızda en çok kullandığımız bilgisayarımız. Televizyonumuz yok. Açıkçası televizyona ihtiyacımız da yok.” (G3, 31.10)

“Öğretmenler odamızda şu an bilgisayar eksikliği yaşanmaktadır. Öğretmen sayımız fazla olduğu için ve bir adet bilgisayar olduğu için yetmemektedir.” (G3, 19.10)

G3 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 4.00 değerle “yüksek” düzeyde olduğu görülmektedir. Bu durum diğer tema başlıkları altındaki kayıtlarda olumlu değerlerin daha yüksek olması bulgusuyla uyumludur. G3 için öğretmenler odasının işlevsel ve benimsenen bir mesleki alan olduğu söylenebilir.

Tablo 3’ü özetlemek gerekirse; fiziksel koşullar ve eşya donanımı teması altında çok az veri kaydedilmiş olması dikkati çekmektedir. Mekânsal koşullar ve teknolojik araç-gereç donanımı boyutunda çok sayıda veri kaydedilmesi ilk anda gözlemlenebilen mekânsal ve güncel ihtiyaç olan teknolojik araç-gereç türündeki koşulların öncelikli algılandığını düşündürmektedir. G3 öğretmenler odasında az zaman geçirmiş fakat bu odadan memnuniyet duyduğunu kaydetmiştir. Bu da bir mekânda geçirilen zaman süresi ile mekândan duyulan hoşnutluğun arasında pozitif bir ilişkinin olmadığını gösterir.

Tablo 4. G4* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 7		TY: 55		TY: 18		TY: 26			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖÖ Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.20-15.40	440 dk/7,3 s	10 dk/0,2 s	4	-	6	-	-	-	-	5	
17.10 Sa	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	65 dk/ 1,1 s	-	-	2	-	-	2	-	5	
18.10 Çrş	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	60 dk/1 s	-	-	3	1	-	2	-	5	
19.10 Prş	08.30-15.00	420 dk/ 7 s	65 dk/1,1 s	1	-	4	-	2	4	-	5	
20.10 Cm	08.30-15.00	420 dk/ 7 s	60 dk/1 s	-	-	6	-	2	2	-	5	
23.10 Pzrt	08.20-15.20	420 dk/ 7 s	10 dk/0,2 s	-	-	3	-	-	-	-	5	
24.10 Sa	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	65 dk/1,1 s	-	-	3	-	2	3	-	5	
25.10 Çrş	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	60 dk/1 s	-	-	5	1	2	2	-	5	
26.10 Prş	12.50-15.30	160 dk/2,6 s	120 dk/2 s	-	-	3	-	2	2	-	5	
27.10 Cm	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	60 dk/1 s	-	-	3	-	2	2	-	5	
30.10 Pzrt	08.20-15.40	440 dk/7,3 s	10 dk/0,2 s	-	-	3	-	-	-	-	5	
31.10 Sa	08.30-15.30	420 dk/ 7 s	65 dk/1,1 s	2	-	3	-	-	-	-	5	
01.11 Çrş	08.35-14.35	360 dk/ 6 s	120 dk/2 s	-	-	4	-	2	2	-	5	
02.11 Prş	12.50-15.40	170 dk/ 2,8 s	40 dk/0,7 s	-	-	3	-	2	2	-	5	
03.11 Cm	08.35-15.25	410 dk/6,8 s	60 dk/1 s	-	-	2	-	-	3	-	5	
T: 15 gün	08.20-15.40	Gün X: 384 dk/6,4 saat	X: 58 dk/ 0,9 saat	Y: 7	Y: 0	Y: 53	Y: 2	Y: 18	Y: 0	Y: 26	Y: 0	X: 5

*G4 (Günlük 4): Rumuz: Güneylü Yaş: 38, Cinsiyet: Erkek, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: Ortaokul, Branş: Türkçe

Tablo 4'te G4 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G4 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.20-15.40 saatleri arasında değişen bir zaman aralığında gözlemlendiği görülmektedir. G4'ün okula geliş gidiş saatleri diğer günlüklerden farklılık göstermektedir. Ancak bu durum okulda kaldığı süreyi çok etkilememekte öğretmenler odasında geçirdiği süreyi etkilemektedir. G4'te okulda geçirilen günlük ortalama süre 384 dk/6,4 saat, öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 58 dk/0,9 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 15,1'idir. Başka ifadeyle okulda bulunan sürenin yaklaşık yedide biri öğretmenler odasında geçirilmektedir, bu süre öğretmenler odasının G4 için az yoğunlukta kullanıldığı (bkz. şekil 1) şeklinde yorumlanabilir. Aşağıda verilen kanıt cümleleri G4'ün öğretmenler odasını daha az süre kullandığını açıklamaktadır.

“Nöbetçi olduğum için pek yararlanmadım. Sadece nöbet defterini yazmak için bulundum. (G4, 23.10)

“Nöbetçi olduğum için fazla yararlanmadım. Sadece sabah geldiğimde ve ders bitiminde nöbet defterini doldurmak için bulundum.” (G4, 30.10)

“Bugün sabah dersim yoktu. Öğleden sonra gittim.” (G4, 26.10)

Tablo 4'te öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin analiz sonuçları; bu alanda tümüyle olumlu koşulların (Y: 7) algılandığını, olumsuz koşulların (Y: 0) hiç algılanmadığını göstermektedir. Bu bulgu öğretmenler odasının yeri, konumu, boyutları vb. özellikler anlamındaki fiziksel koşulların mekânsal koşullardan ayırt edilemediği, algılanamadığı bu nedenle de kaydedilemediği şeklinde yorumlanabilir. Tablonun bütünü içinde fiziksel koşullar, örneğin mekânsal koşullarla karşılaştırıldığında görülen durum bu bulguyu pekiştirmektedir. Bir eğitim alanının fiziksel koşullarının çok az fark edilmesi, olumsuz hiçbir fiziksel yapı kaydedilmemesi gerçekçi bir durum sayılamaz. Kanıt cümleleri az sayıdaki olumlu fiziksel algılara işaret etmektedir.

“Öğretmenler odası ikinci kattadır. Merdivenin hemen sağında yer alır. Orta büyüklükte ve ferah bir odadır.” (G4, 16.10)

“Cephesinden dolayı iyi güneş aldığı için gayet aydınlıktı.” (G4, 19.10)

“Geniş sayılabilecek bir oda.” (G4, 31.10)

Tablo 4’te G4 öğretmenler odası hakkında *mekânsal koşullar* temalı kayıtların diğer değişkenlerden çok daha fazla (TY: 55) olduğu dikkati çekmektedir. Bu kayıtların hemen hepsinin olumlu (Y: 53) olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin odalarıyla ilgili mekânsal türdeki (ses, ışık, ısı, havalandırma, temizlik vb.) durumların iyi olması, hatta değiştirebilme, düzenleyebilme fırsatlarının olması olumlu koşulların daha fazla kaydedilmesini açıklayabilir. G4 kayıtlarından alıntılanan cümleler de katılımcı öğretmenin gözlemlediği öğretmenler odasının mekânsal koşullarından tam anlamıyla memnun olduğunu göstermektedir.

“Gürültü yoktu. Havanın da iyi olmasıyla oda gayet sıcaktı. Cephesinden dolayı iyi güneş aldığı için gayet aydınlıktı. Temizliği çok iyi yapılmıştı.” (G4, 19.10)

“Odanın ısınması ve aydınlatması gayet iyi durumdaydı. Koku yoktu. İyi havalandırılmıştı. Temizlik ve bakımı yapılmıştı.” (G4, 20.10)

“Isınma problemi yoktu. Temizlik yapılmıştı. Oldukça düzenliydi.” (G4, 23.10)

“Her zamanki gibi temiz, havalandırılmış, aydınlık bir öğretmen odası vardı.” (G4, 24.10)

Tablo 4’te *eşya donanımına* ilişkin kayıtların da tümüyle olumlu (Y: 18) olduğu görülmektedir. Olumsuz algılarla (Y: 0) ilgili ise herhangi bir kayıt yoktur. Algıların tümüyle olumlu olması öğretmenler odasının eşya donanımının gerçekten iyi, ergonomik, kullanışlı vb. olmasıyla açıklanabileceği gibi G4 fiziksel koşullara kaydetmediği algılarını mekânsal koşullar teması altına taşımış olabilir.

“Koltuk ve kanepelerden yararlandım.” (G4, 24.10)

“Koltuk ve sandalyeleri kullandım.” (G4, 02.11)

Tablo 4’te yukarıdaki bulgularla benzer şekilde *teknolojik araç-gereç donanımı* kayıtları tümüyle olumlu (Y: 26) algılar içermektedir. G4’ün teknolojik araç-gereçle ilgili hiçbir olumsuz algısı kaydedilmemiştir. Olasılıkla, bilgisayar, internet, fotokopi makinesi, akıllı tahta gibi teknolojik araç-gereçlerin varlığının olumlu olarak algılandığı, bunların dışında bir talebi olmadığı düşünülebilir. Aşağıdaki kanıt cümleleri bu bulguyu desteklemektedir.

“Fotokopi makinesini ve bilgisayarını kullandım. Bilgisayardan internete girerek eğitim materyali indirdim.” (G4, 19.10)

“Akıllı tahtadan yararlandık. Akıllı tahtadan kısa bir video izledik.” (G4, 24.10)

“Veli toplantısı olduğundan toplantı belgelerini hazırlamak için bilgisayar ve yazıcıdan yararlandım.” (G4, 26.10)

G4 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 5.00 değerle en yüksek olduğu görülmektedir. Bu bulgu öğretmenler odasının süre olarak az kullanılması şeklindeki bulguyla çelişiyor gibi gözükse de G4’ün odada geçirdiği zamandan ve yaşantılardan memnun olduğu görülmektedir. Ayrıca, yüksek mekânsal doyum diğer dört tema altındaki tümüyle olumlu algılar, sıfır olumsuz algı şeklindeki bulgularla uyumludur.

“Genel olarak rahat ettiğim bir yer olduğu için çok memnunum.” (G4, 16.10)

“İyi dostluklar mekânı da iyi yapar.” (G4, 27.10)

“Gayet samimi bir ortam vardı. Dinlenme fırsatı buldum.” (G4, 02.11)

“Kısa da olsa derslerin yorgunluğunu aldığı için memnunum.” (G4, 03.11)

Tablo 4’ü özetlemek gerekirse G4 öğretmenler odasını diğer gözlemcilerle görece olarak az süreli kullanmıştır. Buna karşın bu alana ilişkin fiziksel, mekânsal, eşya ve teknolojik araç-gereç koşulları hakkındaki algıları tümüyle olumludur ve mekânsal doyum düzeyi en yüksek derecededir. Bu durum bir davranış alanından yararlanabilmek, alanı benimsemek vb. algıların orada geçirilen zamanın süresiyle aynı yönde bir ilişki olmadığı teziyle açıklanabilir.

Tablo 5. G5* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 7		TY: 92		TY: 26		TY: 45			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖÖ Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.20-15.15	415 dk/6,9 s	50 dk/0,8 s	2	-	1	6	3	-	3	-	4
17.10 Sa	08.10-15.15	425 dk/7,08s	40 dk/0,6 s	-	-	3	3	5	-	3	-	2
18.10 Çrş	08.10-15.15	425 dk/7,08s	45 dk/0,7 s	-	-	2	6	1	-	4	-	3
19.10 Prş	08.05-15.15	430 dk/7,1 s	30 dk/0,5 s	-	-	2	4	1	-	3	-	2
20.10 Cm	08.10-15.30	440 dk/7,3 s	10 dk/0,2 s	-	-	2	-	1	-	1	-	4
23.10 Pzrt	08.15-15.30	435 dk/7,2 s	50 dk/0,8 s	1	-	5	2	3	-	3	-	4
24.10 Sa	08.20-15.30	430 dk/7,1 s	40 dk/0,6 s	-	-	7	-	3	-	-	-	5
25.10 Çrş	08.20-15.30	430 dk/7,1 s	45 dk/0,7 s	-	-	4	1	2	-	4	-	5
26.10 Prş	08.10-15.15	425 dk/7,08s	40 dk/0,6 s	-	-	2	3	1	-	4	-	4
27.10 Cm	08.00-15.30	450 dk/7,5 s	10 dk/0,2 s	-	-	3	1	-	-	2	-	3
30.10 Pzrt	08.15-15.15	420 dk/7 s	30 dk/0,5 s	1	2	3	2	1	-	4	-	4
31.10 Sa	08.25-15.30	425 dk/7,08s	40 dk/0,6 s	-	-	6	3	-	-	4	-	5
01.11 Çrş	08.15-15.15	420 dk/7 s	45 dk/0,7 s	-	-	7	-	3	-	3	-	4
02.11 Prş	08.10-15.30	440 dk/7,3 s	45 dk/0,7 s	1	-	8	-	2	-	4	-	4
03.11 Cm	08.10-15.30	440 dk/7,3 s	15 dk/0,3 s	-	-	3	3	-	-	3	-	5
T: 15 gün	08.00-15.30	Gün X: 430 dk/7,1 saat	X: 35,6 dk/0,6 saat	Y: 5	Y: 2	Y: 58	Y: 34	Y: 26	Y: 0	Y: 45	Y: 0	X: 3,86

*G5 (Günlük 5): Rumuz: Dilbeste, Yaş: 36, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: Ortaokul, Branş: Fen Bilimleri

Tablo 5’te G5 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G5 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.00-15.30 saatleri arasında değişen bir zaman aralığında gözlemlendiği görülmektedir. G5 okula hafta içi her gün gelmekte ve öğretmenler odasını sabah, öğle ve öğle sonrası gözlemleyebilmektedir. G5’te okulda geçirilen günlük ortalama süre 430 dk/7,1 saat olup öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 35,6 dk/0,6 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 8,3’ü, on ikide biridir. Bu süre G5’in diğer katılımcılara göreli olarak öğretmenler odasında daha az zaman geçirdiğini göstermektedir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında, G5’in öğretmenler odasını en az kullanan katılımcı gözlemci olduğu görülmektedir (bkz. şekil 1). Ancak G5 günlük kayıtlarına bakıldığında G5’in öğretmenler odasında en az zaman geçiren gözlemci olmasına karşın ayrıntılı kayıtlar ve zengin veriler içerdiği görülmektedir. Ayrıca G5 nöbetçi öğretmen olduğu günlerde öğretmenler odasını daha az süre kullandığını da belirtmiştir. Aşağıda verilen kanıt cümleleri bu bulguyu desteklemektedir.

“Akademik ve sosyal açıdan paylaşımcı ve yardımseveriz. Öğretmenler odamızdaki kitaplığa kitap getirip koymada resmen yarışıyoruz.”(G5, 02.11)

“Öğretmenler odasında sohbet ve paylaşım yine sıcak ve içtendi. (...) Hepimizin tek derdi iyi bir öğretmen ve iyi bir arkadaş olmaktı sanki.” (G5, 23.10)

“Nöbetçi olduğum için öğretmenler odasındaki sohbet, görüşme, mesleki paylaşım, çalışma ya da mesleki etkinliklere fazla dâhil olamadım.” (G5, 20.10)

Tablo 5’te öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin analiz sonuçları; bu tema altındaki veri kayıtlarının görece olarak çok az (TY: 7) olduğu, ağırlıklı olarak olumlu algılar kaydedildiği görülmektedir. Bu bulgu “fiziksel” koşullar kavramının çok iyi anlaşamadığı, bu temadaki algıların mekânsal boyuta taşındığı şeklinde yorumlanabilir. Bir diğer olasılık da fiziksel koşulların alanı kullanan kişiler tarafından plânlanamadığı ve yapılandırılmadığı için farkına varılamayan özellikler olmasıdır.

“Öğretmenler odamız orta katta yer almaktadır. Orta büyüklükte, fazla gürültülü olmayan bir yerdedir.” (G5, 16.10)

“Çok büyük olmasa da şirin bir öğretmenler odasına sahip olduğumuz için mutluyum.” (G5, 30.10)

Tablo 5’te görüldüğü gibi; öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* en fazla (TY: 92) veri kaydedilen temadır. Bu temalar içinde olumlu algılar (Y: 58) olumsuz algılardan (Y: 34) daha fazladır. Öğretmenlerin odalarıyla ilgili mekânsal türdeki (ses, ışık, ısı, havalandırma, temizlik vb.) durumları değiştirebilme fırsatlarının olması olumlu koşulların fazla olmasını açıklayabilir.

“Bugün kalorifer yanmadığı için oldukça soğuktu. Fazla havalandırılmadığı için ferah da değildi. Genelde temizliğe pek önem verilmez bizim öğretmenler odasında. Dağınıktır. Güvenliği de tartışmaya açıktır.” (G5, 16.10)

“Öğretmen arkadaşlarımız elinden geldiği kadar toplasa da derin bir temizlik olmadığı için yine pis görünüyordu. İçeri havasız olduğu için ağır bir koku da vardı.” (G5, 18.10)

“Odamız bugün gayet sıcaktı. Çünkü kalorifer kazanı yenilendi. Temiz ve düzenliydi. Hava güneşli olduğu için aydınlık da sayılabilir. Yeni koltukların kokusu hâlâ hissedilebiliyordu. Fazla gürültü yoktu.” (G5, 24.10)

Tablo 5’te *eşya donanımında* tüm algıların olumlu (Y: 26) olduğu görülmektedir. Bu bulgu diğer temalar altındaki kayıtların da genellikle olumlu olmasıyla uyumludur. Aşağıdaki kanıt cümleleri öğretmenler odasında yeterli eşya olduğunu ve bu eşyaların etkili şekilde kullanılabildiğini göstermektedir.

“Dolabımı kullandım ve çaydanlıktan çay içtim. Masada eğitsel faaliyetlerde bulundum.” (G5, 17.10)

“ Koltuklarımız yeni ve rahat.” (G5, 17.10)

“Dolabımı ve masayı sık sık kullanarak dersime hazırlık yaptım.” (G5, 02.11)

Tablo 5’te *teknolojik araç-gereç donanımında* tümüyle olumlu algılar (Y: 45) kaydedilmiştir. Bilgisayar, internet, fotokopi makinesi gibi teknolojik araç-gereçler öğretmenler odasının sabit, değişmeyen özellikteki koşullarıdır ve G5 bu koşulların tümünden memnundur.

“Öğretmenler odasında yararlandığım araç gereçlerden birisi internetti. Daha sonra ise bilgisayar, yazıcı ve fotokopi makinesinden yararlandım. (G5, 31.10)

“Yine en sık başvurduğum fotokopi makinesinden çok faydalandım bugün. İnternet ve bilgisayardan ve en önemlisi de çay makinesinden.” (G5, 02.11)

G5 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 3.86 değerle “yüksek” olması diğer temalar altındaki kayıtların da çoğunlukla olumlu olması bulgularıyla uyumludur. Öğretmenler odasının süre olarak az kullanılmış olmasına karşın mekânsal olumlu algılar, gözlemci öğretmenin bu eğitsel ortamı benimsemiş olduğunu ve aktif olarak kullandığını göstermektedir.

“Bugün öğretmenler odasından hem rahat hem de akademik açıdan çok memnun ayrıldım.” (G5, 23.10)

“Kendimi huzur içinde dinlenmiş ve derse hazır hissettirdiğini düşündüğüm için memnunum.” (G5, 02.11)

“Öğretmenler odasının rahatlığı ve imkânlarından hoşnut olarak okuldan ayrıldım.” (G5, 03.11)

Tablo 5’i özetlemek gerekirse, G5 bu araştırmanın örneklemini oluşturan gözlem-günlük kayıtları içinde en zengin veri kaydı olan formlardan biridir. Ek olarak öğretmenler odasını dört tema kapsamında da olumlu algılar yüksek olarak kaydetmiştir. Mekânsal doyum düzeyi de yüksektir. Bu bulgular bütün olarak G5’in öğretmenler odasını ve bu çalışmadaki katılımını benimsediğini, katkı yönünde çaba gösterdiğini göstermektedir. G5 günlük kayıt örneğine ekler bölümünde yer verilmiştir.

Tablo 6. G6* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya, araç-gereç donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 5		TY: 34		TY: 16		TY: 31			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre		Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	1	-	1	-	1	-	2	-	5
17.10 Sa	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	1	-	2	-	-	-	2	-	5
18.10 Çrş	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	3	-	4	1	2	-	6	-	5
19.10 Prş	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	1	-	2	-	1	-	5
20.10 Cm	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	1	1	1	-	1	-	5
23.10 Pzrt	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	-	-	2	-	2	-	5
24.10 Sa	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	-	2	-	-	1	-	4
25.10 Çrş	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	-	2	-	1	2	-	4
26.10 Prş	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	3	-	-	-	1	-	5
27.10 Cm	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	5	-	1	-	2	-	5
30.10 Pzrt	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	2	-	1	-	2	-	5
31.10 Sa	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	2	-	2	-	2	-	5
01.11 Çrş	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	2	-	1	-	3	-	5
02.11 Prş	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	1	-	2	-	2	-	5
03.11 Cm	08.00-16.00	480 dk/ 8 s	160 dk/2,6 s	-	-	4	-	-	-	2	-	5
T: 15 gün	08.00-16.00	Gün X: 480 dk/8 saat	X: 160 dk/2,6 saat	Y: 5	Y: 0	Y: 28	Y: 6	Y: 15	Y: 1	Y: 31	Y: 0	X: 4,86

*G6 (Günlük 6): Rumuz: Önder, Yaş: 62, Cinsiyet: Erkek, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: Lise, Branş: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

Tablo 6’da G6 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G6 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.00-16.00 saatleri arasında değişen bir zaman aralığında gözlemlendiği görülmektedir. G6 okula hafta içi her gün gelmekte ve öğretmenler odasını sabah, öğle ve öğle sonrasında gözlemleyebilmektedir. G6’da okulda geçirilen günlük ortalama süre 480 dk/8 saat olup öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 160 dk/2,6 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 33,3’ü, başka ifadeyle üçte biridir. G6’nın diğer günlüklere göre en yüksek yoğunlukta (bkz. şekil 1) kullanılan öğretmenler odası olduğu görülmektedir. G6’nın okulda kalma süresinin de en yüksek düzeyde olması bu bulguyla uyumludur.

Tablo 6’da öğretmenler odasının *fiziksel koşullarının*; diğer değişkenlerle ilgili kayıtlara göre çok az (TY: 5) sayıda olduğu ve bu kayıtların tümünün olumlu olduğu görülmektedir. Diğer temalar altında daha çok kayıt yapıldığı ve fiziksel koşullar konulu gözlemin diğer temalara dağıldığı düşünülebilir.

“Öğretmenler odası müdür odası ile müdür yardımcısı odasının yanında 40 metrekarelik bir alandır.” (G6, 18.10)

Tablo 6’da görüldüğü gibi; öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* olumlu (Y: 28) ve olumsuz (Y: 6) olarak algılanmıştır. Bu bulgu öğretmenler odasının ses, ısınma, aydınlanma, havalandırma, temizlik vd. değiştirilebilir koşullarının öğretmenlerin kontrolünde olabileceği ve yeniden düzenlenebileceği için gündemde yer almış ve kaydedilmiştir. Olumlu algıların çoğunlukta olması da bu yorumu desteklemektedir.

“Teneffüs saatlerinde öğrenciler öğretmenlere soru getirirler ve biraz gürültü olur.” (G6, 16.10)

“Kalorifer erken yakıldığı zaman ısınma iyi oluyor. Odanın pencere sayısı çok olduğu için aydınlık oluyor. Her teneffüsten önce hizmetliler temizliğini ve düzenini kontrol ediyor.” (G6, 18.10)

“Eşyalar aynı. Bayan öğretmenler eşyaların yerlerini değiştirdi.” (G6, 19.10)

“Pencerelerin önünde çeşitli eşyalar, çay bardakları var. Bunlar görüntüyü bozucu durumda idi.” (G6, 24.10)

Tablo 6’da *eşya donanımında* tümüyle olumlu algılar (Y: 15) kaydedilmiştir. Olumsuz algıların (Y: 1) yok denecek kadar az kaydedilmesi G6 öğretmenler odasının araç gereç donanımının yeterli ve işlevsel olduğunu göstermektedir.

“Öğretmenler odasına yeni, büyük bir masa konuldu. Pencerelere stor perde takıldı.” (G6, 23.10)

“Öğretmenler odasına 10 adet öğretmen dolabı getirildi. Böylece her öğretmen için kilitli dolap temin edilmiş oldu.” (G6, 02.11)

Tablo 6’da *teknolojik araç-gereç donanımının* tümüyle olumlu (Y: 31) koşullar taşıdığı görülmektedir. Bu bulgu televizyon, bilgisayar, internet, fotokopi makinesi, baskı makinesi gibi teknolojik araç-gereçlerin var olduğunu ve öğretmenler tarafından aktif kullanıldığını düşündürmektedir.

“Öğretmenler odasında iki adet internet bağlantılı bilgisayar var. Okulun internetinden faydalandım.” (G6, 16.10)

“Öğretmenler odasında fotokopi makinesi, baskı makinesi, telefon ve televizyon var. İnternet bağlantısı var. İnternette faydalandım.” (G6, 18.10)

G6 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 4.86 değerle ikinci “ en yüksek” değer olduğu görülmektedir. Bu bulgu, öğretmenler odasının süre olarak yoğun kullanılması, temalar altında olumlu koşulların açık farkla yüksek olması şeklindeki bulgularla birlikte yorumlandığında G6 için öğretmenler odasının işlevsel ve kullanılan bir eğitsel alan olduğu söylenebilir. G6 mekânsal doyum düzeyi teması altında bunu açıklayan ifadeler kaydetmiştir.

“Öğretmenler odasının rahatlığı mutluluk vericidir.” (G6, 20.10)

“Öğretmenlerin ilişkileri memnuniyet vericidir.” (G6, 01.11)

“Birlik ve beraberlik memnuniyet vericidir.” (G6, 03.11)

Tablo 6’yı özetlemek gerekirse, G6 günlüğü okulda geçen süresi ve öğretmenler odasında geçen süresi en yüksek olan katılımcı gözlemciye aittir. Kaydedilen koşulların hepsinde olumlu algılar yüksektir, olumsuz algılar yok denecek kadar azdır. Mekânsal

doym düzeyinin de çok yüksek kaydedildiği bulgusu ile birleştirildiğinde G6'nın öğretmenler odasından yararlandığı, iyi zaman geçirdiği ve bu eğitsel alanı önemsediiği görölmektedir.

Tablo 7. G7* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 8		TY: 47		TY: 18		TY: 40			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖÖ Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	45 dk/ 0,7 s	1	-	2	2	1	-	3	-	4
17.10 Sa	08.20-15.15	415 dk/6,9 s	50 dk/0,8 s	2	1	1	4	-	-	2	-	4
18.10 Çrş	08.20-15.15	415 dk/6,9 s	50 dk/0,8 s	2	-	-	3	-	-	3	-	4
19.10 Prş	08.20-15.15	415 dk/6,9 s	50 dk/0,8 s	2	-	1	-	-	-	3	-	4
20.10 Cm	08.20-15.15	415 dk/6,9 s	50 dk/0,8 s	-	-	-	1	-	-	2	-	4
23.10 Pzrt	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	50 dk/0,8 s	-	-	2	-	2	-	4	-	5
24.10 Sa	08.25-15.10	405 dk/6,7 s	50 dk/0,8 s	-	-	3	1	2	-	1	-	5
25.10 Çrş	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	50 dk/0,8 s	-	-	4	-	2	-	3	-	5
26.10 Prş	08.20-15.30	430 dk/7,1 s	20 dk/0,3 s	-	-	2	1	2	-	4	-	5
27.10 Cm	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	40 dk/0,6 s	-	-	4	-	1	-	3	-	5
30.10 Pzrt	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	40 dk/0,6 s	-	-	1	1	2	-	1	-	5
31.10 Sa	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	50 dk/0,8 s	-	-	3	-	1	-	3	-	5
01.11 Çrş	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	40 dk/0,6 s	-	-	2	1	1	-	3	-	5
02.11 Prş	08.20-15.30	430 dk/7,1 s	20 dk/0,3 s	-	-	4	1	2	-	3	-	5
03.11 Cm	08.20-15.10	410 dk/6,8 s	45 dk/0,7 s	-	-	3	-	2	-	2	-	5
T: 15 gün	08.20-15.30	Gün X: 413 dk/6,8 saat	X: 43 dk/ 0,7 saat	Y: 7	Y: 1	Y: 32	Y: 15	Y: 18	Y: 0	Y: 40	Y: 0	X: 4,66

*G7 (Günlük 7): Rumuz: Güldeste, Yaş: 32, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: Ortaokul, Branş: Türkçe

Tablo 7’de G7 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya, araç-gereç donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G7 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.20-15.30 saatleri arasında sabah, öğle ve öğle sonrası zaman dilimlerinde gözlemlendiği ve kaydedildiği anlaşılmaktadır. G7’de okulda geçirilen günlük ortalama süre 413 dk/6,8 saat, öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre 43 dk/0,7 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 10,4’üdür; okulda bulunan sürenin onda biri öğretmenler odasında geçirilmektedir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında G7’nin öğretmenler odasını en az yoğunlukta kullanan ikinci gözlemci olduğu görülmektedir (bkz. şekil 1). G7’de okulda geçirilen süre yüksek olmasına karşın öğretmenler odasında çok az bulunması, günlük kayıtları ve tablo gözden geçirildiğinde olumsuz bir algıya rastlanmadığı ve mekânsal doyum düzeyi de yüksek olduğu için gözlemcinin okul ortamı dışındaki koşullarına bağlanabilir.

Tablo 7’de öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin kayıtlar; hemen hemen tümüyle olumludur (Y: 7); olumsuz algılar (Y: 1) yok denecek kadar azdır. Bu durum diğer günlüklerde de fiziksel koşullara ilişkin verilerin çok düşük olması şeklindeki bulgular olduğu göz önüne alındığında şaşırtıcı değildir. Başka deyişle katılımcı gözlemciler fiziksel koşullara yoğunlaşmamış ve ayrıntı kaydetmemişlerdir.

“Oda orta kattadır.” (G7, 16.10)

“Öğretmenler odası 2. Kattadır. Orta büyüklüktedir.” (G7, 18.10)

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* diğer temalardan daha çok veri kaydı içermektedir (TY: 47). Mekânsal koşullar hareketli ve değişken özelliktedir. Öğretmenler odasının mekânsal düzeninin hafta içinde ve gün içinde farklılıklar göstermesi normaldir; bu nedenle bu tema altında daha çok veri kaydedilmiştir. Bu koşulların dağılımı olumlu algılar (Y: 32), olumsuz algılar (Y: 15) şeklindedir. Kanıt cümlelerinde de öğretmenlerin mekânsal koşulların farkında oldukları ve düzenlenmesine katıldıkları görülmektedir.

“Öğretmenler odası sıcak ve temiz. Bol bol havalandırmaya çalışıyoruz. Ses ve gürültü yok.” (G7, 27.10)

“Öğretmenler odasında bugün ısınma problemi yaşamadık. Temizlik problemi de kısmen halledildi.” (G7, 23.10)

“Kaloriferler yanmadığı için ısınma problemi var. Temizlik ve bakım çok iyi değil. Eski bir bina olduğu için güvenli olmadığını düşünüyorum.” (G7, 17.10)

Tablo 7’de *eşya donanımına* ilişkin kayıtların (TY: 18) diğer temalara göre az sayıda veri içerdiği ancak bu verilerin tümüyle olumlu olduğu görülmektedir. Kanıt cümleleri bu bulguyu desteklemektedir.

“Masa ve dolabı kullandım.” (G7, 24.10)

“Çay makinesi, dolap ve masayı kullandım.” (G7, 03.11)

Tablo 7’de *teknolojik araç-gereç donanımında* veri sayısı yüksektir (TY: 40) ve tümüyle olumlu algılar içermektedir. Bu durum G7’de gözlemlenen öğretmenler odasının teknolojik araç gereçler açısından yeterli olduğu ve bu donanımın aktif kullanıldığı şeklinde yorumlanabilir. Teknolojik boyutta en çok fotokopi makinesi, bilgisayar ve internet anlaşıldığı kanıt cümlelerinde görülmektedir.

“Fotokopi makinesi ve bilgisayarı kullandım.” (G7, 17.10)

“İnternet, fotokopi makinesi ve bilgisayarı kullandım.” (G7, 18.10)

“İnternet, bilgisayar ve çay makinesini kullandım.” (G7, 23.10)

G7 mekânsal doyum düzeyi en yüksek (4, 66) günlük formlarından biridir. Bu bulgu öğretmenler odasının süre olarak en az kullanılması şeklindeki bulguyla çelişiyor gibi gözükse de G7’nin odada geçirdiği zamandan ve yaşantılardan memnun olduğu bulgusuyla açıklanabilir. Başka deyişle öğretmenler odasında uzun süre kalmak ile koşulların olumlu, olumsuz algılanması ve mekânsal doyum düzeyi değişkenleri arasında aynı yönde bir ilişki olmasını gerektirmez.

“Bugün öğretmenler odasından memnun kaldım. (G7, 01.11)

Tablo 7’yi özetlemek gerekirse, elde edilen bulgular G7’nin fiziksel koşullara yoğunlaşmadığı, mekânsal koşullara ilişkin farkındalığının hatta müdahalesinin çok

yoğun olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde G7 eşya donanımını da teknolojik araç-gereçleri fark ettiği ve kaydettiği kadar algılamamış ve kaydetmemiştir. Kısaca G7 mekânsal ve teknolojik koşullara odaklanmış bir günlüktür. Yüksek mekânsal doyum düzeyi mekânsal ve teknolojik koşullara ilişkindir. Bu bulgular ses, ısı, ışık, temizlik vb. hareketlilik özelliği olan koşulların ve çağımızın gerektirdiği teknolojik araç-gereç ihtiyacının öğretmenler odasında öncelikli olduğunu göstermektedir. G7'nin günlük sayfalarındaki diğer kayıtlar değerlendirildiğinde sosyal ortam ve iletişim konulu ifadelerinin daha çok olduğu da bir diğer bulgudur.

“Öğretmen arkadaşlarla sohbet ve paylaşım esnasında dinlendim, fikir alışverişinde bulundum. Veli toplantılarından edindiğimiz bilgi ve izlenimleri paylaşarak öğrenciler hakkında bilgi alışverişinde bulduk.”(G7, 30.10)

“Arkadaşlarla sohbet ettik. Öğrencilerle anlamadıkları sorularla alakalı görüşme gerçekleştirdik.” (G7, 01.11)

Tablo 8. G8* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman		Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi	
			TY: 10		TY: 35		TY: 9		TY: 15			
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖO Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok	
16.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	-	2	-	1	1	-	4
17.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	180 dk/3 s	-	1	1	1	1	-	2	-	5
18.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	180 dk/3 s	-	-	1	1	-	1	2	-	5
19.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	1	-	2	1	-	-	1	-	4
20.10 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	1	1	-	-	1	-	5
23.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	2	2	-	-	-	-	5
24.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	-	2	-	1	1	-	5
25.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	2	2	1	-	-	1	-	4
26.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	2	3	-	-	1	-	5
27.10 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	2	1	-	-	1	-	5
30.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	1	1	-	-	-	2	-	5
31.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	60 dk/1 s	-	-	1	-	2	-	2	-	5
01.11 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	1	-	1	1	-	1	-	-	3
02.11 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	-	1	-	2	-	-	5
03.11 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	-	2	-	-	-	-	5
T: 15 gün	08.30-15.00	Gün X: 390 dk/ 6,5 saat	X: 124 dk/ 2 saat	Y: 2	Y: 8	Y: 16	Y: 19	Y: 3	Y: 6	Y: 15	Y: 0	X: 4,66

*G8 (Günlük 8): Rumuz: Kübra, Yaş: 26, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: İlkokul, Branş: Okul Öncesi

Tablo 8’de G8 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G8 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.30-15.00 saatleri arasında sabah, öğle ve öğle sonrası zaman dilimlerinde gözlemlendiği görülmektedir. G8’de okulda geçirilen günlük ortalama süre 390 dk/6,5 saat olup öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 124 dk/2 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 31,7’si, üçte biridir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında, G8’in öğretmenler odasını yüksek yoğunlukta kullanan üçüncü gözlemci olduğu görülmektedir (bkz. şekil 1).

Tablo 8’de *fiziksel koşullara* ilişkin analiz sonuçları; diğer değişkenlere göre düşük sayıda (TY: 10) kayıt içerdiğini göstermektedir. Bu kayıtların çoğunlukla olumsuz algılara (Y: 8) işaret ettiği, olumlu algıların yok denecek kadar az (Y: 2) olduğu görülmektedir. Kanıt cümleleri öğretmenler odasının olumsuz fiziksel koşullarının odanın konumundan kaynaklandığını göstermektedir. G8’in günlük metinlerinde sıklıkla vurguladığı öğretmenler odasının okul içindeki yerinin seçimi yanlıştır. Bu sorun öğretmenlerin kişisel olarak müdahale edemeyecekleri, değiştiremeyecekleri bir durumu ve öğretmenler odasının okul içindeki yer seçiminin önemini vurgulamaktadır.

“Öğretmenler odası öğrenci tuvaletlerine yakın olduğu için koku geliyor.” (G8, 17.10)

“Tuvalet kokusu yine çok rahatsız ediciydi.” (G8, 16.10)

G8’de gözlemlenen öğretmenler odasının *mekânsal koşullarına* ilişkin veri kaydı diğer temalardan daha çoktur. (TY: 35) Bu koşullara ilişkin olumlu (Y: 16) ve olumsuz (Y: 19) algılar birbirine yakın değerlerde kaydedilmiştir. Öğretmenlerin odalarıyla ilgili mekânsal türdeki (ses, ışık, ısı, havalandırma vb.) durumları değiştirebilme fırsatlarının olması olumlu algılara, öte yandan bu durumların zaman içinde farklılaşmasının olumsuz algılara yol açtığı düşünülebilir.

“Bugün sabah öğretmenler odası biraz karanlıktı.” (G8, 17.10)

“Görevli odayı çok iyi temizlemiş, mis gibi kokuyor.” (G8, 19.10)

“Öğretmenler odası bugün biraz havasız kalmıştı. Camı açacaktım fakat arkadaşlardan biri hasta olduğu için açmama izin vermedi. Sandalyeler çok dağılmıştı.” (G8, 03.11)

Tablo 8’de *eşya donanımında* önceki günlüklerde olduğu gibi düşük veri kaydı olduğu görülmektedir. Bu kayıtların dağılımı olumsuz (Y: 6), olumlu (Y: 3) şeklindedir. Öğretmenler odasının aynı zamanda çalışma, oturma, iletişim ve yeme-içme ortamı da olduğu düşünüldüğünde eşya donanımında kayıt sayısının az olması doğal karşılanabilir. Şöyle ki, bir eşya (örneğin bir masa) birden fazla amaçla kullanıldığı için bir kez kaydedilmiş olabilir. Ayrıca öğretmenler odasının eşya sayısının az, kullanıcı sayısının çok olması da veri azlığını açıklamaktadır.

“Öğle yemeğinde yine masaya sığmadık.” (G8, 01.11)

“Bugün odadaki eşyalardan faydalanmadım.” (G8, 23.10)

“Sandalyeler çok dağılmıştı.” (G8, 03.11)

Tablo 8’de *teknolojik araç-gereç donanımında* toplam (TY: 15) kayıt olduğu bunların tümünün olumlu olduğu, olumsuz algılarla (Y: 0) ise herhangi bir kayıt olmadığı görülmektedir. G8 gözlemlendiği öğretmenler odasının teknolojik araç-gereç donanımıyla ilgili çok fazla kayıt tutmasa da günlük formundan elde edilen bilgiler odanın teknolojik araç-gereç donanımından memnun olduğunu göstermektedir. Aşağıda verilen kanıt cümleleri bu bulguyu desteklemektedir.

“Bugün internette Atatürk’ün hayatıyla ilgili görseller indirdim.” (G8, 16.10)

“Fotokopi makinesinden çocuklara boyama sayfası çıkardım. Bilgisayardan e-okula girdim.” (G8, 18.10)

G8’in *mekânsal doyum düzeyinin* 4.66 değerle en yüksek günlüklerden biri olduğu görülmektedir. Bu bulgu, öğretmenler odasının süre olarak yoğun kullanılması şeklindeki bulguyla birlikte yorumlandığında G8 için öğretmenler odasının işlevsel ve kullanılan bir eğitsel alan olduğu söylenebilir.

“Öğretmenler odasında genel olarak çok güzel sohbet ortamı oluyor. Oraya geldiğimde kendimi enerji bulmuş hissediyorum.” (G8, 18.10)

“Genel olarak dinlendirici ve ilişki düzeyinin iyi olduğu bir gündü.” (G8,01.11)

“Bugün bir arkadaşımız tatlı almış okula. Öğleden sonraları dersim olmadığı için dersi boş olan arkadaşlarla çok güzel bir sohbet ortamı oluyor. Paylaşım ve sohbet çok iyiydi.” (G8, 24.10)

Tablo 8’i özetlemek gerekirse, G8 okulda geçirilen zamanın ve öğretmenler odasında geçirilen zamanın yüksek yoğunlukta olduğuna ilişkin kayıtlar içermektedir. Fiziksel koşullar, eşya donanımı ve teknolojik araç-gereç donanımı kapsamında az veri kaydı olduğu görülmektedir. Mekânsal koşullar diğer değişkenlerden daha öncelikli algılanmış ve kaydedilmiştir. Bu bulgular bir ortamı fiziksel boyutundan mekânsal boyutuna taşıyan, ortama kullanıcıların girip çıkması, aralarında iletişim oluşması şeklindeki olguyla, öğretmenlik mesleği açısından öğretmenler odasının mekânsal boyutunun önemini işaret etmektedir.

Tablo 9. G9* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya, araç-gereç donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman			Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi
				TY: 2		TY: 81		TY: 15		TY: 35		
2017	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre		ÖO Geçen Süre	Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	1: En az 5: En çok
16.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	7	-	1	-	2	-	5
17.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	6	-	2	-	3	1	5
18.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	8	-	1	1	3	-	5
19.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	1	-	6	-	-	-	2	-	5
23.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	6	-	2	-	3	-	5
24.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	7	-	2	-	3	-	5
25.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	6	-	1	-	3	-	5
26.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	6	-	1	-	3	-	5
30.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	7	-	2	-	3	-	5
31.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	6	-	1	-	3	-	5
01.11 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	7	-	1	-	3	-	5
02.11 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	1	-	8	1	-	-	3	-	5
T: 12 gün	08.30-15.00	Gün X: 390 dk/6,5 saat	X: 80 dk/1,3 saat	Y: 2	Y: 0	Y: 80	Y: 1	Y: 14	Y: 1	Y: 34	Y: 1	X: 5

*G9 (Günlük 9): Rumuz: Lider, Yaş: 27, Cinsiyet: Erkek, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: Ortaokul, Branş: Türkçe

Tablo 9’da G9 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G9 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda diğer günlüklerden farklı olarak on iki gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.30-15.00 saatleri arasında sabah, öğle ve öğle sonrasında değişen zaman aralıklarında gözlemlendiği görülmektedir. G9’da okulda geçirilen günlük ortalama süre 390 dk/6,5 saat, öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre ise 80 dk/1,3 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 20,5’idir. Başka ifadeyle okulda bulunulan sürenin beşte biri öğretmenler odasında geçirilmektedir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında, bu süre öğretmenler odasının G9 için orta yoğunlukta (bkz. şekil 1) kullanım değerine sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 9’da öğretmenler odasının *fiziksel koşullarına* ilişkin kayıtlar yok denilecek kadar (Y: 2) azdır, bu kayıtlar olumlu algılar içermektedir. Bu bulgu G9’un öğretmenler odasıyla ilgili algılarını tümüyle mekânsal koşullara yönlendirdiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 9’da öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* teması altında tümüyle olumlu algılar (Y: 80) kaydedildiği görülmektedir. Olumsuz algılar (Y: 1) yok denecek kadar azdır. Mekânsal koşullar teması altındaki kayıtlar yüksek sayıda ve ayrıntılı veriler içermektedir. Mekânsal koşul kapsamında yer alan ses, ısınma, havalandırma, ışık, temizlik vb. durumların hepsine ilişkin kayıtlar olduğu görülmektedir. Örneğin diğer günlüklerden farklı olarak ecza dolabı, panolar, ayna, takvim ve önceki dönemlerde çalışan öğretilerin fotoğraflarından söz eden kayıtlar olduğu görülmektedir. Aslında eşya teması altında yer alması gereken bu objelerin mekânsal alana kaydedilmesinin, olumlu mekânsal algıların çok olmasını açıkladığı düşünülebilir. Yine diğer günlüklerden farklı olarak G9 fiziksel bir ortamı mekân boyutuna taşıyan bu ayrıntıları fark etmiş ve olumlu kaydetmiştir.

“Öğretmenler odasının temizliği yapılmıştı. Odanın temizliği öğretmenler gelmeden önce yapılmış olmalı ki temizlik maddesinin kokusu hissedilebiliyordu. Havalandırılmıştı. Isınma iyiydi. Güvenlik sorunu yoktu.” (G9, 19.10)

“Bugün öğretmenler odasının temizliği yapılmıştı. Masanın üzeri silinmişti ve topluydu. Ses yoktu. İçerisi aydınlıktı. İçerde herhangi bir koku yoktu. Bakım gerektirecek herhangi bir durum yoktu. Güvenlik açısından herhangi bir sıkıntı yoktu.” (G9, 25.10)

“Öğretmenler odası her geçen gün daha temiz ve düzenli oluyor. Bunda temizlik görevlisinin göreve başlaması da etkili oldu. Isınma konusunda herhangi bir problem yok. Sürekli havalandırılıyor. Koku hiç olmuyor. İçerde herhangi bir ses ve gürültü yok. Bakım ve güvenlik konusunda bir sorun yok.” (G9, 02.11)

G9 günlüğünde *eşya donanımı* başlığı altında (TY: 15) kayıt elde edilmiştir, bunların hemen hepsi (Y: 14) olumludur. Eşya donanımının az sayıda veri içermesi mekânsal koşullardaki veri çokluğu ile açıklanabilir. Kanıt cümlelerinden görüldüğü gibi farklı öğretmen dolapları ve askı bu tema altında kaydedilmiştir.

“Öğretmen odamızda her öğretmenin kendine özel dolabı var. Dolaplar kitaplarımızı ve özel eşyalarımızı koymak için yeterli oluyor. Dolapların üzerinde renkli harflerle isimlerimiz yazıyor.” (G9, 31.10)

“Öğretmenler odasında bulunan kapalı dolapların bir kısmında askılıklar var. Mont, ceket vs. eşyalarımızı oraya asıyoruz. Herkese yetecek kadar askı var. Kapaklı olduğu için görsel olarak da kötü bir görüntü olmuyor.” (G9, 02.11)

“Bugün öğretmenler odasında bulunan ecza dolabını kontrol ettim. Aslında hep göz önünde fakat bugün dikkatimi çekti. İçerisinde gerekli malzemeler var. İnşallah hiç gerek duyulmaz.” (G9, 26.10)

Teknolojik araç-gereç donanımı teması altında günlüğün ikinci sırada veri çokluğu (TY: 35) olan kayıtları analiz edilmiştir. Bu kayıtların hemen hepsi (Y: 34) olumlu algılar içermektedir. Olumsuz algılar (Y: 1) çok denecek kadar azdır.

“Öğretmenler odasında bulunan bilgisayar ve fotokopi makinesini kullandım. Bilgisayarı genellikle öğrencilere test çıkarırken kullanıyorum.” (G9, 17.10)

“Bugün bir saat boş dersim vardı. Diğer öğretmenler derste olduğu için öğretmenler odasında kimse yoktu. Bilgisayarda 8. sınıf öğrencileri için liselere geçiş sınavıyla ilgili bir slayt hazırladım ve bir sonraki ders dağıtacağım testlerin fotokopisini çektim.” (G9, 24.10)

G9 mekânsal doyum düzeyi en yüksek olan iki günlükten biridir: 5. Bu yüksek doyum düzeyi günlükte yer alan ifadelere başvurularak yorumlanabilir: G9 ğretmenler odasında birlikte yemek yeme, kutlama vb. paylaşımlar ve güvenli, samimi iletişim ortamı olduğundan söz etmektedir.

“ğle yemeklerini birlikte öğretmenler odasında yiyoruz. Yemek sırasında okul işleriyle ilgili konulardan konuşmuyoruz. Bazen biraz fazla yemek yiyen arkadaşlarımıza şaka yollu takılıyoruz. Neşeli bir ortam oluyor yemek sırasında.” (G9, 19.10)

“Bugün fen bilimleri öğretmenimizin doğum günüydü. Kendisine güzel bir sürpriz hazırladık. ğle arasında arkadaşımızın doğum gününü kutladık. Çok mutlu oldu. Aldığımız hediye için bütün öğretmenlere teşekkür etti.” (G9, 23.10)

“Bugün ğretmenler odasında güzel bir ortam vardı. İdareciler ve öğretmenlerle birlikte öğrencilere yapılacak olan kıyafet yardımını hakkında konuştuk.” (G9, 25.10)

Tablo 9’u özetlemek gerekirse, G9 mekânsal koşullardan yüksek düzeyde memnun, mekânsal boyutta en yüksek doyum düzeyi betimleyen bir gözlem formudur. Öte yandan fiziksel koşullar hemen hemen hiç ve eşya donanımı az sayıda kaydedilmiştir. Bu günlüğün ayırt edici özelliği mekânsal koşullarda daha önce söz edilmeyen eşyalarla ilgili olumlu algılara yer vermiş olmasındır.

Tablo 10. G10* Öğretmenler odasında geçirilen süre, öğretmenler odasının fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyi; aritmetik ortalama ve frekans değerleri

Tarih	Zaman			Fiziksel Koşullar		Mekânsal Koşullar		Eşya Donanımı		Teknolojik Araç-Gereç Donanımı		Mekânsal Doyum Düzeyi
	Okula Giriş-Çıkış Okulda Geçirilen Süre	ÖO Geçen Süre		Olumlu Fiziksel Koşullar	Olumsuz Fiziksel Koşullar	Olumlu Mekânsal Koşullar	Olumsuz Mekânsal Koşullar	Olumlu Eşya Donanımı	Olumsuz Eşya Donanımı	Olumlu TAG Donanımı	Olumsuz TAG Donanımı	
				TY: 4		TY: 36		TY: 4		TY: 24		
2017												1: En az 5: En çok
16.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	-	2	-	-	4	-	3
17.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	80 dk/1,3 s	-	-	1	-	-	-	2	-	5
18.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	110 dk/1,8 s	1	-	3	1	-	-	1	-	3
19.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	90 dk/1,5 s	-	-	2	-	-	-	-	1	1
20.10 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	-	1	-	-	1	1	2
23.10 Pzrt	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	-	3	-	-	1	-	1
24.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	80 dk/1,3 s	-	-	1	1	2	1	-	-	2
25.10 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	80 dk/1,3 s	1	-	1	2	-	-	1	-	2
26.10 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	30 dk/0,5 s	-	1	2	1	-	-	-	-	3
27.10 Cm	08.20-15.00	400 dk/6,7 s	20 dk/0,3 s	-	-	2	-	-	-	1	-	3
30.10 Pzrt	08.25-15.00	395 dk/6,6 s	110 dk/1,8 s	-	1	-	3	1	-	1	-	3
31.10 Sa	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	-	2	-	-	1	2	2
01.11 Çrş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	-	3	-	-	2	-	4
02.11 Prş	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	120 dk/2 s	-	-	-	2	-	-	1	-	2
03.11 Cm	08.30-15.00	390 dk/6,5 s	100 dk/1,6 s	-	-	3	-	-	-	2	2	3
T: 15 gün	08.20-15.00	Gün X: 391 dk/ 6,5 saat	X: 88 dk 1,5 saat	Y: 2	Y: 2	Y: 15	Y: 21	Y: 3	Y: 1	Y: 18	Y: 6	X: 2,6

*G10 (Günlük 10): Rumuz: Şensev, Yaş: 32, Cinsiyet: Kadın, Okul türü: Devlet okulu, Okul Düzeyi: İlkokul, Branş: Sınıf Öğretmenliği

Tablo 10’da G10 kayıtlarında yer alan öğretmenler odasının kullanım süresi ile fiziksel-mekânsal koşulları, eşya donanımı, teknolojik araç-gereç donanımı ve mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıtların analiz sonuçları yer almaktadır. Bu bulgular şöyle sıralanabilir:

G10 kayıtlarında öğretmenler odasının *zaman* boyutunda on beş gün süreyle, sadece hafta içi günlerde ve 08.30-15.00 saatleri arasında değişen bir zaman aralığında gözlemlendiği görülmektedir. G10 okula hafta içi her gün gelmekte ve öğretmenler odasını sabah, öğle ve öğle sonrasında gözlemleyebilmektedir; bu durum öğretmenler odasında günün farklı zaman dilimlerindeki yaşantıların kaydedilebildiği, odanın incelenen koşullarıyla ilgili güvenilir bilgilere ulaşıldığı anlamına gelmektedir. G10’da okulda geçirilen günlük ortalama süre 391 dk/6,5 saat, öğretmenler odasında geçirilen günlük ortalama süre 88 dk/1,5 saattir. Öğretmenler odasında geçirilen zaman okulda geçirilen zamanın % 22,5’i, yaklaşık beşte biridir. Ders saatleri ve diğer etkinlikler dışarıda bırakıldığında, bu süre öğretmenler odasının G10 için orta yoğunlukta (bkz. şekil 1) kullanıldığını göstermektedir.

Tablo 10’da *fiziksel koşullara* ilişkin kayıtların çok az (TY: 4) ve olumlu algılar (Y: 2), olumsuz algılar (Y: 2) şeklinde olduğu görülmektedir. Bu bilgi öğretmenler odasının okul içindeki yeri, konumu, boyutu, yapısal özellikleri, büyüklüğü gibi kalıcı özellikler içeren fiziksel koşulların, öğretmenler ya da odanın diğer kullanıcılarının planlamadığı ve değiştiremediği özellikler olması nedeniyle öğretmenler odasının bu özelliğinin fazla algılanmadığı ve kaydedilmediği şeklinde yorumlanabilir. Kanıt cümlelerinde görüldüğü gibi G10’un gözlemlendiği öğretmenler odasının fiziksel koşulları iyi değildir; bu durum bina içinde öğretmenler odasının konumundan kaynaklanmaktadır.

“Öğretmenler odası kuzeye baktığı için güneş almıyor, kaloriferin yanmadığı zaman da çok üşüyoruz.” (G10, 26.10)

“Öğretmenler odası tuvaletin yanında olduğu için çok fazla kokuya maruz kalıyoruz.” (G10, 30.10)

Tablo 10’da öğretmenler odasının *mekânsal koşulları* en yüksek (TY: 36) sayıda veri kaydı içermektedir. Bu kayıtların dağılımı olumlu (Y: 15) ve olumsuz (Y: 21) şeklindedir. Olumsuz algılanan koşulların sadece mekânsal tema altında yüksek olması G10’un mekânsal doyum düzeyinin orta düzeyde (2,6) olmasıyla birlikte yorumlanabilir.

Kanıt cümlelerine bakıldığında mekânsal boyutta temizlik koşullarının sıklıkla olumlu bulunduğu, masa üstü dağınıklığı ve ısınma koşullarının ise olumsuz algılandığı görülmektedir.

“Bugün oldukça temiz bir odayla karşı karşıyaydık. Oda yine mis gibi kokuyordu. Temizlik görevlisi temizliği çok iyi şekilde yapıyor. Keşke öğretmen arkadaşlar bu konuda dikkatli olsalar.” (G10, 18.10)

“Okulda çalışmaya yeni başlayan bayan görevli odamızı tertemiz etmişti. İlk defa mis deterjan kokularıyla odaya girdim. Çok mutlu olduk hepimiz.” (G10, 25.10)

“Olabilirdiğince dağınık bir öğretmenler odasına maruz kaldık bugün. Herkes çayını içiyor, bardakları masanın üzerinde bırakıyor. Yazılı zamanı olduğu için branş öğretmenlerinin sınav kağıtları masanın üzerini kaplamıştı.” (G10, 23.10)

“Kaloriferde su sızıntısı olduğu için hava yapmış yine. Okul ve oda gittiğimizde ısınmamıştı. Hava da biraz soğuktu. Ufuyu kullanmak zorunda kaldık.” (G10, 01.11)

Tablo 10’da *eşya donanımıyla* ilgili kayıtların çok az (TY: 4) olduğu görülmektedir. Bu durum günlüklerde de sıklıkla görüldüğü gibi G10 öğretmenler odasının eşya boyutuna dikkat edilmediği şeklinde yorumlanabilir.

“Öğretmenler odasında bugün eşyaların yerleri değişti. Müdür bey odanın dağınık göründüğünü, bunun eşyalardan kaynaklı olduğunu düşündüğünü söyledi. Koltuğun bir tanesini ve kitaplığı depoya gönderdi. Oda daha ferahladı. Odadaki eşyaların yerlerini değiştirirken hepsine dokunma fırsatım oldu. Özel olarak kullanımım olmadı, oturmaktan başka.” (G10, 24.10)

Tablo 10’da *teknolojik araç-gereç donanımının* toplam kaydı (TY: 24) ve olumlu algılanan özelliklerin daha çok (Y: 18), olumsuz algıların ise daha az (Y: 6) olduğu görülmektedir. Bu da bilgisayar, internet, fotokopi makinesi gibi teknolojik araç-gereçlerin varlığının temel ihtiyaç olması açısından olumlu algılandığı ancak bu araçlar kullanılmadığında veya sıra olduğunda olumsuz algılar olarak kaydedildiği şeklinde yorumlanabilir.

“Kulüp raporlarını hazırlamak için bilgisayarı kullandım.” (G10, 18.10)

“Çocuklara ödev hazırlamak için fotokopi makinesini kullandım.” (G10, 20.10)

“Bugün internet yoktu. Ödev ve etkinlik hazırlarken zorlandık. Elimizle hazırlamak zorunda kaldık.” (G10, 19.10)

“Çok lazım olmasına rağmen bugün bilgisayar ve interneti kullanamadım. Çünkü arkadaşımız üç gündür bilgisayarın başında oturuyor. Hiçbir işimizi yapamadık.” (G10, 03.11)

G10 günlüğünde *mekânsal doyum düzeyinin* 2,6 değerle orta düzeyde olduğu, ancak diğer günlüklerle karşılaştırıldığında öğretmenler odasına ilişkin en düşük memnuniyet düzeyi olduğu görülmektedir. G10 günlük kayıtlarında bu bulgunun nedeni olabilecek bir ifadeye rastlanmamıştır, nedenlerin okul dışı hatta öğretmenler odası dışı koşullarda olduğu düşünülebilir.

Tablo 10’u özetlemek gerekirse, memnuniyet düzeyi en düşük günlük formu, fiziksel ve eşya donanımı koşullarında en düşük günlüklerden biri, mekânsal ve teknolojik araç-gereç donanımında da yine az sayıda kaydın yer aldığı günlük olduğu görülmektedir. G10 günlük kayıt örneğine ekler bölümünde yer verilmiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

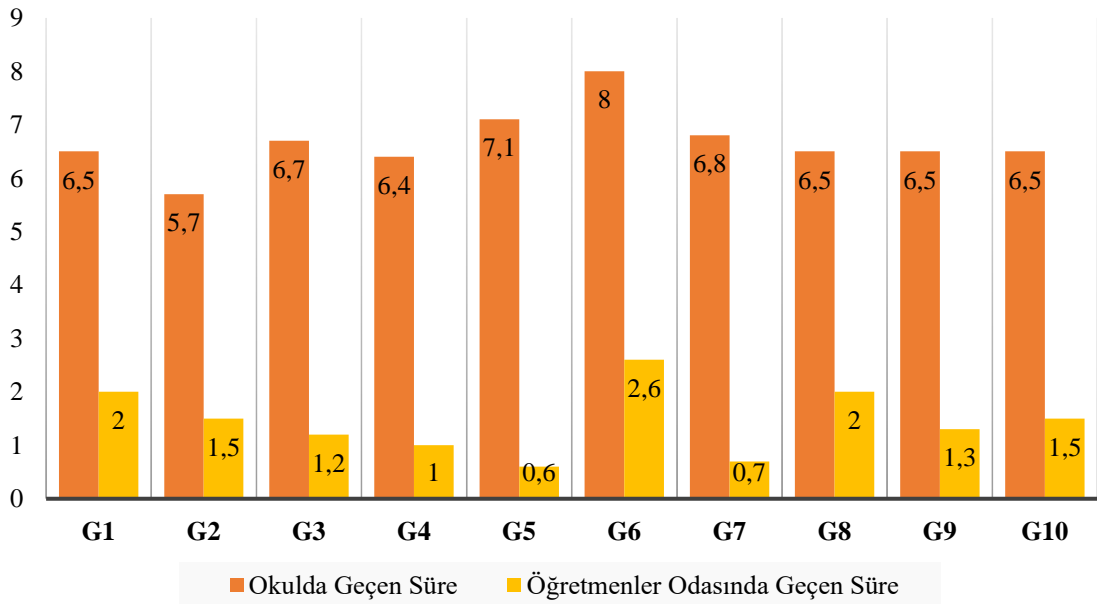
5.1. SONUÇLAR

5.1.1. Öğretmenler Odası-Zaman Temasına İlişkin Sonuçlar

G9 (12 gün) dışında bütün katılımcı gözlemciler görev yaptıkları okulun öğretmenler odasında 15 gün süreyle vakit geçirmiş, gözlem yapmış ve izlenimlerini Öğretmenler Odası Günlükleri'ne kaydetmişlerdir. Bu süre sabah, öğle ve öğle sonrası şeklinde günün farklı zaman dilimlerindeki yaşantıları içermektedir ve araştırma sorularına yanıt oluşturabilme, incelenen alanın koşullarıyla ilgili güvenilir bilgilere ulaşılması açısından yeterli kabul edilebilir.

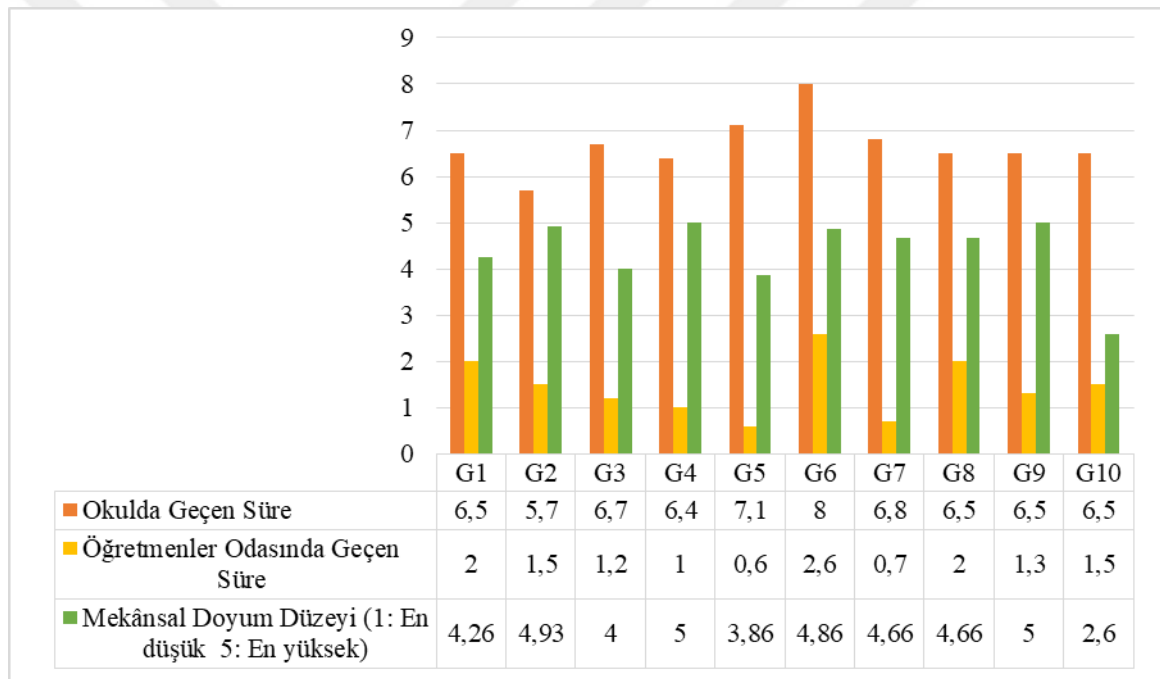
Okulda geçen süre; on günlük için okulda geçen süre ortalaması 6,7 saattir. Okulda geçirilen süre en çok 8 saat (G6), en az 5,7 saattir (G2). Bu sonuç, tam gün eğitim veren okulların mesai saatine yakın bir süreye denk gelmektedir.

Öğretmenler odasında geçirilen zaman; on günlük için ortalama 1,5 saattir. Bu süre, öğretmenler odasının yeterince gözlemlenmesi ve kaydedilmesi için yeterlidir. Öğretmenler odasında geçen süre en çok 2,6 saat (G6), en az 0,6 saattir (G5). Başka deyişle, öğretmenler odasında geçen sürenin okulda geçen süreye oranı en çok 1/3 ile G6, G1, G8 günlüklerinde, en düşük 1/12 ile G5 günlüğündedir. Bu sonuçlar öğretmenler odasının kullanılan, mekânsal anlamı olan bir alan olduğunu düşündürür (bkz. şekil 2).

Şekil 2. Okulda geçen süre ile öğretmenler odasında geçen süre ortalamaları

Araştırmanın zaman boyutundaki sonuçları ile mekânsal doyum düzeyi sonuçları karşılaştırıldığında; öğretmenler odasında geçen sürenin en yüksek olduğu G6'nın mekânsal doyum düzeyi de yüksek (4,86) olan bir günlük olduğu görülmektedir. Bu sonuç, yüksek mekânsal doyum düzeyi yaşanan öğretmenler odasında uzun süre zaman geçirilebileceği mantığına uygundur (G1, G6 ve G8'de olduğu gibi). Öte yandan, öğretmenler odasında en az zaman geçiren G5'in mekânsal doyum düzeyinin en yüksek (5) olduğu görülmektedir. Diğer günlüklerde de (G2, G3, G4, G7, G9) öğretmenler odasında geçen süre düşük olduğu halde mekânsal doyum düzeyinin yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde okulda ve öğretmenler odasında geçirilen zamanla mekânsal doyum düzeyi arasında olumlu bir ilişki olduğu söylenemez (bkz. şekil 3).

*ÖOGS/OGS : %31 %25 %21 %15 %8 %33 %10 %32 %21 %23

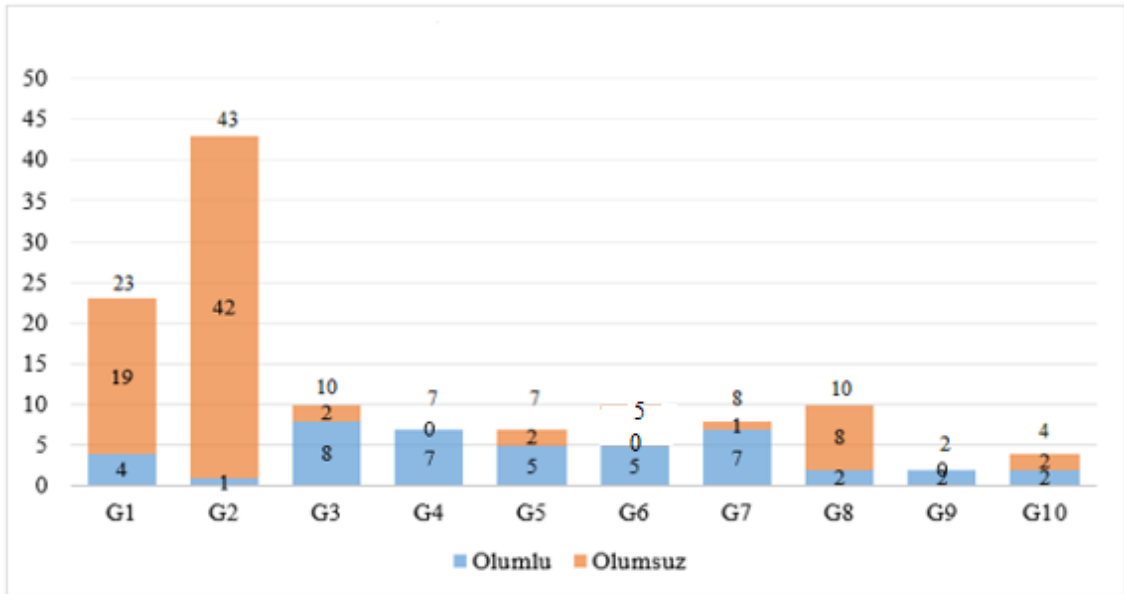
Şekil 3. Öğretmenler odasında geçen sürenin okulda geçen süreye oranı ile mekânsal doyum düzeyinin karşılaştırılması

5.1.2. Öğretmenler Odası-Fiziksel Koşullara İlişkin Sonuçlar

Günlükler üzerinde yapılan analiz sonuçları, fiziksel koşullar teması altında TY: 119 veri kaydı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular öğretmen odalarının fiziksel koşullarının diğer (mekân, eşya, teknolojik araç-gereç) temalara göre en az gözlemlenen ve kaydedilen koşulları olduğunu göstermektedir. Fiziksel koşulların

çoğunlukla olumsuz algılar (Y: 76) içerdiği, olumlu algıların (Y: 43) daha az olduğu görülmektedir. Bu verilerden, öğretmenler odasının bina içindeki yeri, konumu, yönü ve boyutları anlamındaki fiziksel koşulların genel olarak olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Günlük kayıtlarında bu sonucu destekleyen; öğretmenler odasının zemin katta, kuzey yönünde ya da boyutlarının yetersiz olduğu şekilde kayıtlar ya da orta katta, güneş alan, öğretmen sayısına yeterli boyutlarda öğretmenler odalarına ilişkin kayıtlar yer almaktadır.

Fiziksel koşullar teması altında en yüksek (Y: 43) veri kaydı G2, yüksek (Y: 23) G1 günlüklerine aittir. G3, G8 (Y: 10) ve G7 (Y: 8) günlükleri orta düzeyde veri kaydı içermektedir. Fiziksel koşullara ilişkin veri kaydı G4 ve G5 (Y: 7) günlüklerinde düşük düzeydedir; en düşük fiziksel koşul veri kayıtları G6 (Y: 5), G10 (Y: 4), G9 (Y: 2) günlüklerinde yer almaktadır (bkz. şekil 4).

Şekil 4. Fiziksel koşullar temasına ilişkin olumlu-olumsuz algıların karşılaştırılması

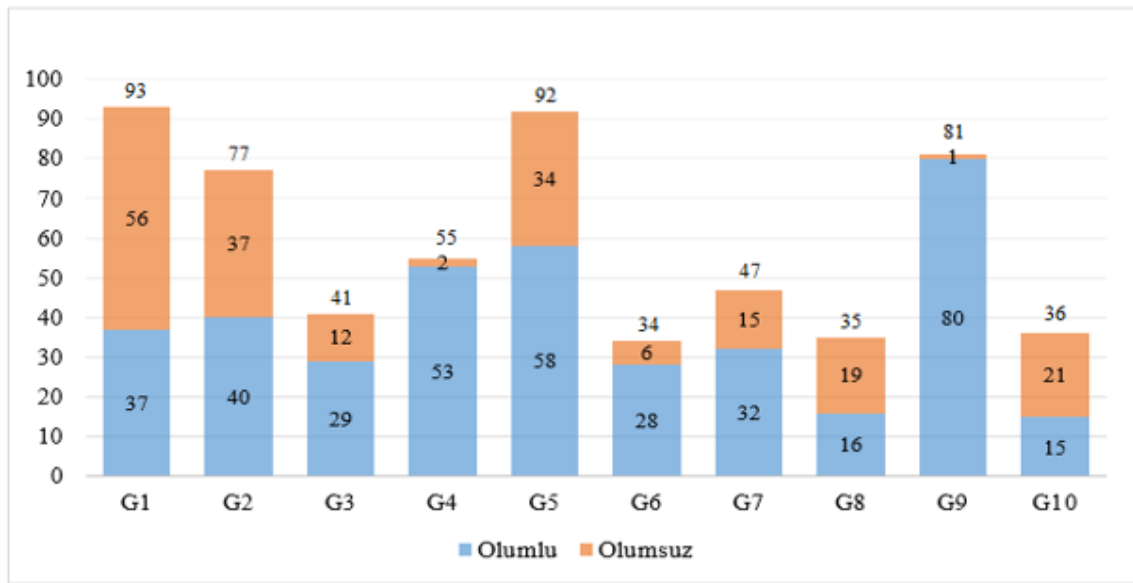
5.1.3. Öğretmenler Odası-Mekânsal Koşullara İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın analiz sonuçları mekânsal koşullar teması altında TY: 591 veri kaydı olduğunu göstermektedir. Mekânsal koşullar teması altında kaydedilen olumlu algıların (Y: 388), olumsuz algılardan (Y: 203) çok olduğu görülmektedir.

Fiziksel koşullar ile mekânsal koşullar sonuçları karşılaştırıldığında; gözlemci öğretmenlerin, mekânsal özellikleri (temizlik, ısı, ışık, havalandırma, düzen vb.) fiziksel özelliklerden (yer, konum, boyut vb.) daha çok ve öncelikli algıladıkları görülmektedir.

Bu sonuç, fiziksel koşulların değiştirilebilme özelliklerinin olmaması/az olması, mekânsal koşulların ise kullanıcıların inisiyatifinde ya da değiştirilebilir olduğu düşünülerek açıklanabilir. Başka deyişle öğretmenler mekânsal koşulları fark etme, müdahale etme olanağına sahip olabildikleri için mekânsal veriler daha çok gündeme gelmiş ve kaydedilmiştir.

Mekânsal koşullar teması altında en yüksek veri kaydı G1 (Y: 93) ve G5 (Y: 92), yüksek veri kaydı G9 (Y: 81), G2 (Y: 77) günlüklerindedir. Orta düzeyde mekânsal koşul veri kaydı G4 (Y: 55), G7 (Y: 47)'dir. G3 (Y: 41) düşük veri kaydı, G10 (Y: 36), G8 (Y: 35), G6 (Y: 34) en düşük veri kaydı içeren günlüklerdir (bkz. şekil 5).

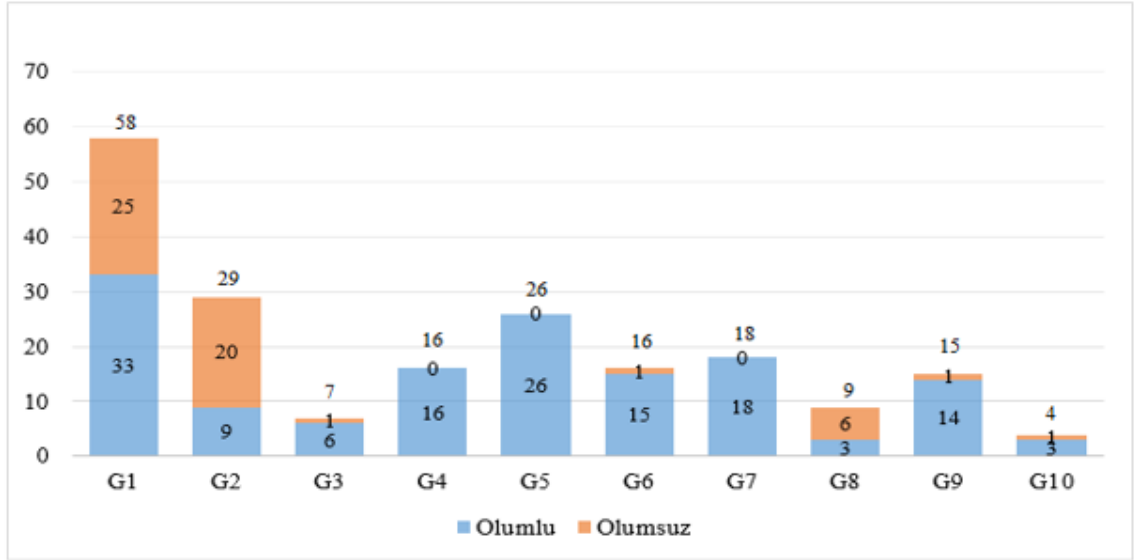
Şekil 5. Mekânsal koşullara ilişkin olumlu-olumsuz algıların karşılaştırılması

Mekânsal koşullar ile mekânsal doyum düzeyi karşılaştırıldığında; mekânsal koşullara ilişkin olumlu algıların görece olarak yüksek (Y: 388) olması, incelenen öğretmen odalarına ilişkin mekânsal doyum düzeyinin yüksek düzeylerde yoğunlaşması ile uyumlu bir sonuçtur. Öte yandan olumsuz algıların da 1/3 oranında (Y: 203) olduğu değerlendirilirse; mekânsal koşullara ilişkin algıların değişkenlik gösterdiği, daha çok ve öncelikli olarak olumlu olduğu söylenebilir. Yukarıda belirtildiği gibi mekânsal koşullar (temizlik, havalandırma, ışık, ısı, düzen vb.) fiziksel koşullara görece olarak öğretmenlerin inisiyatifinde olan, değiştirebilecekleri ya da karar alabilecekleri koşullardır ve olumsuz durumlara müdahale edilerek olumluya dönüştürülebildiği düşünülebilir. Günlük kayıtlarından da mekânsal koşulların bir gün içinde bile değişiklik gösterdikleri ve birbirini etkiledikleri görülmüştür.

5.1.4. Öğretmenler Odası-Eşya Donanımına İlişkin Sonuçlar

Öğretmenler odasının eşya donanımı teması altında toplam veri kaydı TY: 200'dür; bu kayıtların çoğunluğu olumlu algılar (Y: 145) içermektedir. Olumsuz algılar 1/4 oranında daha az (Y: 55) kaydedilmiştir. Bu sonuç, incelenen öğretmen odalarının masa, dolap, oturma eşyası vd. konusunda yeterli ve işlevsel koşullarda olduğunu göstermektedir.

Eşya donanımıyla ilgili en yüksek veri kaydı (Y: 58) G1 günlüğüne aittir, G2 (Y: 29) ve G5 (Y: 26) günlükleri yüksek veri kaydı içermektedir. G7 (Y: 18), G4 ve G6 (Y: 16), G9 (Y: 15) ile orta düzeyde, G8 (Y: 9), G3 (Y: 7) ile düşük ve G10 (Y: 4) ile en düşük veri kaydı içeren günlüklerdir (bkz. şekil 6). Öğretmenler odasında geçen süre ile eşya donanımı temalarına ilişkin bulgular arasında bir ilişki saptanamamıştır.

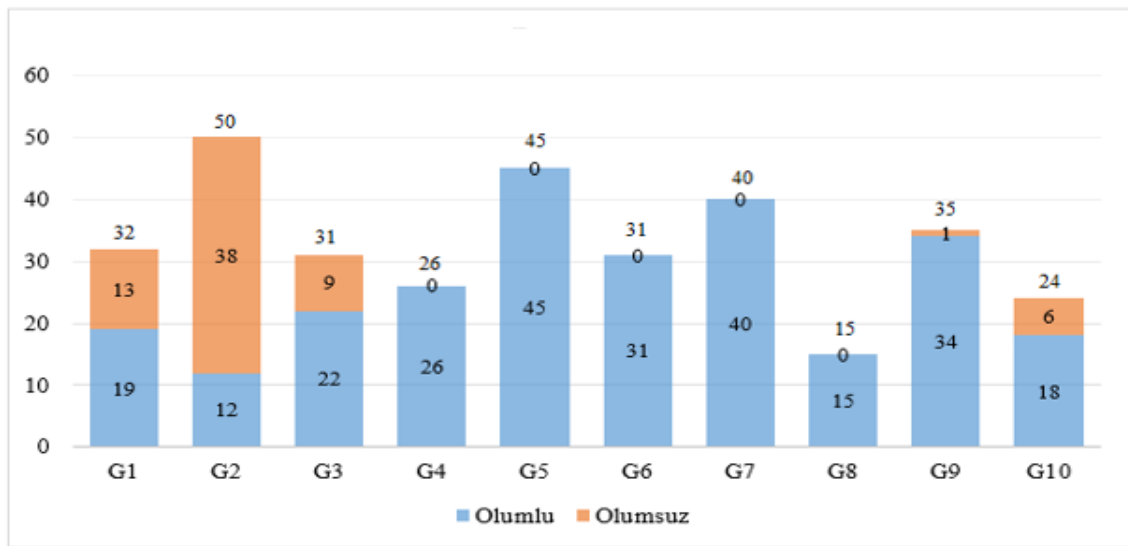
Şekil 6. Eşya donanımı temasına ilişkin verilerin olumlu-olumsuz karşılaştırılması

Analiz sonuçlarına göre, öğretmenler odasının eşya donanımına ilişkin olumlu algıların olumsuz algılardan çok daha fazla olması ile mekânsal doyum düzeyleri sonuçları karşılaştırıldığında bu iki değişken arasında bir ilişki görülmemektedir. Başka deyişle öğretmenler odasında eşya donanımından duyulan memnuniyet mekânsal doyum düzeyine yansımamaktadır. Çünkü mekânsal doyum düzeyi öğretmenler odasında diğer değişkenleri (fiziksel koşullar, mekânsal koşullar ve teknolojik araç gereç donanımı) hatta psiko-sosyal ortamı da kapsayan genel bir algıyı yansıtmaktadır.

5.1.5. Öğretmenler Odası-Teknolojik Araç-Gereç Donanımına İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın teknolojik araç-gereç donanımı teması altında toplam veri kaydı TY: 329'dur. Bu sonucun eşya donanımına ilişkin verilerden (Y: 200) daha yüksek olması, günümüzde teknolojiye her alanda olduğu gibi okullarda ve öğretmenler odasında da ihtiyaç ve talep olmasıyla ilişkilidir. Teknolojik araç-gereç donanımı kayıtlarının çoğunluğu olumlu (Y: 262) algılar içermektedir; olumsuz algılar $\frac{1}{4}$ oranında daha az (Y: 67) kaydedilmiştir. Araştırmanın ilgi çeken bir sonucu olarak G4, G5, G6, G7, G8 ve G9 günlüklerinin, teknolojik araç-gereç konusunda tümüyle olumlu algılar içerdiği görülmektedir. Bu sonuç gözlemlenen öğretmen odalarında teknolojik araç-gereç donanımının yeterli olduğunu göstermektedir. Öte yandan en çok veri kaydeden G2'nin algıları teknolojik koşulların çoğunlukla olumsuz olduğu şeklindedir. Günlük kayıtlarından, bu gibi az sayıdaki olumsuz algıların bilgisayar, fotokopi makinesi vd. araçların sayıca az olmasından kaynaklandığı ya da bu araçları sıklıkla kullanan kişilerin daha çok eksiklik algıladıkları şeklindeki ifadelerden anlaşılmaktadır.

Teknolojik araç-gereç donanımında en yüksek veri kaydı G2 (Y: 50) günlüğündedir; G5 (Y: 45) ve G7 (Y: 40) yüksek veri kaydı içeren günlüklerdir. G9 (Y: 35), G1 (Y: 32), G6 (Y: 31), G3 (Y: 31) ile orta düzeyde teknolojik araç-gereç veri kaydı içermektedir. G4 (Y: 26) ve G10 (Y: 24) günlükleri düşük düzeyde ve G8 (Y: 15) en düşük düzeyde teknolojik araç-gereç donanımına ilişkin veri kaydı olan günlüklerdir (bkz. şekil 7).

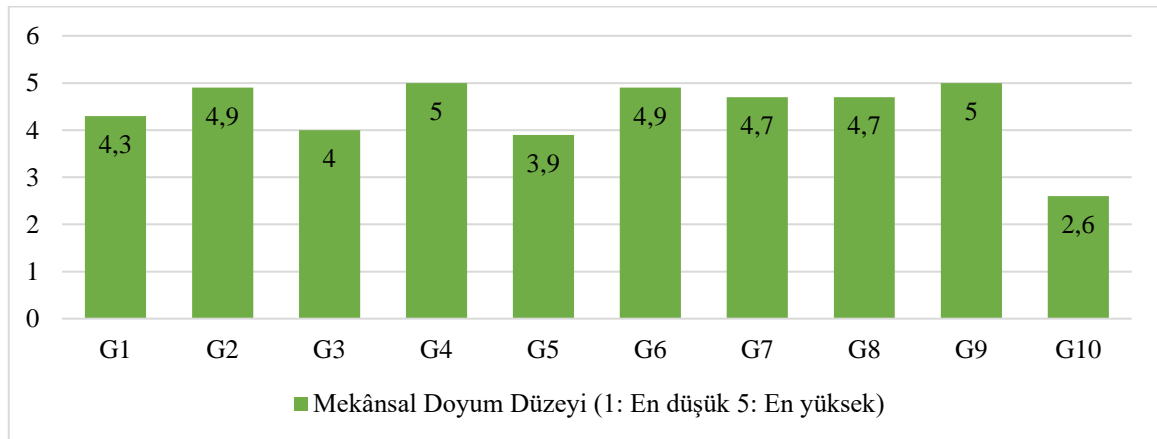
Şekil 7. Teknolojik araç-gereç donanımı temasına ilişkin verilerin olumlu-olumsuz algılar bağlamında değerlendirilmesi

Teknolojik araç-gereç donanımı sonuçları diğer değişkenlerle karşılaştırılsa; örneğin, bu sonuçların öğretmenler odasında geçen süre ile ilişkili olmadığı görülmektedir. Öğretmenler odasında uzun süreli vakit geçirme nedeninin teknolojiden yararlanmak dışındaki nedenlere (sosyal ortam ve iletişim, mesleki çalışma vb.) bağlı olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın teknolojik araç-gereç donanımı sonuçları ile mekânsal doyum düzeyi sonuçları arasında da bir ilişki görülmemektedir. Teknolojik araç-gereç donanımı kayıtları en yüksek olan G2 (Y: 50), yüksek olan G5 (Y: 45), orta düzeyde olan G9 (Y: 35) ve en düşük olan G8 (Y: 15) günlüklerinde mekânsal doyum düzeyinin en yüksek düzeyde olması bu sonucu örneklendirir.

5.1.6. Öğretmenler Odası-Mekânsal Doyum Düzeyine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın öğretmenler odasına ilişkin mekânsal doyum düzeyine ilişkin on günlük formundan elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 4,4'dür; bu sonuç, incelenen alanda yüksek düzeyde memnuniyet ve rahatlık hissedildiği anlamına gelmektedir. Günlükler bireysel bazda ele alınırsa, en yüksek mekânsal doyum düzeyleri G4 ve G9 (5), G2 ve G6 (4,9), G7 ve G8 (4,7) günlüklerinde kaydedilmiştir. G1 (4,3), G3 (4), G5 (3,9) ile yüksek düzeyde, G10 günlüğü ise orta düzeyde (2,6) mekânsal doyum düzeyi kayıtları içermektedir (bkz. şekil 8). Araştırmanın iyi hissettiren bir sonucu, “düşük” mekânsal doyum ve “en düşük” düzeylerde mekânsal doyum kayıtlarının olmamasıdır. Mekânsal doyum düzeyi boyutu araştırmanın önemli bir paydasıdır çünkü bu araştırmanın temel amacı, öğretmenler odasının öncelikli kullanıcıları olan öğretmenler tarafından hangi düzeyde memnuniyet oluşturduğudur ve araştırmada bu soruya dair ulaşılan sonuç olumludur.

Şekil 8. Öğretmenler odasına ilişkin mekânsal doyum düzeyi

Araştırma sonuçlarını özetlemek gerekirse;

- 1) Öğretmenler odasında geçirilen "zaman"ın okuldaki tam zamana göreli olarak yeterince uzun bir süre olduğu görülmektedir. Bu sonuç öğretmenler odasına ilişkin mekânsal doyum düzeyinin yüksek düzeyde olduğu sonucuyla uyumludur.
- 2) Öğretmen odalarının “fiziksel koşullar”ı diğer değişkenlere göre en az gözlemlenmiş ve kaydedilmiştir. Fiziksel koşulların çoğunlukla olumsuz algılar içerdiği, bu olumsuz algıların öğretmenler odasının bina içindeki yeri/konumu, boyutları vb. yapısal özelliklerden kaynaklandığı anlaşılmaktadır.
- 3) Öğretmenler odasının “mekânsal koşullar”ı fiziksel koşullara göreli olarak daha çok ve öncelikli algılanmıştır. Öğretmenlerin değiştirebilecekleri koşulları daha çok algıladıkları ve gündeme getirdikleri şeklinde yorumlanabilir. Mekânsal koşullara ilişkin olumlu-olumsuz algılar birbirine yakın düzeydedir.
- 4) Öğretmenler odasının “eşya” donanımı çoğunlukla olumlu algılar içermektedir. İncelenen öğretmen odalarının oturma, çalışma, yeme-içme, dolap vd. amaçlı yeterli eşyaya sahip olduğu anlaşılmaktadır.
- 5) Öğretmen odalarının “teknolojik araç gereç” donanımı eşya temalı kayıtlardan daha çok kaydedilmiştir. Bu kayıtlar çoğunlukla olumlu algılar içermektedir; incelenen öğretmen odalarının güncel teknoloji ihtiyacını kısmen karşıladığı söylenebilir.
- 6) Araştırmanın bu beş değişkene ilişkin sonuçlarının ortak paydada karşılaştırılması gereken boyuttaki tema olan, öğretmen odalarına ilişkin “mekânsal doyum düzeyi”nin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. En düşük ve düşük düzeyde mekânsal doyum hiç kaydedilmemiştir. Bu durum araştırmanın ana problemine ilişkin beklentiyi karşılayan ve iyi hissettiren bir sonuçtur; ancak bu mekânsal doyumun öğretmen odalarının iletişim, sosyalleşme, mesleki çalışma ortamı vb. diğer koşullarıyla olası bağlantısı da tartışılmalıdır.

5.2. TARTIŞMA

Bu araştırmada incelenen öğretmen odalarında öğretmenlerin yeterince uzun zaman geçirdikleri şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. Alan yazında öğretmenler odası konulu diğer çalışmalara bakıldığında öğretmenler odasında geçen zaman/süre konulu bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Dersler dışında öğretmenler odasında verimli zaman geçirmeye, okul kültürünün bir parçası olarak öğretmenler odasını kullanmaya sadece

öneriler şeklinde yer veren çalışmalar az sayıdadır (Ekinci, 2010; Sağol, 2013). Bu anlamda araştırmanın vakit geçirme alanı/tercih edilen ortam olarak öğretmenler odası konulu bulguları özgün bir sonuçtur.

Araştırmanın öğretmenler odasının fiziksel koşullarına ilişkin sonucu; diğer değişkenlere göre fiziksel koşulların daha az algılandığı, çoğunlukla olumsuz algılar kaydedildiği, bu olumsuzluğun öğretmenler odasının okul içindeki yeri ve boyutlarıyla ilgili olduğu şeklindedir. Alan yazın taramasında genelde eğitim ortamlarının ve özel olarak öğretmen odalarının fiziksel koşullarına ilişkin araştırma sayısının çok olduğu görülmektedir: Dinç ve Onat, 2002; Gök ve Gürol, 2002; Terzioğlu, 2005; Cilve, 2006; Karasolak, 2009; Ekinci, 2010; Akyol, 2011; Taşdan vd., 2013; Aydoğdu-Özoğlu ve Turan, 2015; Akar ve Gündüz, 2016; Nayir, Taneri ve Akgündüz, 2017; Dağlı ve Gençdal, 2018; Argon ve Koçak, 2019; Acar, 2000; Uludağ ve Odacı, 2002; Akar ve Sadık, 2003; Sarı ve Karasolak, 2009; Oyman, 2010; Karakütük vd., 2012; Aydoğan, 2012; Gültekin, Aruntaş ve Gün, 2014; Kaplan, 2014; Akbaba ve Turhan, 2016; Göksoy, 2017; Şahin, 2018; Ayaydın ve Katılmış, 2018; Karaküçük, 2008; Kurşunlu, 2018; Biter, 2008; Butin, 2000; Siskin, 2000; Hodgkinson ve Hodgkinson, 2004; Clanfield ve Foord, 2008; Parks, 2017; Yarbrough, 2001; Kenreich, 2001; Kilpatrick, 2003; Hughes, 2005; Sigurdardottir ve Hjartarson, 2011; Lyons, 2001; Pasalar, 2001; Barbra, 2006; Ruzsala, 2008; Uline ve Tschannen-Moran, 2008; Tanner, 2009; Kuuskorpi ve Gonzalez, 2011; Sadick ve Issa, 2016; Johnston, 2018). Bu araştırmalardan öğretmen odalarının fiziksel koşullarını yetersiz bulan Dinç ve Onat, Kurşunlu, Karaküçük, Ayaydın ve Katılmış, Göksoy, Akbaba ve Turhan, Kaplan, Karakütük vd., Gök ve Gürol, Cilve, Aydoğdu-Özoğlu ve Turan çalışmalarının sonuçları bu araştırmanın fiziksel koşulların olumsuz özelliklerine ilişkin sonuçlarıyla uyumludur. Terzioğlu, Dağlı ve Gençdal, Ekinci, Parks çalışmaları öğretmen odalarının fiziksel koşullarını yeterli bulan sonuçlarıyla, bu çalışmadan farklılık göstermektedir. Taşdan, Karasolak, Akar ve Gündüz araştırmaları ise öğretmen odalarının fiziksel koşullarının olumlu ve olumsuz özelliklerinin yakın sayıda olduğu şeklinde bir sonuç belirtmektedir.

Araştırmanın öğretmenler odasının mekânsal koşullarına ilişkin sonuçları çoğunlukla olumlu algılar içermektedir, buna yakın değerlerde olumsuz algılar da kaydedilmiştir. Gök ve Gürol, 2002; Uğurlu, Koç, Şemin-Köybaşı, 2018 araştırmaları olumlu ve olumsuz mekânsal özelliklerin birbirine yakın olduğu şeklindeki sonuçlarla bu tezin sonuçlarıyla uyumludur. Clanfield ve Foord, 2002; Paton, 2014 çalışmalarının

öğretmen odalarının mekânsal koşullarının olumlu özelliklerini vurgulayan sonuçları, bu tez çalışmasının sonuçları ile benzerdir. Öğretmen odalarının mekânsal koşullarının olumsuz özelliklerine işaret eden araştırmalar ise Ünal, Sürücü ve Yıldırım, 2018; Argon ve Koçak, 2019 çalışmalarıdır ve bu çalışmanın sonuçlarıyla kısmen örtüşmektedir. Araştırmanın, adı geçen diğer çalışmalarla ortak sonucu eğitim ortamlarında ve özelde öğretmen odalarında mekânsal koşulların önemli ve öncelikli olduğu bilgisidir.

Araştırmanın eşya donanımına ilişkin sonuçları çoğunlukla olumlu algılar içermektedir, bu durum masa, dolap, oturma eşyası, ayna, ecza dolabı vb. anlamındaki eşya konusunda incelenen öğretmen odalarının yeterli durumda olduğunu göstermektedir. Bu sonuca benzer çalışmalar Durmuş, 2006; Cilve, 2006; Coşkun, 2008; Ekinci, 2010; Akyol, 2011; Sağol, 2013; Aydoğdu-Özoğlu ve Turan, 2015; Bub ve Earley, 2009; Parks, 2017 araştırmalarıdır. Öğretmen odalarının eşya donanımının olumsuz özelliklerine işaret eden sonuçlar ise Terzioğlu, 2005; Akar ve Gündüz, 2016 çalışmalarıdır.

Araştırmanın teknolojik araç-gereç donanımına ilişkin sonuçları çoğunlukla olumlu algılar içermektedir. Bu durum bilgisayar, internet, fotokopi makinesi, televizyon, telefon, çay makinesi vb. anlamındaki teknolojik araç-gereç donanımı konusunda incelenen öğretmen odalarının yeterli seviyede olduğunu ve güncel ihtiyaçları karşıladığını göstermektedir. Cilve, 2006; Akyol, 2011; Aydoğdu-Özoğlu ve Turan, 2015; Nayir, Taneri ve Akgündüz, 2017; Butin, 2000; Bub ve Earley, 2009 çalışmaları öğretmen odalarının teknolojik araç-gereç donanımının olumlu özelliklerine işaret eden araştırmalardır ve bu araştırmanın sonuçları ile benzerdir.

Araştırmanın öğretmenler odasının mekânsal doyum düzeyine ilişkin sonuçlarının ortalaması yüksektir (4,4); düşük ve en düşük mekânsal doyum düzeyine ilişkin kayıta rastlanmamıştır. Alan yazında öğretmenler odasından duyulan mekânsal doyum düzeyine ilişkin tek araştırma Akyol'un (2011) çalışmasıdır. Bu anlamda, araştırma, öğretmenler odasının mekânsal iklimi/mekânsal doyum düzeyi kavramlarına odaklanması, bu temanın ortamın diğer koşullarıyla ilişkisi kurularak çalışılması ve bu desene uygun bir veri toplama aracı olarak "günlük" türünde formlar kullanılması açısından özgün bir çalışma deseni ve sonuçlar içermektedir.

Bu araştırmanın uygulama sürecinde, sonuç ve tartışma bölümünde özetlenen bilgilerin karşılaştırılması gereken başka bir kaynak gündeme gelmiştir. Bu kaynak Milli

Eğitim Bakanlığının 2019 tarihli “Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı” projesidir ve bu projenin vizyonu incelenmiş, tezin araştırma sonuçlarıyla karşılaştırılmıştır.

- 1) MEB Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı’nda öğretmen odaları öğretmenlerin çalışma ve vakit geçirme alanları şeklinde sosyo-kültürel bir mekân olarak ele alınmıştır. Bu tez çalışmasının zaman boyutundaki sonuçları da öğretmenler odasında yeteri kadar zaman geçirildiği şeklindeki bulgulara sahiptir. Bu sonuç yeni öğretmenler odası tasarımının yaklaşımıyla denk düşmektedir.
- 2) Yeni öğretmen odalarının tasarımında konforlu, rahat ve daha fazla öğretmenin oturmasını sağlayabilecek geniş oturma alanları oluşturulmuş, bireysel çalışma masasına ve yemek masasına dönüşebilen sehpalara, öğretmenin kişisel güvenliği için, anahtar taşıma zorunluluğunu ortadan kaldıran şifreli-kilitli bireysel dolaplara, öğretmenin ceket, forma, mont asmasını sağlayabilecek dolap içi askılık bölümüne yer verilmiştir. Bu tez çalışmasında ise öğretmenler odasının eşya donanımı teması bağlamında gözlemler yapılmış, veri analizleri sonucunda gözlem kayıtlarının çoğunlukla olumlu algılar içerdiği saptanmıştır. Bu sonuç, incelenen öğretmen odalarının masa, dolap, oturma eşyası vd. konusunda yeterli ve işlevsel koşullarda olduğunu göstermektedir ve MEB’in yeni öğretmenler odası tasarımıyla uyumlu bir sonuçtur.
- 3) Araştırma probleminin tanımlanmasında ve hem kuramsal hem ilgili araştırmalar bölümlerinde yer verilen okul mimarisi kavramının yeni öğretmenler odası tasarımında da yer alması, bu tez çalışmasının MEB’in proje çalışması ile örtüştüğü bir durumdur. Bu açıdan, tez sonuçları eğitim ortamları-öğretmen odaları konusuna katkı sağlayabildiği oranda önem taşımaktadır.

5.3. ÖNERİLER

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulardan hareketle tamamlayıcı, alana katkı sağlayan akademik çalışmalar boyutunda ve öğretmen odalarının daha iyi koşullara taşınması yönünde katkısı olacağı düşünülen bazı önerilerde bulunulmuştur. Bu öneriler şöyle sıralanabilir:

5.3.1. Kuramsal Boyuttaki Öneriler

- 1) Öğretmen odalarının güncel önemi ve geliştirilebilecek bir potansiyeli olduğu varsayımından hareket ederek tamamlayıcı çalışmalar yapılması, ölçek temelli

(Arslan, 2016 TREAS-Öğretmenler Odası Çevresel Değerlendirme Ölçeği- Teachers' rooms environmental assessment scale: Development and psychometric evaluation) nicel araştırmalar ve karma yöntemli çalışmalar önerilmektedir.

- 2) Devlet okulları ile özel okulların öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya, teknolojik araç-gereç donanımının ve mekânsal ikliminin karşılaştırıldığı çalışmalar yapılabilir.
- 3) Öğretmen odaları mevcut durumu ve geleceğe dönük tasarımlar açısından okul öğretmeni, öğrenci, idari kadro ve veli görüşlerini değerlendiren çalışmalar, demokratik eğitimin amaçlarıyla öğretmen odalarının amaç ve işlevlerini bir araya getirecektir.
- 4) Öğretmen odalarının fiziksel-mekânsal koşulları ve eşya, teknolojik araç-gereç donanımı öğretmenlerin yaş, cinsiyet, medeni durum, branş, okul türü ve düzeyi vb. değişkenler açısından çalışma konusu yapılabilir.
- 5) Öğretmen odalarının eğitsel-çevresel ve psiko-sosyal koşulları açısından Türkiye ile farklı coğrafyalardan yabancı ülkelerdeki modellerin karşılaştırıldığı çalışmalar yapılarak, yeni öğretmen odaları tasarlamak yönünde katkı sağlanabilir.
- 6) Öğretmen odalarının zümre bazında, katlara bölünmüş düzende, açık ofis düzeninde ve öğretmenlerin daha uzun zamanlı çalışmasına imkân sağlayacak ortamlar olarak düzenlenebilmesi için uluslararası eğitim örgütlerinin (CABE, UNESCO vd.) bu konudaki yapı ve tasarım örnekleri incelenebilir.
- 7) Eğitim ortamlarının bütünü ve öğretmen odaları birimi konusunda, yükleniciler, müteahhit firmalar yerine Mimarlık/Eğitim Mimarlığı, Çevresel Psikoloji, Okul Sağlığı alanlarından oluşturulmalı; okul yapımı ve iç-dış donanımları alanlar arası işbirliği sağlanarak gerçekleştirilmelidir.

5.3.2. Uygulamaya Yönelik Öneriler

- 1) Öğretmen odaları öğretmenlerin eğitsel ve kişisel ihtiyaçları ve görüşleri dikkate alınarak sosyal, kültürel, sanatsal etkinliklere uygun ortamlar olarak tasarlanabilir.
- 2) Mevcut öğretmen odaları günümüz şartlarına göre yenilenebilir ve yeni yapılacak olan okulların öğretmen odaları modern yaklaşımlara ve çağın ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanabilir.
- 3) Öğretmen odaları tenffüs saatlerinde kolay erişilebilecek, okul yönetim odalarına yakın ve kolay iletişim kurulacak şekilde tasarlanabilir.

- 4) Okul binaları tasarlanırken öğretmenler odasının hangi konumunda olacağı dikkatle belirlenmeli, odanın sonradan değiştirilemeyecek boyut, alan, yapı özellikleri vb. dikkatle planlanmalıdır.
- 5) Öğretmen odaları öğretmenlerin beslenme, dinlenme, kaliteli zaman geçirme gibi yaşamsal ihtiyaçlarına ve çalışma, toplantı, sohbet vb. koşullara uygun olarak ergonomik ve konforlu mobilya vd. eşya, araç-gereçler ile donatılabilir.
- 6) Öğretmen odalarında her öğretmen için kişisel masalar ve internet bağlantısı bulunan dizüstü bilgisayarlar bulunabilir.

KAYNAKÇA

Acar, P. (2000). “*Mimarinin biçimlenmesinde kültürel etkenler*”, Yüksek Lisans Tezi Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Açıkalın, A. (2013). Mesleki gelişim ortamı olarak ‘Öğretmenler Odası’ *Öğretmenler Odası Dergisi*, 9, 8–10.

Akar-Vural, R. ve Sadık, F. (2003). İlköğretim okul binalarının fiziksel açıdan değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 28(130), 16-23.

Akar, C. ve Gündüz, İ. (2016). İlköğretim okullarının TSE standartlarına göre değerlendirilmesi (Uşak ili örneği). *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 85-100.

Akbaba, A., ve Turhan, M. (2016). İlköğretim okul binalarının fiziksel sorunlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi (Van il örneği). *KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(12), 341-357.

Akyol, T. (2011). *Resmi ilköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin okulların fiziki durumu konusunda görüşleri (Esenyurt ilçesi örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Akyüz Y. (2008). *Türk eğitim tarihi*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Alkan, C. (1979). *Eğitim ortamları*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No: 85.

Alkan, C. (1983). Eğitimde ergonomi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 197-206.

Argon, T. ve Koçak, S. (2019). Öğretmenlerin mesleki yorgunluğu. *Turkish Studies* Volume 14 Issue 4, 2019, p. 2043-2069 DOI: 10.29228/*Turkish Studies*.23437 ISSN: 1308-2140 Skopje/Macedonia-Ankara/Turkey.

Aries, M. B. C., Veitch, J. A. ve Newstam, G. R. (2010). Windows, view and office characteristics predict physical and psychological discomfort. *Journal of Environmental Psychology*, 30, 533-541.

Arslan, S. (2016). Teachers’ rooms environmental assessment scale: Development and psychometric evaluation. *International Journal of Higher Education*, 5 (2), 292-297.

Ayaydın, Y. ve Katılmış, A. (2018). Ortaokullardaki fiziki koşullara ilişkin veli görüş ve beklentilerinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (4), 790-807.

Aydın, M. (2000). *Gelişim ve öğrenme psikolojisi*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Aydoğan, İ. (2012). Okul binalarının özellikleri ve öğrenciler üzerine etkileri. *Milli Eğitim Dergisi*, 193, 29-43.

Aydoğdu-Özoğlu, E., ve Turan, S. (2015). Okul kültürünün sembolik açıdan çözümlenmesi: Etnografik bir çalışma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 21(3), 275-318.

Bağışlar, Y. (2006). *İlköğretim okullarında OGM uygulamalarına ilişkin; yönetici, öğretmen ve öğrencilerin değerlendirme farklılıkları*, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Balcı, A. (2010). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Barbra, Z. E. (2006). *Georgia school principals' perceptions of the impact of school facilities on student achievement*. Doctoral Dissertation, Georgia Southern University, Statesboro, Georgia.

Barker, R. G. (1964). On the nature of the environment. *Journal of Social Issues*. 19 (4), 17-38.

Başar, M. A. (2003). *İlköğretim kurumlarının olanakları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Başaran, İ. E. (1994). *Eğitime giriş*. Ankara: Kadioğlu Matbaası (4.Baskı).

Başkaya, A., Dinç, P., Aybar, U. ve Karakaşlı, M. (2003). Mekânsal imaj üzerine bir deneme: Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi eğitim bloğu giriş holü. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 79-94.

Ben Peretz, M ve Schonmann, S. (2000). *Behind closed doors: Teachers and the role of the teachers' lounge*. NY: State University of New York.

Bilgin, N. (2011). *Eşya ve insan*. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Bilgin, N. (2014). *Sosyal bilimlerde nitel veri analizi teknikler ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Biter, Z. (2008). *Kurumsal binalarda tasarım ilkeleri ve insan mekân ilişkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Blazer, C. (2012). *The impact of school buildings on learning*. Information Capsule Research Service. 1204, 1-7.

Britland, M. (2012). Would you miss your school staff room? *The Guardian*.

Bubb, S. ve Earley, P. (2009). Leading staff development for school improvement. *School Leadership & Management*, 29 (1): 23-37.

Butin, D. (2000). *Teacher workspaces*. Retrieved March 20, 2006, from University of Virginia, Thomas Jefferson Center for Educational Design Web site: <http://www.edfacilities.org/pubs/teacherspace3.html>.

Cilve, N. (2006). *İlköğretim ve lise eğitim binalarının kullanıcı gereksinimlerinin ve fiziksel mekân özelliklerinin bina değerlendirme yöntemi ile belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Clandfield, L., Foord, D. (2008). *Humanising your staff-room-Humanising language teaching*. <http://www.hltmag.co.uk./aug08/sart05.rtf>.

Coşkun, A. (2008). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin okul ortamını iyileştirmelerinde ödülün etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Çakın, Ş. (1990). *Mimari tasarım, insan, toplum ve çevre ilişkileri*. İstanbul: Özal Matbaası.

Çamur, A. (2018). *Mimari özellikleri farklı ilkokul binalarında görev yapan öğretmenlerin okulları hakkındaki görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi.

Dağlı, A. ve Gençdal G. (2018). Öğretmenlerin okul binalarının fiziksel koşullarına ilişkin algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*. Aralık, 2018. Yıl 11, Sayı XXXVII-2, ss.38-69. DOI No: <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1490>.

Demirel, Ö. (2000). *Planlamadan uygulamaya öğretme sanatı*. Ankara: PegemYayıncılık.

Demirel, Ö. (2004). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Dinç, P. ve Onat, E. (2002). Bir ilköğretim yapısının bina programı ve tasarım bağlamında değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 35-55.

Dönmez, A. (1981). İki kültür iki çevre “Bir araştırma ve bulgular.” *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 14 (1-2), 109-135.

Dönmez, B. (2008). Okul ve sınıf ergonomisi ya da insanı incelemek. *Eğitime Bakış Dergisi*, 4 (11), 10-14.

Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim*, 38 (170), 266-280.

Duman, T. (1991). *Türkiye’de ortaöğretime öğretmen yetiştirme (Tarihi gelişimi)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Durmuş, S. (2006). *İlköğrenim öncesi ve ilköğrenim yapılarında planlama ve tasarım sürecine katılımcı yaklaşım*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi.

Ekinci, A. (2010). Japon eğitim sisteminden Türk eğitim sistemine iyi örnekler. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(188), 32-49. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/36196/406994>.

Fidan N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.

Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmalara giriş*. (Çev. A. Ersoy, P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gök, H. ve Gürol, M. (2002). Zaman ve ergonomik açıdan ilköğretim okul binalarının kullanım durumu (Elazığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), 263-273.

Göksoy, S. ve Yenipınar, Ş. (2015). Öğretmenlerin okul zümre öğretmenler kurullarına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim*, 205, 26-43.

Göksoy, S. (2017). Eğitimde eşitlik kapsamında okulların altyapı yeterliliği. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi-International Journal Of Leadership Training*, 1(1), 9-15.

Griesbach D., Inchley J. ve Currie C. (2002). More than words? The status and impact of smoking policies in Scottish schools. *Health Promotion International*, 17(1): 31-41.

Gültekin, A. B., Aruntaş, H. Y. ve Bayram, G. (2014). 4306 sayılı kanun kapsamında ilköğretim okul binalarının mekânsal yeterliliklerinin incelenmesi: Ankara örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34 (1), 43-61.

Günel B. Ve Esin N. (2007). İnsan –mekân iletişim modeli bağlamında konutta psiko-sosyal kalitenin irdelenmesi. *İtü dergisi/a mimarlık, plamlama, tasarım*, 6 (1), 19-30.

Gündüz, H. B.(2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Gürkaynak, İ. (1988). Çevresel psikoloji: doğası, tarihçesi, yöntemleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (2) 727-744.

Gürpınar, Ç. (2000). *Mekân kurgusunun kullanıcılar üzerindeki psikolojik etkilerinin örneklerle incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hançerlioğlu, O. (1993). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hargreaves, A. (2000). Mixed emotions: Teachers' perceptions of their interactions with students. *Teaching and Teacher Education*, 16: 811-826.

Haq, S. ve Zimring, C. (2001). Just down the road a piece. 3. *International Space Syntax Symposium*, Atlanta.

Hodkinson, H. ve Hodkinson, P. (2004). Rethinking the concept of community of practice in relation to school teachers' workplace learning. *International Journal of Training and Development*, 8: 21-31.

Hughes, S. M. (2005). *The relationship between school design variables and student achievement in a large urban Texas school district*. Doctoral dissertation, Baylor University.

İmamoğlu, O. (1997). *İnsan çevre toplum*. (Ed. R. Keleş). Ankara: İmge Kitabevi.

Johnston, S. K (2018). The impact of the physical instructional setting upon the effectiveness of the Orton-Gillingham (OG) approach. [10.31237/osf.io/qrwgb](https://doi.org/10.31237/osf.io/qrwgb).

Kalaycı, N. (2014). “Eğitim ortamlarını tasarlamak, geleceği tasarlamaktır.”
<http://www.aljazeera.com.tr>.

Kaplan, C. (2014). *Okul binalarının fiziksel yeterliğinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.

Karaküçük, A. S. (2004). Bir mekansal paradigma olarak öteki: Kurgusal metinlerde ötekilerin mekanlarına ilişkin bir inceleme. *Eğitim Toplum Bilim Dergisi*, 2 (8), 76-90.

Karaküçük, A. S. (2008). Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziksel koşulların incelenmesi: Sivas ili örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 32 (2), 307-32.

Karaküçük, S. (2010). Okul rehberlik servislerinin fiziksel-mekânsal koşullarının incelenmesi (Rehber öğretmenlerin mekânsal algıları bağlamında). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 28 Yıl: 2010/1 ss: 421-440*.

Karakütük, K., Tunç, B., Bülbül, T., Özdem, G., Taşdan, M., Çelikkaleli, Ö., Bayram, A. (2012). Türkiye’de genel ortaöğretim okullarının büyüklüğüne göre fiziksel koşulların yeterliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45 (2), 183-204.

Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemi*. 8. Basım. Ankara: Nobel Yayım Dağ. Ltd. Şt.

Karasolak, K. (2009). *Mimari özellikleri farklı ilköğretim okullarındaki öğrenci ve öğretmenlerin okullarının bina ve bahçeleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kenreich, M. E. (2001). Physical settings and organizational success. *Library Collections, Acquisitions, & Technical Services*, 25, 67-79.

Kilpatrick. A. (2003). *Facility condition as an influence on school climate: A study of two separate secondary school settings*, Unpublished doctoral dissertation, The University of Alabama, Tuscaloosa, Alabama.

Kumar, R. (2011). *Araştırma yöntemleri yeni başlayanlar için adım adım araştırma rehberi*. Çev. Ömay Çokluk. Ankara: Edge Akademi.

Kurşunlu, E. (2018). *Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi*. Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kuuskorpi, M. ve González, N. C. (2011). The future of the physical learning environment: school facilities that support the user. *Cele Exchange*, OECD 2011. ISSN 2072-7925.

Küçükahmet, L. (1986). Okul binalarının eğitsel kullanımı, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 113: 9-15.

Küçükoğlu, A. ve Özerbaş, M. A. (2004). Eğitim ergonomisi ve sınıf içi fiziksel değişkenlerin organizasyonu. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 121-134.

Lang, D.C (2002). *Teacher interactions with in the physical environment: how teachers alter their space and/or routines because of classroom character*. 114p; Ph. D. Dissertation, University of Washington. Dissertations/Theses Doctoral Dissertations (041) Reports Research (143).

Liao, W. (2010). *A study on the relationship between the quality of school facilities and educational outcomes*. Unpublished Doctoral Dissertation. Taiwan: National Chengchi University.

Liljestrom, A., Roulston, K. ve de Marrais, K. (2007). There's no place for feeling like this in the workplace: Women teachers' anger in school settings. In P. Schutz, R. Pekrun (Eds.), *Emotion in education* (pp. 267-284). London: Academic Press.

Lyons, J. B. (2001). Do school facilities really impact a child's education. Retrieved 23.09. 2017 from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED458791.pdf>.

Mason, L. D. (2008). *School facility design characteristics supporting California Schools to Watch™—Taking Center Stage middle schools: Perceptions of middle school principals and teachers*. University of La Verne, ProQuest Dissertations Publishing, 2008. 3338009.

Mawhinney, L. (2008). Laugh so you don't cry: Teachers combating isolation in schools through humor and social support. *Ethnography and Education*, 3(2), 195-209.

Mawhinney, L. (2010). Let's lunch and learn: Professional knowledge sharing in teachers' lounges and other congregational spaces. *Teaching and Teacher Education*, 26 (4): 972-978.

McGregor, J. (2003). Making spaces: Teacher workplace topologies. *Pedagogy, Culture and Society*. 11 (3), 353-376.

MEB (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü. Ankara, 2017.

Memurlar.net/haber/853040/meb-den-yeni-ogretmenler-odasi-tasarimi.html. (4 Eylül 2019)

Milli Eğitim Bakanlığı. "Yeni nesil öğretmenler odası" Erişim: 04 Eylül 2019. <https://meb.gov.tr>.

Nayir, K., Taneri, O., Akgündüz, M. (2016). Kapalı kapılar ardında: Öğretmen adaylarına göre öğretmenler odası. *Pegem atıf indeksi*, 0, 791-808. doi:10.14527/9786053183563.050.

O'Neil, D. J., Oates, A. D. (2001). The impact of school facilities on student achievement, behavior, attendance and teacher turnover rate in central Texas middle schools. *CEFPI Educational Facility Planner*, 36(3), 14-22.

Oyman, N. (2010). *İlköğretim okullarının fiziksel yapılarına ilişkin öğrenci tutumları ve öğretmen memnuniyetlerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Papatheodorou, T. (2002). How we like our school to be...Pupils' voices. *European Educational Research Journal*, 1 (3), 445-467.

Pasalar, C. (2001). The meaning and perception of school buildings. Old world/new ideas: Environmental and cultural change and tradition in a shrinking world, *EDRA 32 proceedings*. EDRA, Edinburgh, UK.

Paton, G. (2014). Schools no longer forced to provide staff rooms or canteens. *The Telegraph Education News*.

Parks, Margaret Clare. (2017). *Teacher relationships in an Australian high school staffroom: Reconceptualising the significance of teacher relationships during non-contact time in a high school staffroom Diss*. Griffith University.

Ruzsala, J. A. (2008). *The condition of the high school facilities in the commonwealth of Virginia's metropolitan school divisions and the relationship to teacher satisfaction*. Doctoral Dissertation, The George Washington University, Washington D.C.

Sadick, A. M. ve Issa, M. (2016). A methodology to assess school buildings' indoor environmental quality and physical condition in relation to teachers' well-being. *In Canadian Society for Civil Engineering Annual Conference 2016* (pp. 824-833). Canadian Society for Civil Engineering.

Sağol, F. (2013). *Kurum kültürü analizi: Milli Eğitim Bakanlığı ilköğretim ve ortaokuluna yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Saphiro, S. (2010). Revisiting the teachers' lounge: Reflections on emotional experience and teacher identity. *Teaching and Teacher Education*. Volume 26, issue 3, 616- 621.

Sarı, M. ve Karasolak, K. (2009). Farklı mimari özellikleri olan ilköğretim okullarında binaların taşıdığı mesajların metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı* 1-3 Ekim 2009, Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İzmir.

Sarıca, Y. (2013). *Eğitim ortamlarının iyileştirilmesinin yönetici ve öğretmen motivasyonuna etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Schnedier, M. (2002). Do school facilities affect academic outcomes? *National clearing house for Educational Facilities*, Washington, DC.

Sigurdardottir, A. K. ve Hjartarson, T. (2011). School buildings for 21st century: Some features of new school buildings in Iceland. *C.E.P.S. journal*. 1(2), 25-43.

Siskin, L. S. (2000). *Sociology of education-major themes* (Ed. Stephen J. Ball) Volume III. Institutions and Processes. NY Press.

Strong-Wilson, T. ve Ellis, J. (2007). Children and place: Reggio Emilia's environment as third teacher. *Theory Into Practice*, 46: 1, 40-47, DOI: 10.1080/00405840709336547.

Şahin, S. (2018). Okul binaları ve okul yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2113-2126. doi: 10.14687/jhs.v15i4.5578.

Şensoy, S. A. ve Sağsöz, A. (2015). Öğrenci başarısının sınıfların fiziksel koşulları ile ilişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16 (3), 87-104.

Tanner, C. K. (2009). Effects of school design on student outcomes. *Journal of Educational Administration*. Emerald Group Publishing Limited. Vol: 47. No: 3. P: 381-399.

Taşdan, M., Tösten, R., Bulut, K. ve Karakaya, V. (2013). Okul profili araştırması (Kars ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (1), 203-222.

Terzioğlu, E. (2005). *İlköğretim okulu binalarının fiziksel özellikler bakımından değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Tezcan, M. (1981). *Eğitim sosyolojisine giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları. No: 91.

Toprakçı, E. (2008). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Töremen, F. (2004). İlköğretim okullarının sahip oldukları sosyal sermaye konusunda öğretmen görüşleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı* (6–9 Temmuz 2004). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.

Turhan, B., Kaptan, A. ve Kahveci, H. (2015). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin öğretmenler odasına yönelik görüşleri. *Turkish Studies*, 10(3) , 993-1008.

Türe E. ve Karaküçük, A. S. (2011). Yatılı ilköğretim bölge okullarında eğitim ortamlarının fiziksel/mekânsal değişkenleri açısından incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 44(2), 165-199.

Türk Dil Kurumu (2011). *Büyük Türkçe sözlük*. Tek cilt. Türk Dil Kurumu Yayınları. Ankara.

Uğurlu, C. T., Koç, B., Şemin-Köybaşı, F. (2018). Sağlıklı öğrenme çevresi ihtiyacının keşfi: Okul yönetimi ve öğretmenlerin görüşleri. *13. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi*, Eğitim Yönetimi Araştırmaları, Sivas.

Uline, C. ve Tschannen- Moran, M. (2008). The walls speak: The interplay of quality of facilities, school climate, and student achievement. *Journal of Educational Administration*, 46 (1), 55-73.

Uludağ Z. ve Odacı H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekân. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 153-154.

Uluğ, E. S. (1992). *Çevre kirlenmesinin boyutları*. (İnsan Çevre Toplum, Ed: R. Keleş). Ankara: İmge Kitabevi.

Ünal S., Öztürk M. ve Gürdal A. (2000). İlköğretim okullarının bina standartlarına uygunluğu. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (7), 74-79.

Ünal, A., Sürücü, A. ve Yıldırım, A. (2018). Öğretmen adaylarının gözünden öğretmenler odası. *3.Ines Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin Kitabı*. Antalya.

Yalçınkaya, B. (2012). Eğitim ortamında başarının gizli etkeni: Ergonomi. *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Education Sciences*, 1C0543, 7, (2), 785-797.

Yarbrough, K. A. (2001). *The relationship of school design to academic achievement of elementary school children*. Doctoral Dissertation, The University of Georgia, Athens, Georgia.

Yeşil, R. ve Korkmaz, Ö. (2012). Öğretmenler odasında gündem. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31 (1), 107-122.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, M. Z. ve Alaeddinoğlu, F. (2011). “Küreselleşme çağında değişen mekân algılayışları”. 38. *ICANAS (International Congress of Asian and North African Studies) Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi: Kültürel Değişim, Gelişim ve Hareketlilik*. 2. 845-862. Ankara: Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları.

Willems E. P. (1967). Toward an explicit rationale for naturalistic research methods. *Human Development* 138-154.

Wright H. F. (1960). *Observational child study*. In P.H. Mussen (Ed.) *Handbook of Research Methods in Child Development*. New York: Wiloy.

Wright H. F. (1967). *Recording and analysing child behavior*. New York: Harper and Row.

Woods, P. (1984). *The meaning of staffroom humour*. A. Hargreaves P. Woods (Eds) Classroom-Staffrooms. Milton Keynes: Open University Press.

Ziyaselcukprofdr [instagram.com/ziyaselcukprofdr](https://www.instagram.com/ziyaselcukprofdr) (4 Eylül 2019).

EKLER

EK 1: Öğretmenler Odası Günlüğü Yönergesi

Değerli Meslektaşım;

Öğretmen odaları eğitim ortamlarının önemli bir birimidir ve fiziksel mekânsal ve psikososyal koşullarının niteliği öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerini, meslektaşlarıyla ve öğrencileriyle ilişkilerini; dolaylı olarak eğitim öğretim süreçlerini etkileyecek özelliktedir. Bütün toplumlarda önemi kabul edilen bir meslek olan öğretmenlik, öğretmenlerin çalışma koşullarının araştırılmasını ve iyileştirilmesini hak etmektedir. Bu amaçla,

Aşağıda kişisel bilgi formunu doldurmanız ve öğretmenler odasında geçirdiğiniz bir günü belirlenmiş temalar çerçevesinde kaydetmeniz istenmektedir.

Araştırmadan sağlıklı ve doğru bilgiler elde edilebilmesi için lütfen gerçek fikirlerinizi “ÖĞRETMENLER ODASI GÜNLÜĞÜ”nüzdde belirtmeye çalışınız. Bu bilgiler bir yüksek lisans tez çalışmasında kullanılacaktır ve bilgiler saklı tutulacaktır. Kimlik bilgilerinizi paylaşmadan rumuz kullanarak 3 hafta boyunca bu formu doldurmanız gerekmektedir.

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

16.10.2017

Tez Danışmanı: **Doç. Dr. Suna ARSLAN**

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi EBB Öğretim Üyesi

Yüksek Lisans Tez Öğrencisi: **Emrah TERZİ**

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

2.Yaşınız:

3.Şu an görev yaptığınız okul düzeyi: İlköğretim Ortaöğretim Lise

4.Şu an görev yaptığınız okul türü: Devlet okulu Özel okul

5. Branşınız:

6.Bir ders günü içinde öğretmenler odasında geçirdiğiniz ortalama süre (dakika):

EK 2: Öğretmenler Odası Günlük Formu

ÖĞRETMENLER ODASI GÜNLÜĞÜ

RUMUZ:

TARİH :

GÜNÜN ADI:

DOYUM DÜZEYİ

Hiç	Değil	Kararsızım	Biraz	Çok
1	2	3	4	5

SÜRE	DİĞER KİŞİLER	FİZİKSEL-MEKÂNSAL KOŞULLAR	EŞYA, ARAÇ-GEREÇ	SOSYAL ORTAM/İLETİŞİM	MEKÂNSAL DOYUM DÜZEYİ
Bugün öğretmenler odasına giriş-çıkış saatleriniz:	Bugün öğretmenler odasında yanınızda bulunan kişileri belirtiniz:	Bugün öğretmenler odasının yeri,büyüklüğü, ses/gürültü, ısınma, havalandırma, koku, aydınlatma, temizlik, bakım ve güvenlik durumunu belirtiniz:	Bugün öğretmenler odasının eşya ve araç-gereçlerinden (tv, int, telefon) hangilerinden yararlandınız; belirtiniz:	Bugün öğretmenler odasında dinlenme, sohbet, görüşme, mesleki paylaşım ya da mesleki etkinlikler nelerdi? Belirtiniz:	Öğretmenler odasına ilişkin doyum düzeyinizi üst köşedeki ölçüğe göre belirtiniz. Kısaca açıklayınız:
Bugün öğretmenler odasında geçirdiğiniz toplam süre:					

EK 3: G1 Günlük Kayıt Örneği

ÖĞRETMENLER ODASI GÜNLÜĞÜ

RUMUZ: Zühal

TARİH: 16.10.2017

GÜNÜN ADI: Pazartevi

MEMNUNİYET DÜZEYİ:

Çok	Biraz	Kararsızım	Değil	Hiç
1	2	3	4	5

SÜRE	DİĞER KİŞİLER	FİZİKSEL-MEKANSAL KOŞULLAR	EŞYA-ARAÇ GEREÇ	SOSYAL ORTAM /İLETİŞİM	DOYUM DÜZEYİ
<p>Bugün Öğretmenler Odasına giriş ve çıkış saatleriniz:</p> <p>8:30 15:00</p>	<p>Bugün öğretmenler odasında yanınızda bulunan kişileri belirtiniz.</p> <p>4 tane sınıf öğretmeni ve brans öğretmenleri.</p>	<p>FİZİKSEL-MEKANSAL KOŞULLAR Bugün öğretmenler odasının yeri, büyüklüğü, ses/gürültü, ısınma, havalandırma, koku, aydınlatma, temizlik, bakım ve güvenlik durumunu belirtiniz.</p> <p>Okulumuzda toplamda 15 öğretmen var ve öğretmenler Odası küçük. Öğretmenler Odasında sıyah renkli büyük koltuklar ve kanepeler var fazlasıyla küçük olan odaya daha kasvetli bir hava katıyor. Ortada büyük bir masa var ve kullanılan sandalyeler çok büyük hareket edilecek ortamı daha da sınırlandırıyor. Fiziki yapısını daha ferah ve aydınlık yapmak için görüşler sunuluyor ve çalışmalar yapılıyor.</p>	<p>EŞYA-ARAÇ GEREÇ Bugün öğretmenler Odasının eşya ve araç-gereçlerinden (tv, int, telefon) hangilerinden yararlandınız; belirtiniz.</p> <p>Öğretmenler Odasında TV, telefon yok, bilgisayar var. İnternete bağlanıyor. Bir tane olmasının dolayı yeterli olmuyor haliyle. Fırsat buldukça fotokopi gettim öğrencilere etkinlik olarak. Hertese yetecek kadar sandalye Odamızdan ve masa büyük Odamızdan sıkıntı olmuyor kullanım olarak.</p>	<p>SOSYAL ORTAM /İLETİŞİM Bugün öğretmenler Odasında dinlenme, sohbet, görüşme, mesleki paylaşım, çalışma ya da mesleki etkinlikler nelerdi; belirtiniz.</p> <p>Öğretmenler Odasının en sevdiğim yanı ortamın çok iyi ve samimi olması. Öğle aralarında toplu yemek yenir, edilen sohbetler sayesinde bazen zamanın nasıl geçtiğini anlamıyoruz. Bugünde yine gülbük sohbet ettik, yardımlaş-tık ders konusunda, güzeldi günüm.</p>	<p>DOYUM DÜZEYİ Öğretmenler Odasına ilişkin memnuniyet düzeyinizi üst köşedeki ölçeğe göre belirtiniz. Kısaca açıklayınız.</p> <p>① Her ne kadar oda küçük olsada sohbet ve ortam çok iyi.</p>
<p>Bugün Öğretmenler Odasında geçirdiğiniz toplam süre:</p> <p>2 saat</p>					

EK 4: G5 Günlük Kayıt Örneği

ÖĞRETMENLER ODASI GÜNLÜĞÜ

İMİZ: DİLBESTE

İRİH: 01.11.2017

GÜNÜN ADI: ÇARŞAMBA

MEMNUNİYET DÜZEYİ: 2

Çok	Biraz	Kararsızım	Değil	Hiç
1	(2)	3	4	5

ÜRE	DİĞER KİŞİLER	FİZİKSEL-MEKANSAL KOSULLAR	EŞYA-ARAC GEREÇ	SOSYAL ORTAM /İLETİŞİM	DOYUM DÜZEYİ
<p>ugün ğretmenler dasına giriş e çıkış aatleriniz:</p> <p>8:15</p> <p>ugün ğretmenler dasında eçirdiğiniz ıplam süre:</p> <p>45 dk.</p>	<p>Bugün öğretmenler odasında yanınızda bulunan kişileri belirtiniz.</p> <p>İngilizce Öğrt. Türkçe Öğrt. Matematik Öğrt. Sosyal Bilimler Öğrt. Fen Bilimleri Öğrt. Müdür Yardımcısı</p>	<p>Bugün öğretmenler odasının yeri, büyüklüğü, ses/gürültü, ısınma, havalandırma, koku, aydınlatma, temizlik, bakım ve güvenlik durumunu belirtiniz.</p> <p>Odamız gayet temiz, sıcak ve bakımlıydı bugün. Öğretmen arkadaşlarımız artık odayı dağınık bırakmaktaki ve kullanmadıkları araç gereçleri dolaplarında muhafaza etmektedirler.</p> <p>Bunun yanında ısınma sorunu da çözüldüğü için öğretmenler odamız yeterli ısıya ulaştı. Rahatsız edici bir koku mevcut değildi. Aydınlık ve havadar bir odamız var.</p>	<p>Bugün öğretmenler odasında koltuklardan ve sehpadan faydalandım. Oturup dinlendim ve diğer arkadaşlarımla sohbet ettim. Çaycıdan çay alarak faydalandım. Ayrıca, foto kopya makinesinden ve internetten de oldukça istifade ettim.</p>	<p>Bugün öğretmenler odasında dinlenme, sohbet, görüşme, mesleki paylaşım, çalışma ya da mesleki etkinlikler nelerdi; belirtiniz.</p> <p>Öğretmenler ve idareciler olarak hepimiz iletişim açısından iyiyiz. Sağlıklı bir sosyal ortama sahibiz. Herkes elinden ne geliyorsa diğer arkadaşına yardım ediyor. Bu anlamda akademik ve sosyal açıdan çok paylaşımcı ve yardımseveriz. Öğretmenler odamızdaki kitaplığa kitap getirip koymada resmen yarışıyoruz.</p>	<p>Öğretmenler odasına ilişkin memnuniyet düzeyinizi üst köşedeki ölçeğe göre belirtiniz. Kısaca açıklayınız.</p> <p>Öğretmenler odamız gerçekten ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikte bir odadır. Doyum düzeyim 2'dir.</p>

EK 5: G10 Günlük Kayıt Örneği

ÖĞRETMENLER ODASI GÜNLÜĞÜ

RUMUZ: *Senseu*

TARİH: *26.10.2017*

GÜNÜN ADI: *Perşembe*

MEMNUNİYET DÜZEYİ:

Çok	Biraz	Kararsızım	Değil	Hiç
1	2	3	4	5

SÜRE	DiĞER KİŞİLER	FİZİKSEL-MEKANSAL KOŞULLAR	ESYA-ARAC GEREÇ	SOSYAL ORTAM /İLETİŞİM	DOYUM DÜZEYİ
Bugün Öğretmenler Odasına giriş ve çıkış saatleriniz: <i>08:30</i> <i>15:00</i>	Bugün öğretmenler odasında yanınızda bulunan kişileri belirtiniz. <i>12 öğretmen arkadaşım 3 idareci.</i>	Bugün öğretmenler odasının yeri, büyüklüğü, ses/gürültü, ısınma, havalandırma, koku, aydınlatma, temizlik, bakım ve güvenlik durumunu belirtiniz. <i>Kolöriferler yanmaya başladı. Oda artık daha da sıcak oluyor. Öğretmenler Odası kuzeye baktığı için güneş almıyor, kolöriferin yanmadığı zamanda çok üşüyoruz.</i>	Bugün öğretmenler Odasının eşya ve araç-gereçlerinden (tv, int, telefon) hangilerinden yararlandınız; belirtiniz. <i>Nöbetçi olduğum için sadece 7 saat orta okulların dersten çıkmasını beklerken oturabiliydim. Nöbet defterinden başka bir eşya kullanmaya fırsatım olmadı.</i>	Bugün öğretmenler Odasında dinlenme, sohbet, görüşme, mesleki paylaşım, çalışma ya da mesleki etkinlikler nelerdi; belirtiniz. <i>.Yemek esnasında müdür yardımcısı etnik evrakların tamamlanmasını söyledi. İdareye verdiğim evrağın bulunmamasından çok bir kriz yaşandı. Ben verdiğimi söyleyemem rağmen müdür yardımcısı evrağın olmadığını iddia etti. Tam derse girerken evrağımı bulduğumu söyleyerek özür diledi.</i>	Öğretmenler Odasına ilişkin memnuniyet düzeyinizi üst köşedeki ölçeğe göre belirtiniz. Kısaca açıklayınız. <i>3</i>
Bugün Öğretmenler Odasında geçirdiğiniz toplam süre: <i>30dk</i>					

EK 6: Araştırmanın Yapıldığı Öğretmen Odalarına Ait Fotoğraflar

EK 7: Milli Eğitim Bakanı Prof. Dr. Ziya Selçuk “Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı” Paylaşımı-(4 Eylül 2019)

Bir çiçek dahi koyduğun yerde coşup açınca ‘yerini sevdi’ diyoruz da, yanına gölge edecek, ışığını kesecek, rahatını bozacak bir şey koymuyoruz. İnsan da öyle. Bulunduğu, vakit geçirdiği, çalıştığı, ürettiği, yaşadığı yer onun yaşam beklentisine uygunsu; ona bir ışık, enerji veriyorsa yerimizi seviyoruz, yüzümüz de ruhumuz da gülüyor. Mekânlar insan ruhunu ve üretkenliğini doğrudan etkiliyor. Okullarda mekânsal değişikliklere; okul binasının mutfağından, öğretmenler odasından başladık. Öğretmen odalarımızı “rahatlık, fonksiyonellik, sadelik, ferahlık ve huzur” kelimelerini referans alarak yeniden tasarladık. Burası üretkenliğe, konuşkanlığa, sakinliğe, ferahlığa, paylaşmaya ve birbirini anlamaya hazır olacak ki; huzur buradan okulun geneline yayılabilsin. İmkânlarımız dâhilinde hızlıca tüm öğretmenlerimizi yeni öğretmen odalarına kavuşturmak gayretiyle...

EK 8: “Yeni Öğretmen Odası Tasarımı”- MEB İnternet Sayfası Haber

Anasayfa / Haberler

YENİ NESİL ÖĞRETMENLER ODASI

//

Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, yapımına başlanan yeni öğretmenler odalarını Keçiören Yalçın Eskişarpan İlkokulu'nda tanıttı.

//

🕒 19:33 📅 4 Eylül 2019

Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı Tanıtım Toplantısında konuşan Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, okulları sadece sınıflar olarak görmediklerinin altını çizdi. Bakan Selçuk, "Okulları bahçesiyle, öğretmenler odasıyla, çevresiyle, bütün paydaşlarıyla bir büyük hayat sahnesi olarak görüyoruz. Bundan dolayı da öğretmenimizin bu hayat sahnesinde mutlu, mesut olması, daha huzurlu olması bizim için çok değerli. Öğretmenler odası, huzur odası, huzur adası olmalı." diye konuştu.

Öğretmenlerin, odalarında huzurlu olursa ekip çalışmasının mümkün olacağını, birlikte iş üretme hazzının yaşanacağını ve öğrenen bir öğretmen yolculuğu bulunacağını ifade eden Selçuk, "Bu odalarda daha huzurlu olan arkadaşlarımız, sınıflarına girdiklerinde çok daha keyifli şekilde öğretmenliklerini hayata geçireceklerdir. Bu çalışma, öğretmenimizin mesleki eğitimiyle nasıl ilgileniyorsak özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda nasıl amaçlarımız varsa odalarını da güzelleştirmek projemiz. Öğretmenimiz, burada her türlü ihtiyacını temin etsin ve burayı bir mutlu olma ortamı olarak değerlendirecek bir durumda olsun istiyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

"Öğretmen ihtiyaçları tek tek listelendi"

Selçuk, yüzlerce öğretmene ve okul yöneticisine neyi, nasıl yapmaları gerektiği konusunda danışıklarını aktaran Selçuk, "Sizin yaşadığınız bu odada neye ihtiyacınız var? Bu arada yemek içmekle, toplantı, takım çalışması ve oturma düzeniyle ilgili ne tür ihtiyaçlar varsa bunlar tek tek listelendi. Burada çiçeklerin olması, bazı evcil hayvanların yaşaması gibi durumların bile tartışıldığı toplantılar yapıldı. Bunun sonucunda da güzel bir proje çıktı. Millî Eğitim Bakanlığının bütçesi çerçevesinde hem de hayırseverlerimizin destekleriyle Türkiye çapında numune olarak yaptığımız öğretmenler odalarının çoğalmasını arzuluyoruz." ifadelerini kullandı.

Bakan Selçuk, projeye destek veren öğretmenlere, okul yöneticilerine, projenin mimarına ve hayırsever Gebze Organize Sanayi Bölgesi yetkililerine ayrı ayrı teşekkür etti.

"Hayırseverlerin desteğini bekliyoruz"

Türkiye'deki bütün hayırseverlere seslenen Selçuk, "Öğretmen odalarımızın iyileştirilmesi, güzelleştirilmesi ve onlara layık bir şekilde çok daha büyük imkanlarla donatılması konusunda desteklerini de bekliyoruz." dedi.

Selçuk, Ankara'da ekim ayına kadar 100 okulun öğretmen odasının yenileneceğini de belirtti.

Öğretmen odalarının Türkiye geneline ne zaman yaygınlaştırılacağına ilişkin ise Selçuk, şunları söyledi: "Buradaki standartlar temel ya da jenerik denilebilecek standartlar. Bu standartlar, okulların durumuna göre, öğretmenler odalarının genişliğine göre, tavan yüksekliği ve benzeri faktörlere göre bazı esnekliklere de sahip. Buranın iki katı bir öğretmenler odası olduğunda oradaki öğretmenlerimizin ihtiyacı kadar dolabın olması veya oradaki mekanın toplantı organizasyonuna göre düzenlenmesi söz konusu olacak. Yani temel bazı standartların yanı sıra bölgenin, okulun ihtiyacına göre bazı yerel standartların da esnek olarak uygulanması söz konusu."

"Pedagoji ve mimariyi bir arada değerlendirebilen yeni bir model"

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürü Adnan Boyacı da "2023 Vizyon Belgesi" çerçevesinde değişimi ve gelişimi, eğitimin kahramanları öğretmenler üzerinden planladıklarını belirterek, eğitimdeki yenilik için öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin müttefikleri olduğunu vurguladı.

Bakan Ziya Selçuk'un talimatlarıyla öğretmenlerin mesleki gelişim programlarıyla birlikte okullarda neler yapılabileceğine ilişkin bir çalışma yürüttüklerini bildiren Boyacı, "Öğretmenlerimizin birlikte ve bireysel çalışmalarına imkan sağlayacak pedagoji ve mimariyi bir arada değerlendirebilen yeni bir model anlayışı içine girdik. Öğretmenlerimize ihtiyaçlarını sorduk. Farklı talepler ve görüşler geldi ve bu doğrultuda mimari tasarımlar gerçekleştirildi." bilgilerini verdi.

Öğretmenler odalarının tasarımını yapan mimar Kerem Yeşilkaya ise öğretmenlerin okullardaki yaşam alanları 30-50 metrekarelik mekanları, mümkün olduğunca konforlu hale getirmeye çalıştıklarını anlattı.

Her öğretmenin kendisine ait bir dolabın verildiği yeni odalarda, evcil hayvanlar ve bitki yetiştirme için alanlar oluşturulduğunu, her eşyayı değişebilir bir formatta tasarladıklarını dile getiren Yeşilkaya, bu kapsamda odaların bir seminer odalarına dönüştürülebildiğini aktardı.

Projenin hayata geçirilmesine destek veren Gebze Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Vahit Yıldırım ise bütçelerindeki en büyük başlık kalemlerinin tamamen eğitim odaklı olduğunu söyledi. Bakan Ziya Selçuk'un çalışmalarını yakından izlediklerini aktaran Yıldırım, yaptıkları desteklerin boşa gitmediğini gördüğünü vurguladı.

EK 9: Memurlar.net- MEB'den Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı

04 Eylül 2019 16.42

Milli Eğitim Bakanlığı bu yaz hazırlıklarını tamamladıkları bir çalışma ile öğretmen odalarını yeniden tasarladı. Öğretmenlerin çalışma ve vakit geçirme alanları olan öğretmen odalarının sosyo-kültürel bir mekân olarak ele alındığı yeni öğretmen odalarının; öğretmenlerin mekâna yönelik pek çok ihtiyacına cevap verecek şekilde tasarlandığını belirten Milli Eğitim Bakanı; eylül dönemi Mesleki Eğitim Programının Açılış Konuşmasını yeni öğretmenler odasından yaptı.

Mekânın insan ruhunu ve üretkenliğini doğrudan etkilediğini ve öğretmen odalarının tasarım kriteri olarak 'rahatlık, fonksiyonellik, sadelik, ferahlık ve huzur' kelimelerini belirlediklerini, tasarımın her detayında öğretmenin ihtiyaçlarını dikkate aldıklarını ifade eden Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk; yeni öğretmenler odası tasarımının tanıtımını Keçiören Yalçın Eskiyanan İlkokulu'nda gerçekleştirdi.

Bakan Selçuk tanıtım toplantısında yaptığı konuşmada şunları söyledi:

“Bir çiçek dahi koyduğun yerde coşup açınca 'yerini sevdi' diyoruz da yanına gölge edecek, ışığını kesecek, rahatını bozacak bir şey koymuyoruz. İnsan da öyle. Bulunduğu, vakit geçirdiği, çalıştığı, ürettiği, yaşadığı yer onun yaşam beklentisine uygunsu; ona bir ışık, enerji veriyorsa yerimizi seviyoruz, yüzümüz de ruhumuz da gülüyor. Okullarda mekansal değişikliklere; okul binasının mutfağından, öğretmenler odasından başladık. Burası üretkenliğe, konuşkanlığa, sakinliğe, ferahlığa, paylaşmaya ve birbirini anlamaya hazır olacak ki; huzur buradan okulun geneline yayılabilsin.”

Yeni öğretmenler odası tasarımında şu unsurlar dikkat çekiyor:

- ✓ Bireysel çalışmaya ve ekip çalışmasına elverişli çalışma alanları,
- ✓ Bireysel çalışma masasına ve yemek masasına dönüşebilen sehpa,lar,
- ✓ Sehpaların altına fonksiyonel olarak gizlenmiş, dosya depolama alanları,
- ✓ Konforlu, rahat ve daha fazla öğretmenin oturmasını sağlayabilecek geniş oturma alanları,
- ✓ Öğretmenin kişisel güvenliği için, anahtar taşıma zorunluluğunu ortadan kaldıran şifreli-kilitli bireysel dolaplar,
- ✓ Öğretmenin ceket, forma, mont asmasını sağlayabilecek dolap içi askılık bölümü,
- ✓ Cep telefonu, bilgisayar, tablet gibi bireysel elektronik cihazların şarj edilebilmesi için her dolapta 2 adet usb girişli priz sistemi,

- ✓ Zümre toplantıları ve gerektiğinde yapılabilecek veli toplantıları için rahat hareket eden tekerlekli ve katlandığında sergi panosuna ve sunu tahtasına dönüşebilen toplantı masaları,
- ✓ Su tesisatı bulunan veya tesisatın oluşturulması mümkün olan odalar için mutfak alanı,
- ✓ Mutfak alanına konumlandırılmış metal eviye, tezgâh altı buzdolabı, gizli davlumbaz, yemek ısıtmak için mikrodalga fırın ve bulaşık makinası,
- ✓ Tahta kalemle yazı yazmaya da imkân sağlayan, mıknatıslı metal panolar,
- ✓ Üzerinde 'Kendine, Hayata, Geleceğe İyi Bak' sloganı yazan boy aynası,
- ✓ Çiçek yetiştirilebilecek ve kuş veya evcil hayvan beslenebilecek yaşam alanları.

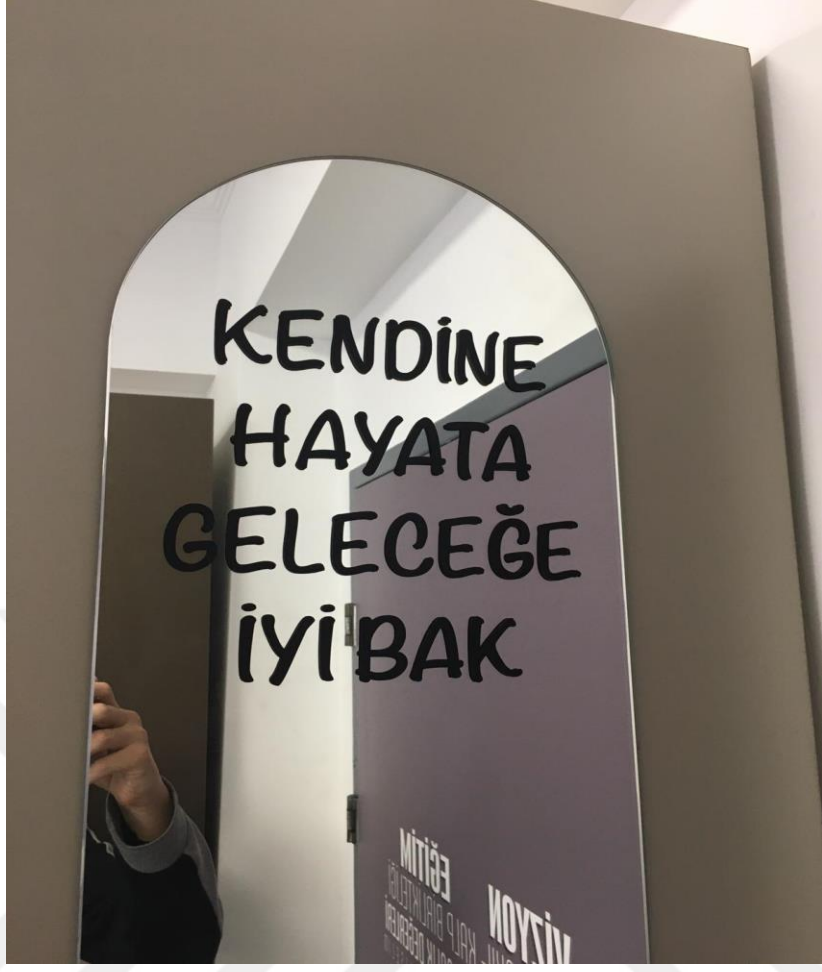
Öğretmenler odasının tasarımının tamamlanmasının hemen ardından Ankara'da farklı metrekarelerde üç öğretmenler odasının uygulamasını yaptıklarını ve öğretmenlerin kullanımına sunduklarını belirten Bakan Selçuk; uygulamaların imkânlar dâhilinde hızlıca tüm ülke genelinde başlanacağını ifade etti.

EK 10: “Yeni Öğretmenler Odası Tasarımı Projesi” Kapsamında Yenilenen Keçiören Yalçın Eskiyanan İlkokulu Öğretmenler Odasına Ait Fotoğraflar

ÖZ GEÇMİŞ

Emrah TERZİ

Adres

Akdağmadeni/YOZGAT

E-Posta: eterzi66@outlook.com

AMAÇ: Kazanmış olduğum tecrübeler ve eğitimlerim çerçevesinde ülkemize, insanlarımıza ve tüm insanlığa faydalı çalışmalarda bulunmak.

MESLEKİ Yozgat-Akdağmadeni Oluközü Şehit Yasin Yılmaz Ortaokulu

DENEYİM: Türkçe Öğretmeni (2019-2020)

Yozgat-Akdağmadeni Tarhana Mehmet Öğretmen İmam

Hatip Ortaokulu Türkçe Öğretmeni (2018-2019)

Yozgat-Akdağmadeni Yukarı Çulhalı Şehit Teğmen Nurettin

Türkmen Ortaokulu Türkçe Öğretmeni (2017-2018)

Yozgat-Akdağmadeni Yeniyapan Ortaokulu Türkçe

Öğretmeni (2015-2016)

EĞİTİM: **Yüksek Lisans:** Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü Eğitim Bilimleri ABD 2017-2020

Lisans: Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir

Eğitim Fakültesi 2011-2015

Lise: Akdağmadeni Lisesi (YDAL) 2004-2008

KİŞİSEL

Doğum tarihi ve yeri: 02.08.1990, Sivas

BİLGİLER:

E-posta: eterzi66@outlook.com